

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

**KARLÍNSKÉ GYMNAZIUM,
PRAHA 8, PERNEROVA 25**

NAŠE ŠKOLA

Školní vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání (zpracováno podle RVP GV¹)

1. Identifikační údaje

1.1. Název ŠVP²

1.2. Vzdělávací program „Naše škola“

1.3. Forma vzdělávání Čtyřletý vzdělávací program

Denní forma vzdělávání

1.4. Předkladatel a zřizovatel:

Předkladatel: **Karlínské gymnázium, Praha 8, Pernerova 25**
Pernerova 25, 186 00 Praha 8

dle změny zřizovací listiny schválené usnesením Zastupitelstva hlavního města
Prahy č. 34/11 ze dne 26. 1. 2006 s účinností od 1. 2. 2006

IČO³ 61 389 064
REDIZO⁴ 600 005 968
IZO⁵ 000 638 218

ředitel školy: **PhDr. Jan Hušek**

koordinátor tvorby ŠVP: **Mgr. Jan Salamon**

telefon/fax: 221 871 414 / 224 814 437
e-mail: gymnazium@gyperner.cz
www.gyperner.cz

Zřizovatel: Hlavní město Praha, Mariánské náměstí 2, 110 00 Praha 1
Kontakt: Magistrát hlavního města Prahy, odbor školství mládeže a tělovýchovy,
Jungmannova 29/35, 111 21 Praha 1

1.5. Platnost dokumentu: od 1. září 2009 pro 1. ročník, aktualizace 31. 8. 2024

1 RVP GV – rámcový vzdělávací program gymnaziálního vzdělávání

2 ŠVP – školní vzdělávací program

3 IČO – identifikační číslo organizace

4 REDIZO – resortní identifikátor právnické osoby

5 IZO – identifikační znak organizace

2. Charakteristika školy

2.1. Úplnost a velikost školy, vybavení školy

2.1.1. Stručná charakteristika školy

Karlínské gymnázium se nachází v Praze 8 – Karlíně, Pernerově ulici č. 25, v blízkosti Karlínského náměstí. Je lehce dostupné z nedaleké zastávky metra C a B Florenc a nedaleké zastávky metra B Křižíkova. Budova, v níž škola sídlí, je majetkem Hlavního města Prahy.

V příjemném prostředí nedaleko kostela sv. Cyrila a Metoděje a přilehlého parku je komplex staveb, které sloužily a slouží vzdělávání. Jejich historie sahá až do konce 19. století. Vnitřní prostory čtyřpatrové budovy naší školy mají svou nezaměnitelnou atmosféru, která vyvolává dojem téměř domácího prostředí.

Již ve své historii byla stavba spjata s účelem vzdělávání v rozličných formách studia. Počátky realizace gymnaziálního vzdělávání zde můžeme zaznamenat od roku 1981. V té době sem bylo umístěno Gymnázium pro studující při zaměstnání a o 10 let později, tedy ve školním roce 1991/92 byla zřízena i forma denního studia.

Tradice nabídky vzdělávání pro široké věkové spektrum je zachována dosud, a to v podobě čtyřleté denní formy vzdělávání a pětileté dálkové formy vzdělávání.

Karlínské gymnázium je fakultní školou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

Naši školu navštěvují studenti z celé Prahy. Vzhledem k velmi dobré dopravní dostupnosti jsme zároveň spádovou oblastí pro Středočeský kraj.

2.1.2. Velikost školy

Kapacita školy: 610 žáků pro denní i dálkovou formu vzdělávání

Čtyřletá denní forma vzdělávání: max. počet 9 tříd. Naplněnost prvních ročníků je max. 30 žáků. V ostatních ročnících vzhledem k prostorovým podmínkám budovy školy je maximální naplněnost tříd do 32 žáků.

2.1.3. Vybavení školy

Celá škola je umístěna v jedné čtyřpatrové budově, jejíž součástí je i školní jídelna a fit centrum. Všech 14 učeben, které má škola k dispozici, se nachází v prvním až čtvrtém patře. Z toho 9 učeben má kapacitu větší než 30 míst, jedna z nich, s kapacitou 60 míst, může sloužit nejenom pro vlastní výuku, ale také při prezentačních akcích školy. Zbývající učebny s kapacitou 16 míst se využívají pro výuku ve skupinách. Většina učeben je vybavena novým žákovským nábytkem. V učebnách ve dvorním traktu budovy byly nově rekonstruovány podlahy a současně byly ve všech velkých učebnách instalovány nové keramické tabule. Ve čtvrtém patře (půdní vestavbě) jsou třídy klimatizovány. Klimatizací je vybavena i jedna počítačová učebna, školní kuchyně a fitcentrum.

Všechny učebny jsou vybaveny výpočetní technikou potřebnou pro moderní výuku i pro provoz elektronické třídní knihy. Škola disponuje dvěma učebnami výpočetní techniky, určenými pro výuku ve skupinách. Obě mají vlastní počítačovou síť s připojením na internet a s dataprojektorem, v jedné z nich je instalována i interaktivní tabule. Možnost připojení k síti internet je samozřejmostí také v ostatních učebnách a kabinetech. V celé budově mají žáci možnost připojení k internetu pomocí sítě Wi-Fi, připojení k síti mohou žáci používat nejenom při vlastní výuce, ale částečně i v odpoledních hodinách ve volném čase. Škola má dále k dispozici sbírky pomůcek pro jednotlivé předměty.

výuku cizích jazyků je zřízena žákovská knihovna.

Pro výuku biologie, matematiky a fyziky, chemie, zeměpisu, cizích jazyků a estetické výchovy na škole fungují specializované učebny. Část učebny chemie je zařízena jako laboratoř vybavená chemickými stoly a digestoří.

V suterénu budovy je vybudováno fit centrum s posilovnou, gymnastickým sálem a kompletním sociálním zázemím. Toto zařízení je částečně využíváno pro výuku tělesné výchovy, ale mohou je v době mimo vyučování využívat i žáci. Bohužel budova nedisponuje klasickou tělocvičnou, a proto jsou pro výuku tělesné výchovy také pronajímány prostory Sokola Karlín.

Nedílnou součástí budovy je i nadstandardně vybavená školní jídelna s kapacitou 500 strážníků, která se po rekonstrukci v letech 2002-2003 zařadila k nejmodernějším školním stravovacím zařízením v Praze. Jídelna nabízí stravování formou obědů, strážníci si mohou většinou vybrat ze dvou druhů jídel.

2.2. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor naší školy je vzhledem ke kapacitě školy relativně malý. Počet jeho členů se pohybuje v posledních letech mezi 25 – 30 členy. Tato skutečnost je dána specifickou organizací výuky – denní a dálkovou formou vzdělávání realizovanou v jedné vzdělávací instituci.

Současně se vyučující dále vzdělávají, většinou v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, ale také v dalších seminářích a kurzech zaměřených nejen na jejich aprobaci, ale i na nové trendy ve vzdělávání.

Sbor je strukturován do menších celků, toto jeho členění napomáhá efektivnější organizaci práce v časově náročných podmínkách školy (rozvrh hodin ve škole je v rozmezí 7.45 – 19.00 hodin).

Vedení školy tvoří ředitel a dva zástupci. Nezastupitelnou funkci ve výchovně vzdělávacím procesu zastávají výchovná poradkyně a školní metodik prevence, koordinátor environmentální výchovy a metodik informačních a komunikačních technologií. Učitelé jsou seskupeni podle svých aprobací do předmětových komisí. Na škole působí **tři komise: společenských věd; cizích jazyků; matematiky, informatiky a přírodních věd**. Samostatnou sekci mají i vyučující tělesné výchovy. V organizační struktuře vzdělávacího procesu mají důležitou funkci garanti jednotlivých předmětů.

2.3. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

2.3.1. Dlouhodobé projekty

Naše škola se dlouhodobě věnuje různým projektům, které můžeme rozdělit do několika oblastí podle obsahu a formy jejich realizace.

a) Prevence proti sociálně-patologickým jevům

Ta je obsažena v „Minimálním preventivním programu“, který je realizován formou přednášek, besed a zážitkových aktivit vedených ve spolupráci s jinými subjekty (např. Pedagogicko-psychologická poradna, Response, DROP-IN, Cesta...).

b) Dobrovolnické a charitativní činnosti

Tyto činnosti jsou na naší škole již tradičně zakotveny. Pomáháme při různých charitativních

akcích, zastřešených některou z organizací: Adra, Civilia, Máme otevřeno. Zároveň naši žáci vytvořili dobrovolnickou skupinu, která zaměřila svou pozornost zejména na práce při rekonstrukci barokní fary v Činěvsi, jež bude po dokončení sloužit jako kulturně-duchovní centrum obce i regionu. Činnost této skupiny probíhá ve spolupráci s Nadačním fondem Františka Lukeše. Tradici na naší škole má také projekt Adopce na dálku, který je zastřešen Arcidiecézní charitou.

c) Pedagogické praxe

Naše škola spolupracuje s několika vysokými školami, které připravují budoucí učitele na jejich profesi. Jedná se zejména o Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy, jejíž jsme fakultní školou, ale i o Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy, s níž také dlouhodobě spolupracujeme. Učitelé Karlínského gymnázia vedou pedagogické praxe vysokoškolských studentů. Dobrou zprávou pro nás je setkávání se s našimi absolventy jako se studenty pedagogických oborů připravujících se na své budoucí povolání.

d) Environmentální výchova

Tato výchova je naplněna nejen teoretickými vstupy ve výuce, ale vlastní aktivitou žáků, jejich zapojením do dlouhodobé celoškolní akce třídění odpadů, která je finančně podpořena „Sdružením rodičů při Karlínském gymnáziu“.

e) Podpora výuky

Teoretická výuka na naší škole je prakticky podporována mnoha exkurzemi, besedami a návštěvami různých výchovně-vzdělávacích akcí. V této oblasti dlouhodobě spolupracujeme s různými institucemi, které se na podporu výuky specializují: Soudcovská unie, Hygienická stanice hl. m. Prahy, Matematicko-fyzikální fakulta UK, Přírodovědecká fakulta UK, Fyzikálně-chemický ústav Jaroslava Heyrovského, Organizace na ochranu spotřebitele.

f) Studijní poznávací zájezdy

Naše škola organizuje zájezdy do anglicky, německy a francouzsky mluvících zemí, a to ve spolupráci s cestovními kancelářemi, které se na podobné zájezdy specializují. Nejedná se o výměnné pobyty žáků, ale o zájezdy, ve kterých může docházet i k zařazení studentů do výuky v cizích zemích. Pro žáky mají silný motivační charakter a umožňují upevnění vzájemných vazeb nejen mezi žáky, ale i mezi žáky a pedagogy.

g) Kulturní akce školy

Výuka na škole je provázena i dalšími, zejména kulturními aktivitami. Jedná se hlavně o zapojení do projektu „klub mladého diváka“, díky němuž mohou naši žáci navštěvovat různá divadelní představení v mnoha pražských divadlech. Dále pak o činnost školního sboru, který sice pracuje nepravidelně, ale některá jeho vystoupení již můžeme označit za tradiční (vánoční koncert, vystoupení při předávání maturitních vysvědčení). Nejméně pravidelná jsou vlastní divadelní vystoupení našich studentů, ale i tuto aktivitu lze označit za tradiční.

h) Sportovní akce školy

Naši žáci se dle možností účastní sportovních akcí a soutěží v rámci pražského regionu. Součástí sportovního vyžití je i organizování vlastních sportovních dnů.

Naše škola nechce jen dále pracovat na již fungujících aktivitách a projektech, ale chce se také dále rozvíjet. Mezi nově zaváděné aktivity lze zařadit:

i) Adaptační dovednosti

Pro žáky 1. ročníku je nově na začátku školního roku organizován adaptační kurz. Ten je zaměřen na poznání kolektivu a budování týmu.

j) E-twinning

Jedná se o projekt, v němž si škola na internetu najde partnerskou školu z jiné země. Spolupráce se realizuje ve dvou stupních, první možností je dopisování si se studenty z partnerské školy. Vyšší formou spolupráce je navržení společného projektu, na němž v průběhu školního roku budou pracovat studenti více škol. E-twinning je na naší škole již plně realizován v obou stupních v hodinách cizího jazyka.

2.3.2. Mezinárodní spolupráce

Karlínské gymnázium nespolupracuje dlouhodobě s žádnou konkrétní zahraniční školou. O mezinárodní spolupráci lze hovořit v souvislosti s dlouhodobou tradicí zahraničních poznávacích zájezdů.

2.4. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

2.4.1. Spolupráce s rodiči

Spolupráci mezi rodiči a školou lze spatřit v několika různých rovinách.

Nejužší spolupráce se uskutečňuje zejména formou kontaktů mezi rodiči a třídními učiteli, kteří mají k problematice svých dětí a žáků nejblíže. Současně mohou rodiče kontaktovat jednotlivé vyučující v době jejich konzultačních hodin. Velmi osvědčenou formou komunikace mezi rodiči a učiteli je elektronická pošta. Rodiče i žáci v hojné míře využívají také informace sdělované prostřednictvím našich webových stránek.

Důležitým subjektem spolupráce rodičů a školy je Sdružení rodičů při Karlínském gymnáziu, jehož výbor tvořený zástupci rodičů z jednotlivých tříd se pravidelně schází i s vedením školy. Při tvorbě rozpočtu a přerozdělování finančních prostředků, získaných z příspěvků rodičů a sponzorských darů, se snaží o jejich efektivní využití ve prospěch školních i mimoškolních aktivit žáků.

Třídní schůzky jsou organizovány dvakrát ročně, pro rodiče budoucích prvních ročníků navíc i třídní schůzky před zahájením školního roku.

V komunikační rovině bychom neměli zapomenout na zpětnou vazbu. Tu vytvářejí rodiče jako hosté na různých akcích školy, jako jsou např. vánoční koncerty, divadelní představení, slavnostní předávání maturitních vysvědčení.

2.4.2. Spolupráce s jinými subjekty

Jak již bylo uvedeno výše, naše škola spolupracuje s mnoha výchovně-vzdělávacími nebo jinými institucemi.

Při pedagogických praxích se jedná o Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy a o Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy. Při sociálně-výchovných aktivitách, v oblasti psychologického poradenství, při kariérním poradenství, v dobrovolnických činnostech a při kulturních akcích spolupracujeme s organizacemi, jako jsou pedagogicko-psychologická poradna, Response, DROP-IN, Cesta, Adra, Civilia, Máme otevřeno, Nadační fond Františka Lukeše, Arcidiecézní charita a Dům dětí a mládeže Praha 8 – Karlínské Spektrum.

Dalším významným subjektem, s nímž škola spolupracuje, je **Školská rada**, která byla zřízena usnesením RHMP č. 0330 ze dne 22. 3. 2005 s účinností od 1. 4. 2005. Školská rada je šestičlenná a jejími členy jsou zástupci volení z řad zákonných zástupců nezletilých žáků denní formy vzdělávání (1), zletilých žáků dálkové formy vzdělávání (1), pedagogických pracovníků (2) a dva členové jsou jmenováni Radou hlavního města Prahy. V pravomoci školské rady je především schvalování výroční zprávy školy, školního řádu a pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1. Zaměření školy

Karlínské gymnázium do koncepce svého čtyřletého vzdělávacího programu v denní formě vzdělávání zařadilo nejen přípravu žáků pro studium na vysokých školách a vyšších odborných školách, ale snaží se o všestranný harmonický rozvoj osobnosti mladého člověka, z nějž se stává samostatný a tvořivý jedinec. Posílení samostatného rozhodování žáka je mimo jiné dáno i možností profilace při volbě jednotlivých volitelných předmětů. Základním specifikem našeho vzdělávacího programu je posílení rozvoje vědomostí a dovedností v oblasti humanitních předmětů.

3.2. Profil absolventa

Celá koncepce ŠVP Naše škola je vedena snahou vybavit žáky nejen všeobecnými vědomostmi, jazykovými znalostmi a dovednostmi v ovládání výpočetní techniky, ale také snahou pomoci při utváření každého jedince jako celistvé, mravně integrované osobnosti, která se dobře orientuje v běžném životě, je sociálně zralá a schopná reflektovat a kultivovat vlastní hodnotový systém, se schopností vnímat svá práva i povinnosti.

K tomuto cíli je zaměřeno postupné naplňování kompetencí v jednotlivých oblastech vzdělávání s posílením rozvoje vědomostí a dovedností zejména v humanitních předmětech.

Obsah výsledného profilu našeho absolventa lze sumarizovat do těchto hlavních bodů:

- je schopen aplikovat znalost v praktickém životě, pracovat s informační technikou, je jazykově vybaven a schopen prezentovat sebe i svou práci,
- je vybaven znalostním přehledem, je schopen k němu přistupovat s nadhledem,
- samostatně se vzdělává, chápe význam svého celoživotního vzdělávání pro rozvoj osobního i profesního potenciálu,
- v procesu myšlenkových operací rozezná problém, vytváří hypotézy, kritiky a analýzy jednotlivých variant,
- dokáže analyzovat své vlastní schopnosti a dovednosti a podle nich vymezit a upravit své chování, jednání a životní cíle,
- je schopen pracovat samostatně i v kolektivu a využívá adekvátních komunikačních prostředků,
- porozumí textu, kriticky hodnotí, logicky uvažuje, je schopen obhájit svůj názor, argumentuje,
- je mu vlastní individuální a občanská zodpovědnost, podílí se na ochraně životního prostředí, kulturních a společenských hodnot v mikro i makroregionu,
- je tolerantní k jiným lidem a kulturám a odolný vůči společenským i mediálním tlakům, je schopen být i kritický k názorům druhých,
- zachovává obecné morální principy, je mu vlastní empatie a tolerance, ve společnosti vystupuje kultivovaně,
- chová se informovaně a zodpovědně v krizových situacích, chrání své zdraví a dokáže účinně pomoci druhým,
- orientuje se v tržním prostředí, včetně principu podnikání.

3.3. Organizace přijímacího řízení

Uchazeči jsou ke vzdělávání na naši školu přijímáni v souladu s platnými právními předpisy podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění.

Aktuální informace a kritéria přijímacího řízení pro daný školní rok jsou v předepsaných termínech zveřejněny jak v budově školy, tak i prostřednictvím našich webových stránek (www.gyperner.cz).

Pro lepší orientaci uchazečů i zviditelnění školy připravujeme den otevřených dveří. Přípravné kurzy k přijímacím zkouškám neorganizujeme, dáváme přednost zveřejnění zadání přijímacích zkoušek z minulých let.

3.4. Organizace maturitní zkoušky

Maturitní zkouška probíhá podle zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění a podle vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.

Způsob a podmínky ukončování vzdělávání v gymnáziu stanovuje § 72 a §77 až 82 zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a vyhláška 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.

Koncepce maturitní zkoušky je stanovena tak, aby bylo možné objektivně a komplexně zhodnotit kvalitu vědomostí, dovedností a klíčových kompetencí u žáků odpovídající definovanému Profilu absolventa (viz 3.2)

Od školního roku 2010/2011 se maturitní zkouška skládá ze společné a profilové části. Žák získá střední vzdělání s maturitní zkouškou, jestliže úspěšně vykoná obě části maturitní zkoušky.

Zkušební předměty společné části maturitní zkoušky jsou stanoveny dle zákona 561/2004 Sb., v platném znění.

Žáci povinně konají maturitní zkoušku ve společné části maturitní zkoušky zajišťované MŠMT ze dvou předmětů – z českého jazyka a literatury a z matematiky, nebo z cizího jazyka, který je na škole vyučován.

V profilové části maturitní zkoušky konají žáci také povinně zkoušku ze dvou předmětů, a to ve formě ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí. Volba předmětů profilové části se musí lišit od volby předmětů společné části. Vzhledem k profilaci naší školy k humanitním předmětům není mezi předměty profilové části maturitní zkoušky zařazen předmět informatika.

Výše uvedené informace platí v případě, že již nedojde k dalším legislativním změnám.

3.5. Výchovné a vzdělávací strategie

Na úrovni školy jsou požívány následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- učitel používá některé z forem práce se žáky: výklad, řešení problémových úkolů, dialog a diskusi, skupinovou práci, samostatnou práci žáků, projektové úkoly
- učitel vhodně doplňuje výuku ve škole exkurzemi, besedami, návštěvami dalších vzdělávacích a kulturních institucí
- učitel vede žáky k propojování nových informací s informacemi již dříve nabytými, při kontrolních pracích vyžaduje systematizaci vědomostí a dovedností
- učitel provádí kontrolu osvojeného učiva různou formou srovnávacích testů
- učitel zadává studentům samostatnou i domácí práci tak, aby tvořivě využívali informace z literatury, internetu, tisku a dalších zdrojů
- žák je veden k tomu, aby informace třídil, zvládl kriticky hodnotit
- žák samostatně prezentuje svoji práci v podobě referátů, seminárních prací a jejich obhajob
- žák se při práci pokouší aplikovat učivo do praxe, uvědomuje si souvislost učiva a praktického života
- žák ovládá schopnost hodnotit svou práci, práci svých spolužáků, učí se přijmout hodnocení druhých

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává žákům problémové úkoly, vede je k jejich řešení, k diskusi o různých možnostech a postupech řešení
- učitel zadává žákům záměrně úkoly „s chybou“, vede žáka k rozpoznání chyby, jejímu odstranění
- žák používá poznatky získané v jednom předmětu i v jiných předmětech

Kompetence komunikativní

- učitel podporuje různé formy prezentace žáka a jeho práce – ústní, písemnou, multimediální, grafickou
- učitel podněcuje ve třídě různé formy diskuse – mezi učitelem a žáky, mezi žáky...
- žák volí vhodně formu komunikace
- žák používá odbornou terminologii, symboliku
- žák ovládá používání informačních technologií
- žák v diskusi vyjadřuje svůj názor, argumentuje pro něj, obhajuje jej

Kompetence sociální a personální

- učitel přistupuje k žákům individuálně, je tolerantní, vede žáky k toleranci
- učitel zařazuje do vyučování skupinovou práci
- učitel ve výuce používá projektové úkoly, metodu hry
- žáci si vzájemně pomáhají při studiu, nejen formou studijního referenta
- žák se řídí zásadami zdravého životního stylu, řídí se bezpečnostními předpisy, dodržuje zásady tělesné i duševní hygieny
- žák vyjadřuje svůj odmítavý postoj k návykovým látkám
- žáci prosazují zásady „fair play“ nejen při sportovních akcích školy
- škola organizuje adaptační kurz, na němž se žáci vzájemně poznávají, vytvářejí kolektiv, při výuce, na dalších kurzech (lyžařský, komplexní exkurze), při výjezdech do zahraničí a jiných akcích školy jsou žáci vedeni ke kolektivní spolupráci

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k ochraně přírody, žáci svůj postoj vyjadřují mj. také aktivním tříděním odpadu ve škole
- žák je schopen se zodpovědně zachovat v krizových situacích

- žáci vyjadřují svůj občanský postoj aktivním připojením se k projektu „adopce na dálku“
- žáci pracují v dobrovolnické skupině organizované při naší škole (rekonstrukce barokní fary, spolupráce na sbírkových akcích Adry a jiných organizací, ...)

Kompetence k podnikavosti

- učitel vede žáky k zodpovědnému výběru volitelných předmětů - žák zodpovědně rozhoduje o svém dalším studiu
- žáci se aktivně účastní soutěží a mimoškolních aktivit, prezentace školy navenek - žáci se aktivně podílejí na výzdobě školy
- žáci ve spolupráci s učiteli vydávají studentský časopis
- žáci nejvyššího ročníku samostatně i ve spolupráci s učiteli plánují a organizují svůj maturitní ples
- žáci se aktivně účastní vánočních vystoupení, divadelních představení, ...
- žáci aktivně projevují tvořivý přístup a dodržování tradic při organizaci „mikulášské besídky“, „posledního zvonění“ a jiných studentských akcí

3.6. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Účelem podpory vzdělávání žáků se SVP je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (IVP).

Pravidla a průběh tvorby, realizaci a vyhodnocení PLPP a IVP škola zpracuje v souladu s vyhláškou Č 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Zodpovědnou osobou za koordinaci tvorby a realizaci jednotlivých PLPP a IVP je výchovná poradkyně.

PLPP a IVP škola sestavuje proto, aby nabízel žákovi úlevy, ale proto, aby našel/stanovil úroveň, na které se žák bude moci efektivně vzdělávat. Umožňuje tedy žákovi pracovat dle jeho schopností a rozvíjet se. Stanovuje tak individuální tempo bez stresu srovnání se spolužáky, upravuje rozsah obsahu učiva a výstupů ze ŠVP, sám žák je ten, který je aktivní a přebírá zodpovědnost.

Škola poskytuje zabezpečení výuky žákům se SVP takto:

Zabezpečení výuky žáků se zdravotním postižením

diferencuje a individualizuje vzdělávací proces při organizaci činností
diferencuje a individualizuje vzdělávací proces při stanovování časové dotace
diferencuje a individualizuje vzdělávací proces při stanovování forem i metod výuky
diferencuje a individualizuje vzdělávací proces při stanovování vzdělávacího obsahu a výstupů
reflektuje potřeby žáků

spolupracuje s odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště
spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními
zabezpečuje odbornou výuku předmětů speciálně pedagogické péče
zajišťuje učební pomůcky
zohledňuje druh, stupeň a míru postižení při hodnocení výsledků vzdělávání

Zabezpečení výuky žáků se zdravotním znevýhodněním

uplatňuje princip diferenciaci a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností
uplatňuje princip diferenciaci a individualizace vzdělávacího procesu při stanovování forem i metod výuky
uplatňuje princip diferenciaci a individualizace vzdělávacího procesu při stanovování obsahu
spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště
umožňuje využívat podpůrných opatření při vzdělávání žáků
zajišťuje pravidelnou komunikaci a zpětnou vazbu od žáků
zajišťuje učební pomůcky

Zabezpečení výuky žáků se sociálním znevýhodněním

zajišťuje individuální nebo skupinovou péči
zajišťuje pravidelnou komunikaci a zpětnou vazbu od žáků
zajišťuje spolupráci s psychologem, speciálním pedagogem – etopedem, sociálním pracovníkem, případně s dalšími odborníky
zajišťuje učební pomůcky
zajišťuje učebnice

3.7. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou Č 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Škola vytváří podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných. Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Škola využije pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků škola věnuje pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pravidla a průběh tvorby, realizaci a vyhodnocení PLPP a IVP škola zpracuje v souladu s vyhláškou Č 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Zodpovědnou osobou za koordinaci tvorby a realizaci jednotlivých PLPP a IVP je výchovná poradkyně.

IVP nevzniká proto, aby nabízel žákovi úlevy, ale proto, aby našel/stanovil úroveň, na které se žák bude moci efektivně vzdělávat. Umožňuje tedy žákovi pracovat dle jeho schopností a rozvíjet se. Stanovuje tak individuální tempo bez stresu srovnání se spolužáky, upravuje rozsah obsahu učiva a výstupů ze ŠVP, sám žák je ten, který je aktivní a přebírá zodpovědnost.

Škola zabezpečuje výuku žáků mimořádně nadaných takto:

- podporuje nadání a talent žáků vytvářením vhodné vzdělávací nabídky
- spolupracuje s odborníky
- využívá soutěže/olympiády
- zadáva specifické úkoly žákovi
- zajišťuje spolupráci se školským poradenským zařízením
- zajišťuje učebnice
- zapojuje žáka do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů

3.8. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata	Tematický okruh	Předmět	Ročník
Osobnostní a sociální výchova/ OSV	Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti/PRVO	ZSV EVH/EVV AJ, FJ / NJ M, TV, I	1. průběžně průběžně průběžně
	Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů/SODERP	ZSV M, TV, I	1. průběžně
	Sociální komunikace/SK	ZSV ČJL AJ, FJ / NJ M, TV, I	1. 1. průběžně průběžně
	Morálka všedního dne/MVD	ZSV M, TV, I	1. a 4. průběžně
	Spolupráce a soutěž/SaS	ZSV EVH / EVV M, TV, I	1. průběžně průběžně
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech/ VMEGS	Globalizační a rozvojové procesy/GRS	Z ZSV D	1. až 3. 3. 4.
	Globální problémy, jejich příčiny a důsledky/GPJPD	ZSV Z	3. 2.
	Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce/HPMRS	ZSV	3.
	Žijeme v Evropě/ŽE	ZSV Z EVH / EVV AJ, FJ / NJ	2. a 3. 2. a 3 1. a 2.. průběžně
	Vzdělávání v Evropě a ve světě/VES	ZSV AJ, FJ / NJ	3. 2. a 3.
Multikulturní výchova/ MuV	Základní problémy sociokulturních rozdílů/ZPSR	ZSV D AJ, FJ / NJ	1. a 3. a 4. 1. až 4. průběžně
	Psychosociální aspekty interkulturality/PAI	ZSV	1. a 4.
	Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí/VMSSMLRKP	ČJL AJ, FJ / NJ	1. průběžně

Environmentální výchova/EV	Problematika vztahů organismů a prostředí/PVOP	B G	1. až 3. 4.
	Člověk a životní prostředí/ČŽP	Z ZSV Ch F G TV	1. a 3. 3. 1. až 3 1. až 3 4. průběžně
	Životní prostředí regionu a České republiky/ŽPRČR	Z ZSV F G	1. a 3. 3. průběžně 4.
Mediální výchova/MeV	Média a mediální produkce/MMP	ČJL ZSV EVH / EVV AJ, FJ / NJ I	1. a 3. 1. a 3. 1. a 2. průběžně 1. a 2.
	Mediální produkty a jejich význam/MPJV	ČJL ZSV I	3. 1. a 3. 1. a 2.
	Uživatelé/U	EVH / EVV ZSV I	1. a 2. 1. 1. a 2.
	Účinky mediální produkce a vliv médií/UMPVM	ZSV ČJL I	1. 4. 1. a 2.
	Role médií v moderních dějinách/RMMD	D I	4. 1. a 2.

4. Učební plán

4.1. Učební plán – tabulka

Vyučovací předmět	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	Celkem	Disponibilní hodiny
Český jazyk a literatura	3	4	4	5	16	3
Cizí jazyk	3	3	3	4	13	1
Další cizí jazyk	4 + 1	3 + 1	3 + 1	2 + 1	12+4	1
Matematika	4	3	3	4	14	4
Fyzika	2	2,5	2,5	-	7	11
Chemie	2	2,5	2,5	-	7	
Biologie	3	2	2	-	7	
Zeměpis	2	3	1	1	7	
Geologie	-	-	-	1	1	
Základy společenských věd	2	2	2	3	9	
Dějepis	2	2	2	3	9	
Estetická výchova výtvarná / hudební	2	2	-	-	4	-
Tělesná výchova	2	2	2	2	8	-
Informatika	2	2	-	-	4	-
Volitelné předměty	-	-	6	8	14	6
Celková časová dotace	33+1	33+1	33+1	33+1	132+4	26

4.2. Poznámky k učebnímu plánu

Vyučovací předměty:

Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oblastí a oborů zařazených do RVP G je začleněn do vyučovacích předmětů.

Očekávané výstupy vzdělávání jsou formulovány za celé vzdělávací období (tedy pro závěr 4. ročníku). Tato úprava dává vyučujícím možnost rozvrhnout vzdělávací obsah stanovený tímto ŠVP dle vlastního uvážení s ohledem na potřeby žáků. ŠVP stanovuje pro jednotlivé předměty rozsah učiva v ročnících. Tento přehled má však charakter doporučení, a tudíž není nutné rozložení v plné míře respektovat.

V případě, že se vyučující rozhodne pro jiné rozložení vzdělávacího obsahu do ročníků, než doporučuje ŠVP, je nutné, aby pečlivě dbal na tvorbu tematického plánu pro aktuální rok i celé čtyřleté období. Zcela nepochybně tak nastane situace, kdy vzdělávací obsah nebude v paralelních třídách naplňován ve stejnou dobu, povedou-li je dva různí vyučující. Zásadní je nicméně naplnění očekávaných výstupů vzdělávání ve 4. ročníku gymnázia.

a) Používané zkratky:

Český jazyk a literatura
Cizí jazyk
Další cizí jazyk
Matematika

ČJL
AJ
FJ/NJ
M

Fyzika
Chemie
Biologie
Zeměpis (geografie)

F
CH
B
Z

Geologie
Základy společenských věd
Dějepis
Estetická výchova výtvarná / hudební
Tělesná výchova
Informatika
Volitelné předměty

G
ZSV
D
EVV /
EVH
TV
I
VP

b) Převodění vzdělávacího obsahu vzdělávacích oblastí a oborů do jednotlivých vyučovacích předmětů:

Vzdělávací oblast	Předmět	Integrace do předmětu
Jazyk a jazyková komunikace	ČJL, AJ, FJ nebo NJ	- - -
	14	

Matematika a její aplikace	M	---
Člověk a příroda	F, CH, B, Z, G	---
Člověk a společnost	ZSV, D	---
Člověk a svět práce	---	ZSV
Umění a kultura	EVV / EVH	---
Člověk a zdraví – tělesná výchova	TV	---
- výchova ke zdraví		
Informatika a informační a komunikační technologie	---	TV, B, ZSV
	I	ČJL (1 VH)
Volitelné vzdělávací aktivity	VP	

c) Předměty, u kterých probíhá výuka ve skupinách (dělení tříd):

Vyučovací předmět	Výuka ve skupinách (ve všech ročnících)
Český jazyk a literatura	jedna vyučovací hodina týdně
Cizí jazyk a další cizí jazyk	všechny vyučovací hodiny
Matematika	jedna vyučovací hodina týdně
Fyzika	jedna vyučovací hodina v čtyřtýdenním cyklu
Chemie	jedna vyučovací hodina v čtyřtýdenním cyklu
Biologie	jedna vyučovací hodina v čtyřtýdenním cyklu
Estetická výchova výtvarná / hudební	všechny vyučovací hodiny
Tělesná výchova	všechny vyučovací hodiny
Informatika	všechny vyučovací hodiny
Volitelné předměty	všechny vyučovací hodiny

d) Další poznámky k vyučovacím předmětům:

- Anglický jazyk je povinným cizím jazykem pro všechny žáky
- Druhý cizí jazyk si žáci volí z nabídky: francouzský jazyk, německý jazyk.
- Předmětu druhý cizí jazyk je připočítána jedna hodina v každém školním roce. Navýšení hodin druhého cizího jazyka souvisí s připojením se školy k Metropolitního programu.
- U předmětů fyzika, chemie a biologie je dělená hodina věnována především praktickým činnostem v rámci laboratorních cvičení
- Vyučovací předmět zeměpis pokrývá vzdělávací obsah oboru geografie
- Vyučovací předmět základy společenských věd pokrývá vzdělávací obsah oboru občanský a společenskovední základ
- Vyučovací předmět estetická výchova výtvarná pokrývá vzdělávací obsah výtvarného oboru
- Vyučovací předmět estetická výchova hudební pokrývá vzdělávací obsah hudebního oboru
- Součástí vyučovacích předmětů estetická výchova výtvarná / hudební je společný vzdělávací obsah integrujícího tématu Umělecká tvorba a komunikace
- Žáci si volí jeden předmět z nabídky: estetická výchova výtvarná a estetická výchova hudební
- Volitelné vzdělávací aktivity jsou formou volitelných předmětů zařazeny do 3. a 4. ročníku. Nabídka jednoletých a dvouletých volitelných předmětů a obsahy učiva těchto volitelných předmětů jsou každým rokem aktualizovány a zveřejňovány na webových stránkách školy a na veřejně přístupném místě ve škole.

- ▢ Nabídka konkrétních volitelných předmětů může být každoročně aktualizována na základě poptávky žáků a realizačních možností školy.
- ▢ Ve třetím ročníku si žáci povinně volí semináře v celkové dotaci 6 vyučovacích hodin. Semináře mohou být jedno- nebo dvouhodinové.
- ▢ Ve čtvrtém ročníku si žáci povinně volí semináře v celkové dotaci 8 vyučovacích hodin. Semináře mohou být jedno- nebo dvouhodinové.
- ▢ V případě zájmu žáků a realizačních možností školy mohou být zavedeny také nepovinné předměty

Kurzy

Ročník	Kurz	Výstupy	Náhradní plnění
1.	Adaptační	započtená účast na kurzu	-
2.	Lyžařský výcvik	započtená účast na kurzu	seminární práce
4.	Komplexní exkurze	započtená účast na kurzu, pracovní aktivita na kurzu	seminární práce
průběžně	Výjezd do zahraničí	účast dobrovolná	-

Poznámky ke kurzům:

- ▢ Adaptační kurz je zaměřen na poznání kolektivu, budování týmu, zařazen na začátek 1. ročníku.
- ▢ Lyžařský výcvik je zaměřen na zimní sporty na horách, součástí kurzu je zaměření na sport a zdraví, první pomoc, řešení krizových situací, kurz je zařazen do 2. ročníku, zimních měsíců.
- ▢ Komplexní exkurze je zaměřená na praktické využití poznatků a dovedností získaných v prvních třech letech studia ve všech studijních oborech, kurz je zařazen na začátek 4. ročníku.
- ▢ Výjezdy do zahraničí jsou zaměřeny na praktické využití jazykových dovedností studentů, účast na výjezdech je dobrovolná, vychází ze zájmu a finančních možností studentů. Výjezdy škola pořádá do zemí, jejichž jazyky jsou na škole vyučovány (anglicky, německy a francouzsky mluvící země), cílové destinace se střídají. Pravděpodobné zařazení je na začátek školního roku.
- ▢ Všechny kurzy, s výjimkou výjezdu do zahraničí, mají povinné výstupy. Výstupy jsou jasně formulovány. Výstupem je aktivní účast na kurzu, která bude zhodnocena vyučujícím. V případě komplexní exkurze je výstup doplněn o pracovní aktivitu (písemnou, např. pracovní list), která bude samostatně hodnocena. V případě neúčasti je jasně formulován náhradní výstup. Snahou školy je co největší účast žáků na kurzech.

5. Učební osnovy

PŘÍLOHA

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

6.1 Hodnocení žáků

6.1.1. Pravidla a cíle hodnocení

Během celého školního roku je žák průběžně hodnocen. Forma hodnocení, kterou zvolila naše škola, je klasifikace. Také výsledné hodnocení za příslušné pololetí je vyjádřeno klasifikací. Klasifikační stupnice je dána rozsahem 1 – 5 (výborný – nedostatečný). Hodnocení probíhá podle zásad Klasifikačního řádu, který je přílohou tohoto dokumentu.

Hlavními cíli hodnocení je poskytnout žákům formou zpětné vazby informaci o kladech či záporech jejich postupů. Žáci mohou využít hodnocení jako motivační prvek, učitel je může vést k objektivnímu hodnocení vlastních výsledků.

6.2 Autoevaluace školy

6.2.1 Vlastní hodnocení

Vlastní hodnocení školy bude prováděno podle §12 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). v souladu s §8 a §9 vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

Struktura vlastního hodnocení školy vychází ze sledování v těchto hlavních oblastech:

- a) podmínky ke vzdělávání
- b) průběh vzdělávání
- c) podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
- d) výsledky vzdělávání žáků
- e) řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- f) úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

Vlastním hodnocením si škola ověřuje, jak se jí daří naplňovat cíle stanovené školním vzdělávacím programem, snaží se nejen o zhodnocení současného stavu, ale i o provedení případných korekcí a stanovení strategie dalšího rozvoje.

6.2.2 Časové rozvržení evaluačních činností

Rozvržení je dáno činností v jednotlivých sledovaných oblastech, podle aktuálního ročního plánu. K zjišťování výsledků škola používá vnější i vnitřní nástroje (testování, dotazníky, rozbor materiálů, hospitační činnost, statistiky,...). Průběžné výstupy, ale i výsledky následných opatření analyzujeme v aktuálním školním roce a pracujeme s nimi v rámci celé školní docházky žáka.

1. Učební osnovy

1.1. Jazyk a jazyková komunikace

Význam vzdělávací oblasti spočívá především v rozšiřování vědomého užívání jazyka jako základního nástroje pro rozvíjení abstraktního myšlení a v prohlubování vyjadřovacích a komunikačních schopností a dovedností vytvářejících podklad pro všestranné efektivní vzdělávání. Jazykové vyučování umožňuje žákům poznávat duchovní bohatství národa a jeho tradice. Žáci se postupně učí ovládnout nejen jazyk sám, ale především principy jeho užívání v různých komunikačních situacích (a to v mluvené i písemné podobě). Jazykové a stylizační schopnosti a dovednosti a jim odpovídající komunikační kompetence žáci rozvíjejí pod vedením učitele prostřednictvím aktivního podílu na nejrůznějších komunikačních situacích.

Vzdělávací oblast jazyka a jazykové komunikace je naplňována vzdělávacími obory: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Ve výuce českého jazyka a literatury žáci získávají přiměřené poučení o jazyku – ve svém obsahu i rozsahu prohloubeném ve srovnání se základním vzděláváním – jako východiska ke komunikaci v různých, i náročnějších typech mluvených i psaných textů. To umožní vybudovat kompetence pro jejich recepci a produkci a pro čtení s porozuměním, jež povede k hlubokým čtenářským zážitkům. Učitel iniciuje hovory či úvahy o nich. Rozvoj těchto schopností a dovedností spolu s osvojením vymezených poznatků teoretických je důležitý nejen pro studium češtiny, ale i obecněji, neboť v jazykovém ztvárnění je uloženo mnoho poznatků a nové myšlenky se obvykle vyjadřují přirozeným jazykem.

Osvojení cizích jazyků navazuje na poznání českého jazyka a má i podobné cíle – postupné zvládnutí mluvených a psaných projevů a vytváření komplexní komunikační kompetence, jsou tu však i cíle specifické. Aktivní znalost cizích jazyků je v současné epoše nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější mezinárodní komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, protože usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci.

V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat na běžná témata, aby mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se porozumět kultuře a zvykům jiných lidí a respektovat je.

Vyučování cizím jazykům vede žáky k prohlubování komunikačních schopností získaných na základní škole (znalosti lingvistické, sociolingvistické, pragmatické).

Vzdělávání v oboru Cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B2 podle tohoto rámce. Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B1 podle tohoto rámce.

Pokud žák nemá (žákovi není nabídnuta) možnost na škole navázat na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností získaných v předchozím vzdělávání odpovídající úrovni A1 nebo A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, vzdělává se v cizím jazyce dle nabídky školy. Vzdělávání v tomto jazyce je určeno pro absolutní začátečníky a směřuje k dosažení úrovně, kterou určuje škola dle svých možností a kterou vymezí ve svém ŠVP podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

V tomto případě ovšem musí být zachována podmínka, kdy si žák volí dva jazyky z libovolného vzdělávacího oboru tak, aby alespoň z jednoho jazyka získal jazykové znalosti a komunikační dovednosti odpovídající minimálně úrovni B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vnímání a užívání jazyka českého i cizího jako mnohotvárného prostředku ke zpracování a následnému předávání informací, vědomostí a prožitků získaných z interakce se světem a se sebou samým, k vyjádření vlastních potřeb a k prezentaci názorů i samostatného řešení problémů a jako prostředku pro další samostatné celoživotní vzdělávání;
- zvládání základních pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a jejich respektování;
- utváření všeobecného přehledu o společensko-historickém vývoji lidské společnosti, který napomáhá k respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot různých jazykových komunit;
- porozumění sobě samému, pochopení své role v různých komunikačních situacích a k vymezení vlastního místa mezi různými komunikačními partnery;
- tvořivé práci nejen s věcným, ale i s uměleckým textem, jež vede k porozumění významové výstavbě textu, k jeho posouzení z hlediska stylového, pozitivně působícího na estetickou, emocionální i etickou stránku žákovy osobnosti;
- vytváření osobitého, objektivně kritického a celkově pozitivního vztahu k literatuře a k vytváření návyku individuální četby umělecké a neumělecké literatury, které se později projeví v celoživotní orientaci žáka;
- formování hodnotových orientací, vkusových preferencí a k citlivému vnímání okolního světa i sebe sama.

1.1.1. Český jazyk a literatura

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura vychází z obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura (stanoveného RVP G), zčásti tak naplňuje vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace. Předmět sestává ze dvou složek, vymezených v RVP G, – jazyk a jazyková komunikace a literární komunikace. Předmět zároveň integruje část obsahu vzdělávací oblasti Informatika a informační a komunikační technologie (podle RVP G - v rozsahu 1 vyučovací hodiny).

Do hodin Českého jazyka a literatury jsou zařazeny některé okruhy průřezových témat: osobnostní a sociální výchova, multikulturní výchova a mediální výchova.

Předmět Český jazyk a literatura navazuje na učivo stanovené v RVP – ZV, rozšiřuje ho a prohlubuje.

V předmětu Český jazyk a literatura získávají žáci přiměřené poučení o jazyku jako východisku pro komunikaci. Žáci získávají takové dovednosti, aby se uměli jasně, přehledně a srozumitelně vyjadřovat ústně i písemně při různých příležitostech a v různých situacích. Další získanou dovedností by mělo být čtení s porozuměním, které povede k hlubším čtenářským zážitkům. Vyučovací předmět zároveň plní funkci formativní, pomáhá vytvářet hodnotovou orientaci žáků. Český jazyk a literatura navazuje na

jiné společenskovední předměty – Dějepis, Estetická výchova, Základy společenských věd, zároveň je doplňuje, vyučující zdůrazňuje komplexnost informací.

Časové a organizační vymezení:

Český jazyk a literatura se vyučuje ve všech ročnících čtyřletého studia (viz učební plán předmětu).

Hodiny stanové dle RVP G (12) jsou navýšeny o 1 hodinu z dotace určené vzdělávací oblasti Informatika a informační a komunikační technologie a o 3 hodiny z disponibilních hodin.

V jedné hodině týdně se třída dělí na skupiny. V těchto hodinách je prostor především na procvičování, rozvoj komunikačních dovedností, rozborů textů, diskuse apod.

Výuka Českého jazyka a literatury není vázána na speciální učebnu, a to ani v dělených hodinách.

Výuka předmětu je založena především na výkladu, dialogu s žákem, práci s textem, referátech, učitel různými metodami ověřuje dovednosti a vědomosti žáků (písemné práce, zkoušení, pracovní listy, domácí práce, slohová či řečnická cvičení...), do výuky jsou zařazovány další aktivity pro samostatnou či skupinovou práci žáků (např. jazykové a literární hry, soutěže, tvůrčí činnosti, poslech, videoukázky, projekty...). Vyučující k výuce používají dostupnou didaktickou techniku, např. MC/CD přehrávač, video, meotar, dataprojektor, internet...

Výchovné a vzdělávací strategie:

V předmětu Český jazyk a literatura budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům samostatnou i domácí práci tak, aby tvořivě využívali informace z literatury, internetu, tisku a dalších zdrojů, aby rozlišili primární a sekundární pramen, aby informace třídili, kriticky hodnotili
- vhodnou formulací úkolů vede žáky k využívání slovníků, jazykových příruček, služeb knihoven
- vede žáky k respektování autorství, učí je správně citovat, využívat zdrojů informací, vede je k tomu, aby objektivně posoudili svou práci
- vede žáky k propojování nových informací s informacemi již dříve nabytými, při kontrolních pracích vyžaduje systematizaci vědomostí a dovedností
- podporuje prezentaci práce žáků, vede žáky k uvědomění si vlastního pokroku, ale také k přijetí rad či kritiky jak ze strany vyučujícího, tak ze strany spolužáků

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- podporuje samostatné myšlení žáků při interpretaci textů, klade důraz na správnou argumentaci
- stanovuje problémové úkoly, které žáci řeší samostatně či ve skupinách

Kompetence komunikativní

Učitel:

- zadáváním mluvních cvičení, referátů a dalších samostatných vystoupení upevňuje u žáků dovednosti verbální i neverbální komunikace, vede žáky k používání vhodných jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci a záměru
- posiluje vědomí důležitosti kultivovaného jazykového projevu
- sleduje u žáka vhodné používání jaz. prostředků, vede ho k odlišení důležitých a méně důležitých

- žáky vede k rozborům textů, k hledání a odstraňování chyb stylistických, jazykových
- pomáhá žákům poznat texty s manipulativním či nepravdivým charakterem, vede žáky k vyvracení takových tvrzení
- při zpracovávání ústních i písemných úkolů vyžaduje od žáků vhodné používání jazykových rovin, odborného jazyka, zdůrazňuje důležitost formální stránky sdělení

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k vyjádření vlastních názorů, k otevřenosti, zároveň však i k toleranci názorů druhých
- při skupinové práci podporuje vzájemnou spolupráci, zodpovědnost za výsledek celé skupiny
- respektuje individualitu žáků
- společnou diskusí o aktuálním dění a kulturním životě žáky vede k reflexi společenského života a k samostatnému rozhodování na základě vlastního úsudku

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- motivuje žáky k rozhodování o výběru volitelných předmětů
- motivuje žáky k zapojování do mimoškolních aktivit a soutěží (olympiády v Čj, recitačních a literárních soutěží)

Učební plán předmětu

Ročník	I	II	III	IV
Dotace	3	4	3 + 1	3 + 2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	1	1	1	1

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Média a mediální produkce
 - Mediální produkty a jejich význam
 - Účinky mediální produkce a vliv médií
 - Uživatelé
- **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:**
 - Psychosociální aspekty interkulturality
 - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
 - Základní problémy sociokulturních rozdílů
- **OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Sociální komunikace

doporučený 1. ročník - dotace: 3, povinný

Obecné poučení o jazyku	
výstupy	učivo
odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací	- základní pojmy - třídění jazyků - národní jazyk a jeho útvary
průřezová témata	
MuV: VMSSMLRKP	

Fonetika	
výstupy	učivo
v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)	- zvuková stránka jazyka - systém hlásek - zvukové prostředky souvislé řeči - zásady spisovné výslovnosti

Grafémika	
výstupy	učivo
v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu	- grafická stránka jazyka - písmo, jeho vznik a druhy - základní principy českého pravopisu a nejčastější odchylky od nich

Informatika	
výstupy	učivo
- pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty - efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet) - tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje - využívá nabídku informačních a vzdělávacích portálů, encyklopedií, knihoven, databází a výukových programů - posuzuje tvůrčím způsobem aktuálnost, relevanci a věrohodnost informačních zdrojů a informací	- nauka o práci s informacemi, informace - knihovny, slovníky - internet jako informační zdroj - informační etika, legislativa - prezentace

● využívá informační a komunikační služby v souladu s etickými, bezpečnostními a legislativními požadavky ● zpracovává a prezentuje výsledky své práce s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru, multimediálních technologií a internetu	
---	--

Úvod do stylistiky	
výstupy	učivo
● v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny	- úvod do stylistiky - funkční styly - slohotvorní činitele, slohová charakteristika výrazových prostředků - princip výstavby textu

Prostě sdělovací styl	
výstupy	učivo
● pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty ● rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře ● rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu	- funkce, jazyk, útvary prostě sdělovací stylu - vypravování, popis

Literární teorie	
výstupy	učivo
- rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým - objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí - posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou - rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vyprávěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře - rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu - postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu	- základy literární vědy – literární teorie, literární historie, literární kritika, poetika - literatura a její funkce - metody interpretace textu – interpretační postupy a konvence, význam a smysl, popis, analýza, výklad a vlastní interpretace textu; čtenářské kompetence; interpretace a přeinterpretování - způsoby vyjadřování zážitků z literárních děl a soudů nad nimi (osobní záznamy, anotace, kritika a recenze, polemiky) - jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla – tropy; figury; rytmus, rým a zvukové prostředky poezie; monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč, nevlastní přímá a polopřímá řeč; typy kompozice; motiv, téma - text a intertextovost – kontext, vliv a způsoby mezitextového navazování a mezitextové komunikace (motto, citát, aluze), žánry založené na mezitextovém navazování (parodie, travestie, plagiát), hraniční rysy textu (předmluva, doslov, ilustrace, obálka; autorský komentář, recenze)
Starověké literatury	
výstupy	učivo
vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení	- starověké mimoevropské literatury (Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína...) - Bible (Starý a Nový zákon) - antická literatura - řecká literatura, římská literatura

Literatura středověku	
výstupy	učivo
• pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty • vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení • vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- evropské národní literatury - dvorská lyrika, hrdinská epika - vývoj české literatury - staroslověnské období - období zápasu jazyků, dočasného vítězství latiny - vývoj česky psané literatury (13. - 15. století)

Literatura 14. - 18. století	
výstupy	učivo
• pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty • vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení • vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- charakteristika směrů, představitelé v národních literaturách, včetně české literatury - renesance a humanismus - baroko - klasicismus a osvícenství - preromantismus

doporučený 2. ročník - dotace: 4, povinný

Tvarosloví	
výstupy	učivo
ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovotvorných a syntaktických principů českého jazyka	tvarosloví (morfologie) – slovní druhy a jejich mluvnické kategorie a tvary
Slovní zásoba	
výstupy	učivo
ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovotvorných a syntaktických principů českého jazyka	- slovní zásoba, slovníky, frazeologie - slovo a jeho význam - rozšiřování slovní zásoby, tvoření slov - významové vztahy mezi slovy (synonyma, antonyma, homonyma, slova polysémní...)
Rétorika	
výstupy	učivo
- odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací - v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování) - v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči - v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu - v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny	- rétorika – druhy řečnických projevů - text (komunikát) a komunikační situace – prostředí, účastníci komunikace, jejich role - funkce komunikátů – sebevyjádření, apel, přesvědčování, argumentace, kontakt aj. jako dominantní funkce komunikátu - míra připravenosti, oficiálnosti, formálnosti, veřejnosti komunikace; mluvenost a psanost - komunikační strategie – adresnost, volba jazykového útvaru, prostředků verbálních a neverbálních s ohledem na partnera; vyjadřování přímé a nepřímé, jazyková etiketa - příprava a realizace řečnického vystoupení
průřezová témata	
OSV: SK MuV: VMSSMLRKP	

Administrativní styl	
výstupy	učivo
• efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet) • v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu	- charakteristika stylu - funkce, jazyk, útvary - úřední dopis, životopis

Odborný styl	
výstupy	učivo
• využívá nabídku informačních a vzdělávacích portálů, encyklopedií, knihoven, databází a výukových programů • pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty • efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet) • v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu • tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje	- charakteristika stylu - funkce, jazyk, útvary - referát, výklad

Literární teorie	
výstupy	učivo
• na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu • při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech • postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu	- interpretace textu

Literatura 19. století	
výstupy	učivo
• pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty • vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení • vysvětlí specifickou vývoj české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- charakteristika směrů, představitelé v národních literaturách - romantismus - realismus - vývoj české literatury - vývoj od poslední třetiny 18. století do poloviny 19. století - národní obrození, jeho vrchol, romantismus a počátky realismu - vývoj ve 2. polovině 19. století - májovci, ruchovci, lumírovci, realismus

doporučený 3. ročník - dotace: 3 + 1, povinný

Syntax	
výstupy	učivo
využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího	- tradiční syntax - věta, souvětí, text, aktuální členění výpovědi - větné členy, větné vztahy, odchylky od pravidelné větné stavby - valenční syntax - informativně

Rétorika	
výstupy	učivo
- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování) - v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči - v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny - při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky	- praktický rétorický výcvik
volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit	
průřezová témata	
OSV: SK	

Úvaha	
výstupy	učivo

• v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu • v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny • pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty • získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl	- charakteristika útvaru - funkce, jazyk
---	--

Publicistický styl	
výstupy	učivo
• v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu • v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny • efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet) • tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje	- charakteristika stylu - funkce, jazyk - fejeton, reportáž, kritika, recenze ...

● získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl	
průřezová témata	
MeV: MMP, MPJV	

Literární teorie	
výstupy	učivo
● při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech ● identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře ● rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní ● samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl	- interpretace textů

Literatura přelomu 19. a 20. století	
výstupy	učivo
● vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení ● vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- literární moderna - umělecké směry (impresionismus, symbolismus, dekadence, civilismus, vitalismus...), představitelé v národních literaturách (Francie, Anglie...) - česká literatura - generace České moderny, česká dekadence, anarchisté a buřiči

Světová a česká poezie 1. pol. 20. století

výstupy	učivo
- vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení - vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- umělecká avantgarda počátku století - charakteristika směrů, představitelé v národních literaturách - expresionismus, kubismus, futurismus, dadaismus, surrealismus - česká poezie - proletářské umění, poetismus, surrealismus, individuální přístupy ve 30. letech, poezie v době ohrožení, významné básnické osobnosti

Světová a česká próza 1. pol. 20. století

výstupy	učivo
- vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení - vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- charakteristika přístupů - tradiční próza, moderní próza - literární reakce na 1. světovou válku, ztracená generace, legionářská literatura, představitelé světové i české literatury - významné tvůrčí osobnosti v národních literaturách (tradiční i moderní prózy) - česká próza - charakteristika hlavních proudů - demokratický proud, imaginativní próza, sociální román, psychologická próza, expresionismus, ruralismus... - významné tvůrčí osobnosti v české próze

Světové a české drama 1. pol. 20. století

výstupy	učivo
- vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení - vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- charakteristika přístupů, významní dramatici v jednotlivých národních literaturách (lyrické drama, epické drama, psychologické drama, počátky absurdního dramatu ...) - české drama - charakteristika přístupů (kamenná divadla, kabarety, avantgardní drama), charakteristika významných scén a jejich osobností

doporučený 4. ročník - dotace: 3 + 2, povinný

Jazykověda	
výstupy	učivo
• při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence • efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet) • tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje	- jazykověda - jazyková kultura - historický vývoj jazyka - základní vývojové tendence současného českého jazyka
Komunikace a text	
výstupy	učivo
• používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu • při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky • volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit • pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty • efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)	- všestranné jazykové rozbory
průřezová témata	
OSV: SK	

Rétorika	
výstupy	učivo
● v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování) ● v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči ● v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny ● při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky ● volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit	- praktický rétorický výcvik
průřezová témata	
MeV: UMPVM	

Umělecký styl	
výstupy	učivo
● v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu ● získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl	- charakteristika stylu - funkce, jazyk, útvary - charakteristika, líčení

Literární teorie	
výstupy	učivo
- identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře - rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní - samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl	- interpretace textů

Literární reakce na 2. světovou válku	
výstupy	učivo
- vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení - vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- literární zpracování hlavních témat - holocaust, válečné boje, zázemí, různé pojetí v tzv. východní a západní literatuře - výrazná literární díla v národních literaturách - česká literatura - reakce básnická, prozaická (různé vlny), v dramatu

Vývoj světové literatury 2. pol. 20. stol.- poč. 21. století	
výstupy	učivo
- vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení - vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- vývoj poezie - významné osobnosti v národních literaturách - vývoj prózy - jednotlivé proudy ve vývoji literatury, jejich charakteristika, významné osobnosti v národních literaturách - vývoj dramatu - vývoj tradičního dramatu, absurdní drama, významné osobnosti v národních literaturách

Vývoj české literatury 2. pol. 20. stol. - poč. 21. stol.	
výstupy	učivo
• vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení • vysvětlí specifickou vývoj české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)	- vývoj v letech 1945 - 1968 - poezie - básnické skupiny, osobnosti ... - próza - socialistický realismus, historická próza, psychologická próza ... - drama - divadla malých forem ... - vývoj v letech 1968 - 1989 - poezie - oficiální, exilová, samizdatová, underground - próza - oficiální, exilová, výrazné osobnosti - drama - absurdní drama ... - vývoj po roce 1989 - výrazné osobnosti

1. Učební osnovy

1.1. Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Výuka matematiky na gymnáziu rozvíjí a prohlubuje p ochopení kvantitativních a prostorových vztah ů reálného sv ěta, utvá ří kvantitativní gramotnost žák ů a schopnost geometrického vhledu. Ovládnutí požadovaného matematického aparátu, elementy matema tického myšlení, vytvá ření hypotéz a deduktivní úvahy jsou prost ředkem pro nové hlubší poznání a p ředpokladem dalšího studia. Osvojené matematické pojmy, vztahy a procesy pěstují myšlenkovou ukázn ěnost, napomáhají žák ům k prožitku celistvosti.

Matematické vzdělávání napomáhá rozvoji abstraktního a analytického myšlení, rozvíjí logické usuzování, u čí srozumitelné a věcné argumentaci s cílem najít spíše objektivní pravdu než uhájit vlastní názor. T ěžišt ě výuky spo čívá v osvojení schopnosti formulace problému a stra tegie jeho řešení, v aktivním ovládnutí matematických nástroj ů a dovedností, v pěstování schopnosti aplikace. Matematika přispívá k tomu, aby žáci byli schopni hodnotit správ nost postupu při odvozování tvrzení a odhalovat klamné záv ěry.

Během studia žáci objevují, že matematika nachází upl atnění v mnoha oborech lidské činnosti (např. v ekonomii, technice, ale i ve společenských v ědách), že je ovliv ňována vn ějšími podněty (například z oblasti přírodních věd) a že moderní technologie jsou užite čným pomocníkem matematiky. Žáci poznávají, že matematika je sou částí naší kultury a je výsledkem složitého multikul turního historického vývoje spojeného s mnoha významnými osobnostmi lids kých d ějin.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzd ělávací oblasti sm ěruje k utvá ření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- osvojování základních matematických pojm ů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním na základ ě poznávání jejich charakteristických vlastností;
- určování, za řazování a využívání pojm ů, k analýze a zobec ňování jejich vlastností;
- vytvá ření zásoby matematických pojm ů, vztahů, algoritmů a metod řešení úloh a k využívání osvojeného matematického aparátu;
- analyzování problému a vytvá ření plánu řešení, k volbě správného postupu p ři řešení úloh a problémů, k vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k zada ným podmínkám;
- práci s matematickými modely, k v ědomí, že k výsledku lze dosp ět různými zp ůsoby;
- rozvoji logického myšlení a úsudku, vytvá ření hypotéz na základ ě zkušenosti nebo pokusu, k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protip říkladů;
- pochopení vzájemných vztah ů a vazeb mezi okruhy učiva a k aplikaci matematických poznatk ů v dalších vzdělávacích oblastech;
- přesnému vyjadřování a zdokonalování grafického projevu, k porozum ění matematickým termín ům, symbolice a matematickému textu;
- zdůvodňování matematických postup ů, k obhajobě vlastního postupu;

- rozvíjení dovednosti pracovat s různými reprezentacemi;
- užívání kalkulátoru a moderních technologií k efektivnímu řešení úloh a k prezentaci výsledků;
- rozvíjení zkušeností s matematickým modelováním (k činnostem, kterými se učitel poznává a nalézá situace, v nichž se můžeme orientovat prostřednictvím matematického popisu), k vyhodnocování matematických modelů, k poznávání mezí jejich použití, k vědomí, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro více situací a jedna situace může být vyjádřena různými modely);
- rozvíjení geometrického vidění a prostorové představivosti;
- pochopení matematiky jako součásti kulturního dědictví a nezaměnitelného způsobu uchopování světa.

1.1.1. Matematika

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Matematika zahrnuje obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace (stanoveného RVP G).

Vyučovací předmět Matematika navazuje na učivo stanovené RVP ZV, rozšiřuje ho a prohlubuje.

Předmět Matematika utváří matematickou gramotnost žáků. Seznamuje s matematickými nástroji a postupy, rozvíjí chápání kvantitativních a geometrických vztahů. Rozvíjí abstraktní a analytické myšlení a logické usuzování. Ovládnutí základů matematiky je nezbytným prostředkem hlubšího analytického poznání v oblasti přírodních, technických i řady humanitních oborů, a tedy i nezbytným předpokladem pro vysokoškolské studium.

Matematika čerpá i z jiných předmětů, a to nejenom z přírodních, jedná se o volbu motivací úloh nebo úloh zaměřených na využití matematických poznatků v praxi

Časové a organizační vymezení

Matematika je vyučována ve všech čtyřech ročnících (viz učební plán předmětu).

Hodiny stanovené RVP G jsou navýšeny o 4 hodiny z hodin disponibilních.

V jedné hodině týdně se třída dělí na skupiny. V těchto hodinách je prostor hlavně na procvičování, řešení problémových úloh, rozvoj komunikativních dovedností.

Výuka není vázána na učebnici, a to jak pro celou třídu, tak pro skupinu. Probíhá v kmenové učebně. V případě potřeby v multimediální či počítačové učebně. Vyučující využívají dostupnou didaktickou techniku.

Výuka předmětu Matematika využívá různých metod. Je to především výklad, dialog mezi učitelem a žákem, mezi žáky navzájem, řešení problémových úloh. Do výuky jsou zařazovány různé aktivity pro samostatnou či skupinovou práci studentů, (prezentace PC, výsledky skupinové práce, projekty). Učitel ověřuje různými metodami dovednosti a vedomosti, rozvoj klíčových kompetencí (písemné práce, domácí práce, zkoušení).

Výchovné a vzdělávací strategie:

V předmětu Matematika budou rozvíjeny následující klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel :

- motivuje vhodnou volbou příkladů - využití u čiva v praxi
- vede k používání správné terminologie
- zadává domácí úlohy k procvi čování a k samostudiu
- vede žáky k vlastní organizaci studia
- vede žáky ke stanovení vlastního postupu práce, j ejí kontrole i vyhodnocení
- vhodnou formulací úkol ů vede žáky k využívání p říruček a pomůcek
- vede žáky uv ědomování si chyb a k jejich v ědomému opravování

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním problémových úloh podporuje samostatné myšlení žák ů
- klade důraz na správnou argumentaci
- vede žáky k využívání znalostí matematiky v jinýc h předmětech
- podporuje žáky p ři hledání r ůzných zp ůsobů řešení
- klade žák ům jasně formulované otázky, p ři jejich řešení žáci tvo řivě využívají znalosti - zařazuje problémové úlohy

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede k souvislému a dobře formulovanému projevu
- využívá metody obsahující prezentaci výsledk ů práce jednotlivce i skupiny
- zadáváním skupinových úkol ů vede žáky k rozvoji verbální i neverbální komunika ce
- vede žáky ke srozumitelnému grafickému i slovnímu vyjadřování

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede dialog se studenty a iniciuje diskusi mezi studenty o různých možnostech řešení problémů - zadává skupinovou práci a dbá na zapojení všech ž ák ů při skupinové práci
- respektuje individualitu žák ů
- vede žáky k samostatnosti
- zadáváním skupinových úkol ů vede žáky k rozvoji verbální i neverbální komunika ce

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- zapojuje studenty to třídních projektů
- iniciuje a umož ňuje ú čast v soutěžích
- motivuje žáky k zapojení do mimoškolních aktivit

- motivuje žáky k rozhodování o výb ěru volitelných p ředmětů

Učební plánpředmětu

Ročník	I	II	III	IV
--------	---	----	-----	----

Dotace	4	3	3	4
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	1	1	1	1

Průřezová témata

Vzdělávací p ředmět jako celek pokrývá celé PT:

- OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Doporučený 1. ročník - dotace: 3 + 1

Základní poznatky z matematiky	
výstupy	učivo
• čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky • rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty • rozliší správný a nesprávný úsudek • užívá správně logické spojky a kvantifikátory • zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému	- logické spojky a kvantifikátory

Číselné obory	
výstupy	učivo
• rozliší správný a nesprávný úsudek • užívá správně logické spojky a kvantifikátory • zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému • odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí, účelně využívá kalkulátor	- přirozená, celá, racionální a reálná čísla

Množiny	
výstupy	učivo
• čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky • rozliší správný a nesprávný úsudek • užívá správně logické spojky a kvantifikátory • vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení • zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému • operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty	- inkluze, rovnost množin, operace s množinami

Výroková logika	
výstupy	učivo

● čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky ● rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty ● rozliší správný a nesprávný úsudek ● užívá správně logické spojky a kvantifikátory ● zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému	- výrok, negace výroku, operace s výroky - tabulky pravdivostních hodnot - výroky s kvantifikátory
---	--

Dělitelnost	
výstupy	učivo
● čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky ● rozliší správný a nesprávný úsudek ● zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému ● užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel ● provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy ● odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí, účelně využívá kalkulátor	- pravidla dělitelnosti

Mocniny	
výstupy	učivo
● rozliší správný a nesprávný úsudek ● zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému ● užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel ● provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy ● upravuje efektivně výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazu	- mocniny s přirozeným, celým a racionálním exponentem - odmocniny

Výrazy s proměnnou	
výstupy	učivo
● upravuje efektivně výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazu ● rozkládá mnoho členů na součin vytýkáním a užitím vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic	- mnohočleny, lomené výrazy, výrazy s mocninami a odmocninami

Rovnice a nerovnice	
výstupy	učivo
● upravuje efektivně výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazu	- rovnice a nerovnice - lineární rovnice a nerovnice a jejich soustavy - kvadratická rovnice (diskriminant, vztahy mezi kořeny)

● rozkládá mnoho členy na součin vytýkáním a užitím vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic ● řeší lineární a kvadratické rovnice a nerovnice, řeší soustavy rovnic, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení ● rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy ● geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav ● analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav	- rovnice a nerovnice v součinném a podílovém tvaru - rovnice s absolutní hodnotou - rovnice s neznámou ve jmenovateli - rovnice s neznámou pod odmocninou
--	---

Doporučený 2. ročník - dotace: 2 + 1

Obecné poznatky o funkcích	
výstupy	učivo
● formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí a posloupností ● načrtne grafy požadovaných funkcí (zadaných jednoduchým funkčním předpisem) a určí jejich vlastnosti ● čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky ● rozliší správný a nesprávný úsudek ● zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému ● operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty	- pojem funkce, definiční obor fce, obor hodnot fce, graf fce, vlastnosti fcí

Typy funkcí	
výstupy	učivo
● formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí a posloupností ● načrtne grafy požadovaných funkcí (zadaných jednoduchým funkčním předpisem) a určí jejich vlastnosti ● využívá poznatky o funkcích při řešení rovnic a nerovnic, při určování kvantitativních vztahů ● aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních, logaritmických a goniometrických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi	- lineární fce - kvadratická fce - fce s absolutní hodnotou - lineární lomená fce - mocninné fce - fce druhá odmocnina - exponenciální fce a rovnice s neznámou v exponentu - logaritmická fce a logaritmické rovnice

• modeluje závislosti reálných d ěů pomocí známých funkcí • řeší aplikační úlohy s využitím poznatk ů o funkcích a posloupnostech • interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geometrickou posloupnost ve finanční matematice • čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky • rozliší správný a nesprávný úsudek • zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému • operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty • provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy • upravuje efektivně výrazy s prom ěnnými, určuje definiční obor výrazu • rozkládá mnoho členy na součin vytýkáním a užitím vzorc ů, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic	- goniometrická fce , vztahy mezi goniometrickými funkcemi a goniometrické rovnice
--	---

Trigonometrie	
výstupy	učivo
• aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních, logaritmických a goniometrických funkcí a vztahy mezi t ěmito funkcemi • modeluje závislosti reálných d ěů pomocí známých funkcí • řeší aplikační úlohy s využitím poznatk ů o funkcích a posloupnostech • čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky • rozliší správný a nesprávný úsudek • zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému • používá geometrické pojmy, zd ůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvar ů v rovině a v prostoru, na základ ě vlastností třídí útvary • určuje vzájemnou polohu lineárních útvar ů, vzdálenosti a odchylky • využívá ná črt při řešení rovinného nebo prostorového problému	- sinová a kosinová v ěta - trigonometrie pravoúhlého i obecného trojúhelníku

● v úlohách po četní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výraz ů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly	
--	--

Planimetrie	
výstupy	učivo
● čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky ● rozliší správný a nesprávný úsudek ● zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému ● používá geometrické pojmy, zd ůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvar ů v rovině a v prostoru, na základ ě vlastností třídí útvary ● určuje vzájemnou polohu lineárních útvar ů, vzdálenosti a odchylky ● využívá ná črt při řešení rovinného nebo prostorového problému ● v úlohách po četní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výraz ů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly ● operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty	- rovinné útvary (klasifikace) - obvody a obsahy - shodnost a podobnost trojúhelník ů - Pythagorova věta a věty Eukleidovy - množiny bod ů dané vlastnosti - úhly v kružnici - shodná zobrazení (osová a st ředová

Doporučený 3. ročník - dotace: 2 + 1

Planimetrie	
výstupy	učivo
● čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky ● rozliší správný a nesprávný úsudek ● zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému ● používá geometrické pojmy, zd ůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvar ů v rovině a v prostoru, na základ ě vlastností třídí útvary ● určuje vzájemnou polohu lineárních útvar ů, vzdálenosti a odchylky ● využívá ná črt při řešení rovinného nebo prostorového problému	- shodná zobrazení (osová a st ředová souměrnost, posunutí, otočení) - stejnolehlost - konstruktivní úlohy

• řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím všech bodů dané vlastnosti, pomocí shodných zobrazení a pomocí konstrukce na základě výpočtu • řeší planimetrické a stereometrické problémy motivované praxí • operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty	
---	--

Komplexní čísla

výstupy	učivo
• rozliší správný a nesprávný úsudek • vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení • zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému • operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty • provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy • řeší lineární a kvadratické rovnice a nerovnice, řeší soustavy rovnic, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení	- komplexní číslo v algebraickém tvaru - komplexní číslo v goniometrickém tvaru - řešení lineárních rovnic v C - řešení kvadratických rovnic v C - řešení binomických rovnic

Kombinatorika

výstupy	učivo
• rozliší správný a nesprávný úsudek • vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení • zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému • provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy • řeší reálné problémy s kombinatorickým podtextem (charakterizuje možné případy, vytváří model pomocí kombinatorických skupin a určuje jejich počet) • upravuje efektivně výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazu • geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav	- elementární kombinatorické úlohy - variace bez opakování - permutace bez opakování - kombinace bez opakování - binomická věta - Pascalův trojúhelník

Pravděpodobnost

výstupy	učivo
- rozliší správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení - zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému - řeší reálné problémy s kombinatorickým podtextem (charakterizuje možné případy, vytváří model pomocí kombinatorických skupin a určuje jejich počet) - využívá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti, upravuje výrazy s faktoriály a kombinačními čísly	- náhodný jev a jeho pravděpodobnost - pravděpodobnost průniku a sjednocení jevů - nezávislost jevů

Statistika

výstupy	učivo
- rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty - rozliší správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení - zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému - čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky - diskutuje a kriticky zhodnotí statistické informace a daná statistická sdělení - volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat (využívá výpočetní techniku) - reprezentuje graficky soubory dat, čte a interpretuje tabulky, diagramy a grafy, rozlišuje rozdíly v zobrazení obdobných souborů vzhledem k jejich odlišným charakteristikám	- analýza a zpracování dat v různých reprezentacích - statistický soubor a jeho charakteristika (vážený aritmetický průměr, medián, modus, percentil, kvartil, směrodatná odchylka, mezikvartilová odchylka)

Stereometrie	
výstupy	učivo
- rozliší správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení - zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému - zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol a jehlan, sestrojí a zobrazí rovinný řez těchto těles - používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v rovině a v prostoru, na základě vlastností třídí útvary - určuje vzájemnou polohu lineárních útvarů, vzdálenosti a odchylky - využívá náčrt při řešení rovinného nebo prostorového problému	- polohové a metrické vlastnosti - základní tělesa - volné rovnoběžné promítání - řezy

Doporučený 4. ročník - dotace: 3 + 1

Stereometrie	
výstupy	učivo
- rozliší správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení - zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému - zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol a jehlan, sestrojí a zobrazí rovinný řez těchto těles - používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v rovině a v prostoru, na základě vlastností třídí útvary - určuje vzájemnou polohu lineárních útvarů, vzdálenosti a odchylky - využívá náčrt při řešení rovinného nebo prostorového problému - v úlohách po četné geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly	- polohové a metrické vlastnosti - základní tělesa - povrchy a objemy

Analytická geometrie v rovině

výstupy	učivo
- rozliší správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení - zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému - čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky - řeší lineární a kvadratické rovnice a nerovnice, řeší soustavy rovnic, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení - geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav - analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav - užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině (geometrický význam koeficientů) - řeší analyticky polohové a metrické úlohy o lineárních útvarech v rovině - využívá charakteristické vlastnosti kuželoseček k určení analytického vyjádření - z analytického vyjádření (z osové nebo vrcholové rovnice) určí základní údaje o kuželosečce - řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky	- vektory a operace s nimi - analytická vyjádření přímky - analytická vyjádření kuželoseček (kružnice, elipsa, parabola, hyperbola)

Posloupnosti	
výstupy	učivo
- rozliší správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení - zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému - čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky - formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí a posloupností - řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích a posloupnostech - interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geometrickou posloupnost ve finanční matematice	- určení a vlastnosti posloupností - aritmetická posloupnost - geometrická posloupnost - nekonečná geometrická řada

Důkazy	
výstupy	učivo
rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty	- přímý, nepřímý důkaz - důkaz pomocí matematické indukce
- rozliší správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení - zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému - čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky	

Finanční matematika	
výstupy	učivo
- rozliší správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení - zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému - čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky - interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geometrickou posloupnost ve finanční matematice	- procenta, promile - aplikace exponenciální funkce, geometrické posloupnosti

1. Učební osnovy

1.1. Jazyk a jazyková komunikace

Význam vzdělávací oblasti spočívá především v rozšiřování vědomého užívání jazyka jako základního nástroje pro rozvíjení abstraktního myšlení a v prohlubování vyjadřovacích a komunikačních schopností a dovedností vytvářejících podklad pro všestranné efektivní vzdělávání. Jazykové vyučování umožňuje žákům poznávat duchovní bohatství národa a jeho tradice. Žáci se postupně učí ovládnout nejen jazyk sám, ale především principy jeho užívání v různých komunikačních situacích (a to v mluvené i písemné podobě). Jazykové a stylizační schopnosti a dovednosti a jim odpovídající komunikační kompetence žáci rozvíjejí pod vedením učitele prostřednictvím aktivního podílu na nejrozličnějších komunikačních situacích.

Vzdělávací oblast jazyka a jazykové komunikace je naplňována vzdělávacími obory: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Ve výuce českého jazyka a literatury žáci získávají přiměřené poučení o jazyku – ve svém obsahu i rozsahu prohloubeném ve srovnání se základním vzděláváním – jako východiska ke komunikaci v různých, i náročnějších typech mluvených i psaných textů. To umožní vybudovat kompetence pro jejich recepci a produkci a pro čtení s porozuměním, jež povede k hlubokým čtenářským zážitkům. Učitel iniciuje hovory či úvahy o nich. Rozvoj těchto schopností a dovedností spolu s osvojením vymezených poznatků teoretických je důležitý nejen pro studium češtiny, ale i obecněji, neboť v jazykovém ztvárnění je uloženo mnoho poznatků a nové myšlenky se obvykle vyjadřují přirozeným jazykem.

Osvojení cizích jazyků navazuje na poznání českého jazyka a má i podobné cíle – postupné zvládnutí mluvených a psaných projevů a vytváření komplexní komunikační kompetence, jsou tu však i cíle specifické. Aktivní znalost cizích jazyků je v současné době nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější mezinárodní komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, protože usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci.

V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat na běžná témata, aby mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se porozumět kultuře a zvykům jiných lidí a respektovat je.

Vyučování cizím jazykům vede žáky k prohlubování komunikačních schopností získaných na základní škole (znalosti lingvistické, sociolingvistické, pragmatické).

Vzdělávání v oboru Cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B2 podle tohoto rámce. Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B1 podle tohoto rámce.

Pokud žák nemá (žákovi není nabídnuta) možnost na škole navázat na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností získaných v předchozím vzdělávání odpovídající úrovni A1 nebo A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, vzdělává se v cizím jazyce dle nabídky školy. Vzdělávání v tomto jazyce je určeno pro absolutní začátečníky a směřuje k dosažení úrovně,

terou určuje škola dle svých možností a kterou vymezí ve své m ŠVP podle Spole čného evropského referenčního rámce pro jazyky.

V tomto případě ovšem musí být zachována podmínka, kdy si žák volí dva jazyky z libovolného vzdělávacího oboru tak, aby alespo ň z jednoho jazyka získal jazykové znalosti a komunikační dovednosti odpovídající minimáln ě úrovni B1 podle Spole čného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzd ělávací oblasti sm ěruje k utvá ření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vnímání a užívání jazyka českého i cizího jako mnohotvárného prostředku ke zpracování a následnému p ředávání informací, v ědomostí a prožitků získaných z interakce se sv ětem a se sebou samým, k vyjád ření vlastních potřeb a k prezentaci názor ů i samostatného řešení problémů a jako prostředku pro další samostatné celoživotní vzdělávání;
- zvládání základních pravidel mezilidské komunikace dané ho kulturního prostředí a jejich respektování;
- utvá ření všeobecného přehledu o společensko-historickém vývoji lidské společnosti, který napomáhá k respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot různých jazykových komunit;
- porozumění sobě samému, pochopení své role v různých komunika čních situacích a k vymezení vlastního místa mezi různými komunika čními partnery;
- tvořivé práci nejen s v ěcným, ale i s um ěleckým textem, jež vede k porozum ění významové výstavby ě textu, k jeho posouzení z hlediska stylového, pozitivně působícího na estetickou, emocionální i etickou stránku žákovy osobnosti;
- vytvá ření osobitého, objektivně kritického a celkově pozitivního vztahu k literatuře a k vytvá ření návyku individuální četby um ělecké a neum ělecké literatury, které se později projeví v celoživotní orientaci žáka;
- formování hodnotových orientací, vkusových prefer encí a k citlivému vnímání okolního sv ěta i sebe sama.

1.1.1. Anglický jazyk

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Anglický jazyk vychází ze vzd ělávacího oboru Cizí jazyk v RVP G a vzd ělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Do obsahu předmětu Anglický jazyk jsou integrována pr ůřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvi slostech
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova

Předmět AJ zahrnuje učivo, po jehož zvládnutí jsou u žáka vytvo řeny předpoklady pro mezikulturní komunikaci v rámci Evropy i sv ěta, žák se nau čí užívat cizí jazyk k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mate řským jazykem. Cílem p ředmětu

AJ je vytvořit u žák ů schopnost používat tento jazyk aktivn ě v rovině poslechových, řečových a reproduktivních (čtení, psaní) dovedností.

Výuka AJ probíhá na našem gymnázium na dvou úrovních , které se od sebe liší vstupní úrovní žák ů, avšak neliší se cílovou úrovní žáka. Ozna čení vstupní a cílová úrove ň vychází z konvence Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

1. základní – vstupní úrove ň A1

2. pokročilá – odpovídá charakteristice CJ v RVP, vstupní úro ve ň A2

Cílová úrove ň je B2.

Časové a organizační vymezení:

Anglický jazyk a literatura se vyu čuje ve všech ročnících čtyřletého studia (viz učební plán p ředmětu).

Žáci jsou d ěleni do skupin, v jedné skupině je nejvíc 15 - 16 žák ů. Pro výuku jazyka jsou k dispozici jazykové učebny vybavené didaktickou technikou, popřípadě výuka probíhá v kmenové učebně. Předmět AJ zahrnuje reálie zemí studovaného jazyka, se za měřením na historii, geografii, kulturu, ekonomiku apod. Předmět AJ je povinným maturitním p ředmětem ve společné části maturitní zkoušky. Nápl ň učiva obsahuje tematické okruhy z dějepisu, zeměpisu, základ ů společenských věd, biologie, popř. předmětu ČJ a literatura a jiných cizích jazyk ů.

Žáci jsou v prvním ro čníku rozděleni do skupin podle vstupní úrovn ě. Učitelé nepostupují podle jednotné učebnice, ale volí si kombinaci výukových materiál ů optimální pro danou skupinu, tak aby bylo co nejefektivněji dosaženo požadovaných výstup ů. Výuka CJ též probíhá b ěhem školou organizovaných zájezd ů do zemí studovaného jazyka.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel:

- porozumění textu ověřuje vhodně volenými otázkami a aktivitami, p ředstavuje novou slovní zásobu odvozováním smyslu z kontextu,
- vybízí žáky k upev ňování slovní zásoby a k pravidelnému sledování svéh o pokroku v učení pomocí speciálních cvičení,
- využívá znalostí žák ů z ostatních předmětů při porozumění a čtení naučně populárních text ů.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- nabízí žák ům texty na jim známá a blízká témata, která souvisí také s jinými předměty,
- zadává simulaci reálných situací, p ři kterých žáci uplatní nejen znalosti z anglického jazyka, ale i svůj, osobní, kreativní přístup k danému problému.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- zadává žák ům střídavě úlohy k procvi čování porozum ění čtení, poslechu, k nácviku psaní a mluvení a vede je tak k osvojení si plynulé a efektivní komunikace,
- procvičuje jazykové funkce v různých receptivních aktivitách, zejména pomocí posle chů audio-nahrávek rodilých mluv čích a čtením autentických text ů,
- zařazuje diskuse na aktuální a žák ům blízké téma,
- zadává úkoly, p ři jejichž realizaci žák využívá osobní po čítač s jeho různými praktickými programy a internet jako zdroj informací.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- rozvíjí schopnost žák ů vyhodnotit chování lidí, zaujmout stanovisko k pro blematice či situaci čtením článk ů popisující skutečnou událost,
- zadává taková cvi čení a úkoly, p ři kterých žáci mohou spolupracovat a vzájemn ě si pomáhat, vyměňovat názory, diskutovat,
- zařazuje do výuky práci ve dvojicích i v menších skupi

nkách. Kompetence občanská

Učitel:

- poukazuje na každodenní život lidí na celém sv ětě v diskusi po přečtení populárn ě naučných text ů,
- seznamuje žáky s kulturou jiných stát ů světa a vhodně volenými otázkami vede žáky ke srovnání různých kultur a k jejich respektování.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- motivuje žáky k rozhodování o výb ěru volitelných p ředmětů
- motivuje žáky k zapojování do mimoškolních aktivi t a soutěží (olympiády v

AJ...) Učební plánpředmětu

Ročník	I	II	III	IV
Dotace	3	3	3	4
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	3	3	3	4

Průřezová témata

Vzdělávací p ředmět jako celek pokrývá následující PT:

- ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA:
 - Člověk a životní prost ředí
- MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:
 - Mediální produkty a jejich význam
 - Uživatelé
- MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:
 - Základní problémy sociokulturních rozdíl ů
- OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:
 - Morálka všedního dne
 - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
 - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
 - Sociální komunikace
 - Spolupráce a sout ěž
- VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:
 - Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce

- Žijeme v Evrop ě

Doporučený 1. ročník - dotace: 3

Fonetika	
výstupy	učivo
	zvuková výstavba slova, zvuková stránka v ěty

Pravopis	
výstupy	učivo
• podrobn ě popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související • vyjád ří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou	- zákonitosti vyplývající z psané podoby jazyka pro frázování a intonaci

Gramatické kategorie	
výstupy	učivo
• vyhledá a shromáždí informace z r ůzných textů na mén ě běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi • volně a srozumiteln ě reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náro čnějš ímu textu • podrobn ě popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související • formuluje svůj názor srozumiteln ě, gramaticky správn ě, spontánn ě a plynule	- podstatná jména: rod podstatných jmen, nepravideln ě množné číslo, počitatelnost, nepočitatelnost, používání členů - přídavná jména a p říslovce: stupňování přídavných jmen, pravideln ě, nepravideln ě - zájmena a číslovky: osobní, tázací, neur čitá, zájmena zd ůrazňovací a zvrtná - slovesa: čas přítomný, čas přítomný průběhový, vyjad řování budoucnosti, pomocná slovesa a jejich využití (otázka, zápor, tázací dov ětky), modální slovesa a jejich významy - ve větěném kontextu, minulý prostý

Lexikologie	
výstupy	učivo
• vyhledá a shromáždí informace z r ůzných textů na mén ě běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi	- synonyma, antonyma - opisné
průřezová témata	
OSV: PRVO VMEGS: ŽE	

Komunikační situace	
výstupy	učivo

• volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu • vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou • přednese souvislý projev na zadané téma	- vyjádření postoje, názoru, stanoviska - souhlas, nesouhlas - psaní formálních i neformálních dopisů, textů, - dotazník - leták - kratší písemný projev – pozdrav, vzkaz, přání, blahopřání, pozvání - žádost, inzerát
průřezová témata	
OSV: SK, SaS VMEGS: VES	

Tematické okruhy	
výstupy	učivo
• vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi • volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu • přednese souvislý projev na zadané téma	- domov, rodina - škola, zájmy - jídlo, zdraví - počasí, cestování - sport
průřezová témata	
OSV: SK VMEGS: ŽE	

Reálie	
výstupy	učivo
• porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace • volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu	- život a tradice, rodina, vzdělávání, národní záliby a zvláštnosti - autentické materiály – tisk, rozhlas, film
průřezová témata	
MuV: VMSSMLRKP	

Doporučený 2. ročník - dotace: 3

Fonetika

výstupy	učivo
	- fonetická redukce, fonetické rysy

Pravopis	
výstupy	učivo
porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma	- vztah mezi výslovností a pravopisem - zdvojování souhlásek

Gramatika	
výstupy	učivo
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace - rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích - reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů	- podstatná jména: gerundium ve funkci podstatného jména - zástupné one, that - nepravidelnosti ve tvoření množného čísla - přídavná jména a příslovce: výrazy very, quite, rather, too, apod. před přídavnými jmény a příslovci - zájmena a číslovky: frekventovaná zájmena, zdůrazňovací, typy číslovek a jejich zvláštnosti - slovesa: předpřítomný čas, vyjadřování opakovaného děje (used to), infinitiv bez to, pomocná slovesa a jejich využití, další modální slovesa, - předminulý čas, předminulý průběhový, předbudoucí, předbudoucí průběhový, trpný rod, všechny typy podmiňovacího způsobu - syntax - věty hlavní a vedlejší, souvětí souřadné a podřadné, slovosled ve větě, vyjadřování záporu, vazby 1.pádu s infinitivem, vazby 4. pádu s infinitivem

Lexikologie	
výstupy	Učivo
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů - s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace	- ustálené kolokace, - ustálená větná spojení, - přísluví, jednoduché idiomy - frázová slovesa - tvoření slov (příponami, předponami, skládáním)

Komunikační situace	
výstupy	Učivo
rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích	postoj, názor, stanovisko – svolení, prosba, odmítnutí, možnost, nemožnost, nutnost, potřeba, zákaz, příkaz

• porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složit ějšího obsahu na aktuální téma • logicky a jasn ě strukturuje formální i neformální písemný projev r ůzných slohových stylů	- emoce – libost/nelibost, zájem/nezájem, radost/zklamání, p řekvapení, údiv, obava, vd ěčnost, sympatie, lhostejnost, strach - informace z médií – tisk, rozhlas, televize, internet, film, audionahrávky, videonahrávky, veřejná hlášení, telefon - morální postoje a funkce – omluva, odpušt ění, pochvala, pokárání, lítost, p řiznání, odsouzení - kratší písemný projev – pozdrav, vzkaz, p řání, blahopřání, pozvání, odpov ěď, osobní dopis, ú řední dopis, žádost, inzerát, strukturovaný životopis - delší písemný projev – podrobný životopis, vypravování, úvaha, esej,
průřezová témata	
OSV: SK	

Tematické okruhy	
výstupy	učivo
• porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složit ějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace • s porozum ěním přijímá a srozumiteln ě i gramaticky správn ě předává obsahov ě složit ější informace	- témata, týkající se mezilidských vztah ů (vzájemnost, tolerance, morálka, odpov ědnost) - sociokulturní aspekty (ČR- historie, současnost, význa čné osobnosti vědy a kultury) - specifická témata (literatura, historie, politika , ekonomika)
průřezová témata	
VMEGS: HPMRS	

Reálie	
výstupy	učivo
• porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složit ějšího obsahu na aktuální téma • odvodí význam neznámých slov na základ ě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů • logicky a jasn ě strukturuje formální i neformální písemný projev r ůzných slohových stylů	- politické a ekonomické postavení ve světě zemí studovaného jazyka - stručná charakteristika ekonomiky, spole čnosti a kultury - vztahy s Českou republikou - literatura, významná díla a auto ři - věda, technika, sport, um ění, významné osobnosti, díla, úsp ěchy
průřezová témata	
MuV: VMSSMLRKP MeV: MMP	

Doporučený 3. ročník - dotace: 3

Fonetika	
výstupy	učivo
čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce	- fonetická redukce, fonetické rysy - fonetické předpisy - přízvuk větný, rytmus - souhlásky krátké, dlouhé, dvojhlásky

Pravopis	
výstupy	učivo
porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma	- pravidla u složitějších slov, - konvence používané k prezentaci výslovnosti - psaní velkých písmen v angličtině

Gramatika	
výstupy	učivo
adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory r úžných faktografických i imaginativních textů	- podstatná jména: vyjadřování českých pádů (of, to with, by) - tvary genitivu - přídavná jména: tvoření a stupňování příslovčí, významové rozlišení příslovčí hard x hardly - zájmena a číslovky - slovesa: všechny typy podmiňovacího způsobu, gerundium a infinitiv, reprodukováná řeč a časová souslednost, - syntax - typy vedlejších vět, jejich význam a způsob přiřazení k větě řídící - předložky - spojky

průřezová témata

OSV: PRVO

Lexikologie	
výstupy	učivo
- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média - odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů - adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory r úžných faktografických i imaginativních textů	- přísloví, jednoduché idiomy, frázová slovesa, ustálené v etné rámci, odborné výrazy a fráze na známá témata

používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit	
--	--

Komunikační situace	
výstupy	učivo
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace - porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma	- samostatný ústní projev – popis, shrnutí, srovnání, vyprávění, oznámení, prezentace, reprodukce textu - interakce – formální i neformální rozhovor, diskuse, korespondence, strukturovaný pohovor, náhodné situace v osobním i profesním životě, komunikace prostřednictvím telefonu a dalších médií - informace z médií – tisk, rozhlas, televize, internet, film, audionahrávky, videonahrávky, veřejná hlášení, telefon - delší písemný projev – podrobný životopis, vypravování, úvaha, esej, podrobný popis, odborný popis
průřezová témata	
OSV: SODEŘP VMEGS: GPJPD MeV: MPJV	

Tematické okruhy	
výstupy	učivo
- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce - porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma - sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko	- oblast veřejná – veřejné instituce, veřejná oznámení, úřady, úřední dopisy, hlavní politické strany a orgány, veřejná jednání, veřejné služby, pasy, oprávnění, vystoupení, soutěže - oblast pracovní – státní správa, firmy, průmysl, zemědělství, méně časté profese, nástroje a zařízení, pracovní události, pracovní smlouva, obchodní dopis, reklamní materiály, návody, popis práce, bezpečnost práce - oblast osobní – cizí domov, krajina, společenské vztahy, blízcí lidé, spolupracovníci, umělecké předměty, domácí potřeby, vybavení pro sport a zábavu, zdraví, nehody, životní styl, netradiční dovolená, netradiční koníčky, recepty, romány, časopisy

Reálie	
výstupy	učivo
identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace	literatura, významná díla a autoři

• porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma • používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit	- věda, technika, sport, umění, významné osobnosti, díla, úspěchy - život a tradice, rodina, vzdělávání, národní záliby a zvláštnosti - jazykové zvláštnosti a odlišnosti - aktuální události a dění většího významu - autentické materiály – tisk, rozhlas, film
průřezová témata	
OSV: PRVO, SODEŘP VMEGS: HPMRS MeV: MPJV	

Doporučený 4. ročník - dotace: 4

Fonetika	
výstupy	učivo
• komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích	- rytmus a intonace - asimilace, vázání - větný přízvuk

Pravopis	
výstupy	učivo
• vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou	- konvence používané k prezentaci výslovnosti - grafická úprava - interpunkce

Gramatika	
výstupy	učivo
• využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média • postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře • vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou	- Syntax - typy vedlejších vět, jejich význam a způsob přiřazení k větě řídící - větná kondenzace, funkce neurčitých tvarů slovesných ve větě (podmět, předmět, doplněk) - funkce přídavných jmen a příslovčí ve větě (přívlastek, část přísudku) - Morfologie - čas přítomný, předpřítomný, minulý, předminulý, budoucí, předbudoucí v prostém i v průběhovém tvaru u sloves pravidelných i nepravidelných

Lexikologie	
výstupy	učivo
• vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi	- tvoření slov - antonyma, homonyma, akronyma - ustálená slovní spojení

● využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média ● využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma	- frázová slovesa
--	-------------------

Komunikační situace

výstupy	učivo
● vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi ● postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře ● při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů	- oblast osobnostní – identita, způsob vnímání sebe sama, světonázor - oblast společenská – příroda, životní prostředí, ekologie, globální problémy, věda a technika, pokrok - podrobný životopis, vypravování, úvaha, esej, podrobný popis, odborný popis

Tematické okruhy

výstupy	učivo
● čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce ● při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů	- oblast vzdělávací – primární, sekundární a terciární - školství v ČR a v zemích studovaného jazyka, naučné společnosti a kluby, profesní instituce, povolání a tituly - vzdělávacích institucí, studentské shromáždění, vybavení učeben, práce v učebnách, debaty a diskuse, anotace, výtahy

Reálie

výstupy	učivo
● čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce ● vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou ● při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů	- stručná charakteristika ekonomiky, společnosti a kultury probíraných zemí - vztahy s Českou republikou - literatura, významná díla a autoři - věda, technika, sport, umění, významné osobnosti, díla, úspěchy - život a tradice, rodina, vzdělávání, národní záliby a zvláštnosti - jazykové zvláštnosti a odlišnosti

průřezová témata

VMEGS: GRS, HPMRS
EV: ČŽP
MeV: RMMD

1. Učební osnovy

1.1. Jazyk a jazyková komunikace

Význam vzdělávací oblasti spočívá především v rozšiřování vědomého užívání jazyka jako základního nástroje pro rozvíjení abstraktního myšlení a v prohlubování vyjadřovacích a komunikačních schopností a dovedností vytvářejících podklad pro všestranné efektivní vzdělávání. Jazykové vyučování umožňuje žákům poznávat duchovní bohatství národa a jeho tradice. Žáci se postupně učí ovládnout nejen jazyk sám, ale především principy jeho užívání v různých komunikačních situacích (a to v mluvené i písemné podobě). Jazykové a stylizační schopnosti a dovednosti a jim odpovídající komunikační kompetence žáci rozvíjejí pod vedením učitele prostřednictvím aktivního podílu na nejrozličnějších komunikačních situacích.

Vzdělávací oblast jazyka a jazykové komunikace je naplňována vzdělávacími obory: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Ve výuce českého jazyka a literatury žáci získávají přiměřené poučení o jazyku – ve svém obsahu i rozsahu prohloubeném ve srovnání se základním vzděláváním – jako východiska ke komunikaci v různých, i náročnějších typech mluvených i psaných textů. To umožní vybudovat kompetence pro jejich recepci a produkci a pro čtení s porozuměním, jež povede k hlubokým čtenářským zážitkům. Učitel iniciuje hovory či úvahy o nich. Rozvoj těchto schopností a dovedností spolu s osvojením vymezených poznatků teoretických je důležitý nejen pro studium češtiny, ale i obecněji, neboť v jazykovém ztvárnění je uloženo mnoho poznatků a nové myšlenky se obvykle vyjadřují přirozeným jazykem.

Osvojení cizích jazyků navazuje na poznání českého jazyka a má i podobné cíle – postupné zvládnutí mluvených a psaných projevů a vytváření komplexní komunikační kompetence, jsou tu však i cíle specifické. Aktivní znalost cizích jazyků je v současné epoše nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější mezinárodní komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, protože usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci.

V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat na běžná témata, aby mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se porozumět kultuře a zvykům jiných lidí a respektovat je.

Vyučování cizím jazykům vede žáky k prohlubování komunikačních schopností získaných na základní škole (znalosti lingvistické, sociolingvistické, pragmatické).

Vzdělávání v oboru Cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B2 podle tohoto rámce. Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B1 podle tohoto rámce 3.

Pokud žák nemá (žákovi není nabídnuta) možnost na škole navázat na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností získaných v předchozím vzdělávání odpovídající úrovni A1 nebo A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, vzdělává se v cizím jazyce dle nabídky školy. Vzdělávání v tomto jazyce je určeno pro absolutní začátečníky a směřuje k dosažení úrovně,

terou určuje škola dle svých možností a kterou vymezí ve své m ŠVP podle Spole čného evropského referenčního rámce pro jazyky.

V tomto případě ovšem musí být zachována podmínka, kdy si žák volí dva jazyky z libovolného vzdělávacího oboru tak, aby alespo ň z jednoho jazyka získal jazykové znalosti a komunikační dovednosti odpovídající minimáln ě úrovni B1 podle Spole čného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzd ělávací oblasti sm ěřuje k utvá ření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vnímání a užívání jazyka českého i cizího jako mnohotvárného prostředku ke zpracování a následnému p ředávání informací, v ědomostí a prožitků získaných z interakce se sv ětem a se sebou samým, k vyjád ření vlastních potřeb a k prezentaci názor ů i samostatného řešení problémů a jako prostředku pro další samostatné celoživotní vzdělávání;
- zvládání základních pravidel mezilidské komunikace dané ho kulturního prostředí a jejich respektování;
- utvá ření všeobecného přehledu o společensko-historickém vývoji lidské společnosti, který napomáhá k respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot různých jazykových komunit;
- porozumění sobě samému, pochopení své role v různých komunika čních situacích a k vymezení vlastního místa mezi různými komunika čními partnery;
- tvořivé práci nejen s v ěcným, ale i s um ěleckým textem, jež vede k porozum ění významové výstavby ě textu, k jeho posouzení z hlediska stylového, pozitivně působícího na estetickou, emocionální i etickou stránku žákovy osobnosti;
- vytvá ření osobitého, objektivně kritického a celkově pozitivního vztahu k literatuře a k vytvá ření návyku individuální četby umělecké a neumělecké literatury, které se později projeví v celoživotní orientaci žáka;
- formování hodnotových orientací, vkusových prefer encí a k citlivému vnímání okolního sv ěta i sebe sama.

1.1.1. Německý jazyk

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět vychází z obsahu vzd ělávacího oboru další cizí jazyk (stanoveného RVP G), zčásti naplňuje vzdělávací oblast jazyk a jazyková komunikace.

Do hodin dalšího cizího jazyka jsou zařazeny některé okruhy průřezových témat: osobnostní a sociální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálníc h souvislostech, multikulturní výchova, mediální výchova.

Předmět další cizí jazyk nenavazuje na učivo stanovené v RVP – ZV.

Cílem tohoto předmětu je připravit žáky na dosažení úrovn ě B 2, tj. přivést je k tomu, aby se dokázali srozumitelně, s dostatečnou slovní zásobou a gramaticky správn ě písemně i ústn ě vyjád řit a aby stejně tak písemnému a ústnímu projevu porozum ěli. Měli by rovněž prokázat znalosti v oblasti reálií českých a reálií zemí vyu čovaného jazyka (geografie, kultura, politický systém, historie, svátky, hlavní m ěsta, zajímavosti ...). Stejnou mírou jsou rozvíjeny dovedn osti receptivní (čtení, poslech) a produktivní. Další cizí jazyk navazuje na znalosti získané v jiných p ředmětech – český jazyk, anglický jazyk, dějepis, geografie, základy společenských v ěd.

Časové a organizační vymezení

Další cizí jazyk se vyučuje ve všech ročnících čtyřletého studia (viz učební plán p ředmětu).

Celkový počet hodin pro předmět Německý jazyk je navýšen o 1 hodinu z disponibilních hodin. Na každou hodinu je třída dělena na skupiny a podle kapacitních možností školy využívá jazykovou učebnu.

Výuka p ředmětu je založena na výkladu, rozhovorech se studenty, procvičování písemném i ústním, rozboru textů, skupinové práci žáků, jejich samostatné činnosti, poslechu autentických nahrávek, sledování filmů v původním znění, práci s výukovými programy na internetu, tvůrčí práci, hrách a soutěžích. Ověřování znalostí probíhá formou ústního zkoušení, oho dnocení připraveného dialogu, testů, písemných prací shrnujících větší celek učiva, slohových prací, referátů.

Vyučující k výuce používá dostupnou didaktickou techniku, např. MC/CD přehrávač, video, dataprojektor, internet ...

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Německý jazyk budou rozvíjeny následující klíčové

kompetence: Kompetence k učení

Učitel:

-opakuje na začátku hodiny probranou látku, aby žáci pochopili návaznost nového učiva na předešlé

- vede studenty k samostatné práci
- porozumění textu ověřuje pomocí otázek a aktivit
- vybízí žáky k upevnění osvojené slovní zásoby prostřednictvím simulovaných dialogů, scének, slohových prací, mluvních cvičení
- do výuky zařazuje opakovací lekce, pravidelně kontroluje osvojené dovednosti
- vede žáky k využívání znalostí z ostatních předmětů i vlastních zkušeností
- zařazuje do hodin práci se slovníky
- požaduje po žácích zpracování příspěvků do hodiny a jejich prezentaci před spolužáky

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- zadává různorodé problémové úkoly, které vyžadují sumarizaci všech dosavadních znalostí a dovedností
- zadává úkoly, při jejichž plnění studenti využívají moderní informační technologie
- vyžaduje po žácích samostatné zpracování a prezentaci příspěvků do hodiny

Kompetence komunikativní:

Učitel

- vede žáky k upevnění získaných dovedností simulovanými rozhovory, písemným i ústním projevem
- zařazuje diskuze nad aktuálními tématy, vede žáky k tomu, aby srozumitelně

vyjadřovali svůj názor

- většinu hodiny hovoří německy a vede žáky k tématům
- vede žáky k vyhledávání informací na internetu, využívá počítačové výukové programy
- vede žáky ke komunikaci ve dvojici či menší skupině

Učitel

- procvičuje se žáky vyjadřování vlastních názorů a vede je k tolerování názorů druhých
- zařazuje do výuky práci ve dvojicích či menších skupinkách
- zařazuje do výuky témata žákům blízká
- zařazuje do výuky hry a soutěže

Kompetence občanská:

Učitel

- zařazuje do hodiny příspěvky globálního charakteru týkající se současného života a společnosti
- vede žáky ke sledování aktuálního politického a kulturního dění v německy mluvících zemích a obecně ve světě
- podle možností navštěvuje se studenty kulturní akce (knihovna, kino, divadlo, výstava ...).

Učební plán předmětu

Ročník	I	II	III	IV
Dotace	5	5	3	4
Povinnost (skupina)	volitelný (Další cizí jazyk)	volitelný (Další cizí jazyk)	volitelný (Další cizí jazyk)	volitelný (Další cizí jazyk)
Dotace skupiny	5	5	3	4

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:**
 - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
- **OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
 - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
 - Sociální komunikace
 - Spolupráce a soutěže
- **VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:**
 - Globální problémy, jejich příčiny a důsledky
 - Vzdělávání v Evropě a ve světě
 - Žijeme v Evropě

Doporučený 1.ročník - dotace: 4+1

Fonetika	
výstupy	učivo
rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	distinktivní rysy, slovní přízvuk, tónový průběh slova, struktura slabiky, rytmus, intonace, slabé a silné formy výslovnosti, základní intonační vzorce německé věty

Pravopis	
výstupy	učivo
identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace	pravidla u běžných slov (psaní velkých písmen u substantiv), stažené tvary, běžně používané litografické znaky

Gramatika	
výstupy	učivo
reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obrátů	jednoduché slovní tvary, časování pravidelných sloves v přítomném čase, druhy členů, tvoření vět oznamovacích, tázacích, doplňovacích otázek. Nepřímý způsob ve větě oznamovací. Zápor v německé větě. Předložky se 3. a 4. pádem. Základní číslovky. Skloňování podstatných jmen, osobní a přivlastňovací zájmena. Modální slovesa. Rozkazovací způsob. Množné číslo

Slovní zásoba a tematické okruhy	
výstupy	učivo
- rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma - reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obrátů	Familie, Wohnort, Beruf, Einkaufen, Essen und Trinken, Im Restaurant
průřezová témata	
OSV: PRVO, SODEŘP, MVD, SaS	

Doporučený 2.ročník - dotace: 3+1

Doporučený

Fonetika	
výstupy	učivo
- rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma - s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správn ě s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prost ředků	tónový průběh slova, struktura slabiky, rytmus, intonace, ráz, výslovnost redukován ěho R, německé dvojhlásky

Pravopis	
výstupy	učivo
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace - shrne a ústn ě i písemn ě sdělí běžné, obsahov ě jednoduché informace	interpunkce, běžn ě používané litografické znaky, konvence používané ve slovníku k prezentaci výslovnosti

Gramatika	
výstupy	učivo
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace - reaguje adekvátn ě a gramaticky správn ě v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výraz ů a frazeologických obrat ů	slovesa s odlučitelnými a neodlu čitelnými předponami, zvratná slovesa, stup ňování adjektiv v přísudku, zeměpisná jména, sou řadící spojky, perfektum slabých a silných sloves, preteritum, první budoucí čas

Slovní zásobaa tematické okruhy	
výstupy	učivo
- rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma - identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace - jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související - shrne a ústn ě i písemn ě sdělí běžné, obsahov ě jednoduché informace - reaguje adekvátn ě a gramaticky správn ě v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výraz ů a frazeologických obrat ů	Mein Wochenplan, Reisen, Schule, Freizeit, Hobbys, Körper und Gesundheit

průřezová témata

OSV: PRVO, SODEŘP, SK, SaS

VMEGS: ŽE

MuV: ZPSR, VMSSMLRKP

EV: ČŽP

MeV: MPJV

Doporučený 3.ročník - dotace: 3+1

Fonetika	
výstupy	učivo
- rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma - rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy - s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správn ě s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prost ředků	větný rytmus v n ěmeckém jazyce, bohatší vokální systém

Pravopis	
výstupy	učivo
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace - logicky a jasn ě strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma - sestaví ústn ě i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek - reaguje adekvátn ě a gramaticky správn ě v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výraz ů a frazeologických obrat ů	seznámení s pravidly nového n ěmeckého pravopisu

Gramatika	
výstupy	učivo
- formuluje svůj názor ústn ě i písemně na jednoduché, běžné téma srozumiteln ě, gramaticky správn ě a stručn ě - logicky a jasn ě strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma - vysvětlí gramaticky správn ě své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájm ů nebo každodenního života - reaguje adekvátn ě a gramaticky správn ě v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výraz ů a frazeologických obrat ů	slovesné vazby, zájmenná p říslovce, vlastní jména osob, větný rámec vedlejší v ěty, skloňování adjektiv v p řívlastku, neurčitá zájmena, řadové číslovky, datum, směrová příslovce, závislý infinitiv (na p řídavném jménu, na podstatném jménu, na slovesu)

Slovní zásobaa tematické okruhy	
výstupy	učivo
- rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma - rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy - odhadne význam neznámých slov na základ ě již osvojené slovní zásoby a kontextu - srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náro čný autentický text se slovní zásobou na b ěžná témata - formuluje svůj názor ústn ě i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správn ě a stručně - logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma - sestaví ústn ě i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek - shrne a ústn ě i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace - s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správn ě s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prost ředků	Kultur, Mode und Kleidung, Orentierung in der Stadt, Wohnlage, Wohnformen, Menschliche Beziehungen
průřezová témata	
OSV: PRVO, SODEŘP, SK, MVD, SaS VMEGS: GRS, GPJPD, ŽE, VES MuV: ZPSR, PAI, VMSSMLRKP EV: ČŽP, ŽPR ČR MeV: MPJV, UMPVM	

Slohové útvary	
výstupy	učivo
	dopis, životopis

Doporučený 4.ročník - dotace: 2+1

Fonetika	
výstupy	učivo
rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	napjaté souhlásky, jejich aspirace, rozdíly české a německé spodoby znělosti, užívání

● srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náro čný autentický text se slovní zásobou na běžná témata ● s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správn ě s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prost ředků	citově zabarveného přízvukování, zejména s přihlédnutím k dialogu
---	---

Pravopis	
výstupy	učivo
● identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace ● odhadne význam neznámých slov na základ ě již osvojené slovní zásoby a kontextu ● formuluje svůj názor ústn ě i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správn ě a stručně ● logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma ● sestaví ústn ě i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek	dělení slov, psaní cizích slov v německém jazyce, výjimka z pravidla o délce samohlásek, poučení o formě německého dopisu

Gramatika	
výstupy	učivo
● rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma ● identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace ● odhadne význam neznámých slov na základ ě již osvojené slovní zásoby a kontextu ● formuluje svůj názor ústn ě i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správn ě a stručně ● logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma ● sestaví ústn ě i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek ● shrne a ústn ě i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace ● využívá p řekladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma ● vysvětlí gramaticky správn ě své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájm ů nebo každodenního života	nepřímé otázky, p řirovnávací zp ůsobové věty, vedlejší věty ú činkové, vztahné věty, porušování větneho rámce po wie a als, stup ňování adjektiv, infinitivní konstrukce s zu a um-zu, trpný rod, konjunktiv preterita, opisná forma würde+ infinitiv

● reaguje adekvátn ě a gramaticky správn ě v běžných, každodenních situacích ● užitím jednoduchých, vhodných výraz ů a frazeologických obrat ů ● s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správn ě s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prost ředků ● zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluv čími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích	
---	--

Slovní zásobaa tematické okruhy

výstupy	učivo
● využívá r ůzné druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických text ů ● rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma ● identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace ● odhadne význam neznámých slov na základ ě již osvojené slovní zásoby a kontextu ● užívá r ůzné techniky čtení dle typu textu a ú čelu čtení ● srozumiteln ě reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, mén ě náro čný autentický text se slovní zásobou na b ěžná témata ● formuluje svůj názor ústn ě i písemně na jednoduché, běžné téma srozumiteln ě, gramaticky správn ě a stručně ● logicky a jasn ě strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma ● sestaví ústn ě i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek ● shrne a ústn ě i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace ● využívá p řekladové slovníky při zpracování písemného projevu na mén ě běžné téma ● zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluv čími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích	Sport, Mein Lebenslauf, Berufe, Schulsystem, Landeskunde, Literatur

průřezová témata

OSV: PRVO, SODEŘP, SK, MVD, SaS

VMEGS: GRS, GPJPD, HPMRS, ŽE, VES

MuV: ZPSR, PAI, VMSSMLRKP

EV: ČŽP, ŽPR ČR

MeV: MPJV, UMPVM, RMMD

Slohové útvary	
výstupy	učivo
	Dopis, životopis, obchodní dopis, reklamace

1. Učební osnovy

1.1. Jazyk a jazyková komunikace

Význam vzdělávací oblasti spočívá především v rozšiřování vědomého užívání jazyka jako základního nástroje pro rozvíjení abstraktního myšlení a v prohlubování vyjadřovacích a komunikačních schopností a dovedností vytvářejících podklad pro všestranné efektivní vzdělávání. Jazykové vyučování umožňuje žákům poznávat duchovní bohatství národa a jeho tradice. Žáci se postupně učí ovládnout nejen jazyk sám, ale především principy jeho užívání v různých komunikačních situacích (a to v mluvené i písemné podobě). Jazykové a stylizační schopnosti a dovednosti a jim odpovídající komunikační kompetence žáci rozvíjejí pod vedením učitele prostřednictvím aktivního podílu na nejrozličnějších komunikačních situacích.

Vzdělávací oblast jazyka a jazykové komunikace je naplňována vzdělávacími obory: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Ve výuce českého jazyka a literatury žáci získávají přiměřené poučení o jazyku – ve svém obsahu i rozsahu prohloubeném ve srovnání se základním vzděláváním – jako východiska ke komunikaci v různých, i náročnějších typech mluvených i psaných textů. To umožní vybudovat kompetence pro jejich recepci a produkci a pro čtení s porozuměním, jež povede k hlubokým čtenářským zážitkům. Učitel iniciuje hovory či úvahy o nich. Rozvoj těchto schopností a dovedností spolu s osvojením vymezených poznatků teoretických je důležitý nejen pro studium češtiny, ale i obecněji, neboť v jazykovém ztvárnění je uloženo mnoho poznatků a nové myšlenky se obvykle vyjadřují přirozeným jazykem.

Osvojení cizích jazyků navazuje na poznání českého jazyka a má i podobné cíle – postupné zvládnutí mluvených a psaných projevů a vytváření komplexní komunikační kompetence, jsou tu však i cíle specifické. Aktivní znalost cizích jazyků je v současné epoše nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější mezinárodní komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, protože usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci.

V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat na běžná témata, aby mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se porozumět kultuře a zvykům jiných lidí a respektovat je.

Vyučování cizím jazykům vede žáky k prohlubování komunikačních schopností získaných na základní škole (znalosti lingvistické, sociolingvistické, pragmatické).

Vzdělávání v oboru Cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B2 podle tohoto rámce. Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B1 podle tohoto rámce.³

Pokud žák nemá (žákovi není nabídnuta) možnost na škole navázat na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností získaných v předchozím vzdělávání odpovídající úrovni A1 nebo A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, vzdělává se v cizím jazyce dle nabídky školy. Vzdělávání v tomto jazyce je určeno pro absolutní začátečníky a směřuje k dosažení úrovně,

terou určuje škola dle svých možností a kterou vymezí ve své m ŠVP podle Spole čného evropského referenčního rámce pro jazyky.

V tomto případě ovšem musí být zachována podmínka, kdy si žák volí dva jazyky z libovolného vzdělávacího oboru tak, aby alespo ň z jednoho jazyka získal jazykové znalosti a komunikační dovednosti odpovídající minimáln ě úrovni B1 podle Spole čného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzd ělávací oblasti sm ěruje k utvá ření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vnímání a užívání jazyka českého i cizího jako mnohotvárného prostředku ke zpracování a následnému p ředávání informací, v ědomostí a prožitků získaných z interakce se sv ětem a se sebou samým, k vyjád ření vlastních potřeb a k prezentaci názor ů i samostatného řešení problémů a jako prostředku pro další samostatné celoživotní vzdělávání;
- zvládání základních pravidel mezilidské komunikace dané ho kulturního prostředí a jejich respektování;
- utvá ření všeobecného přehledu o společensko-historickém vývoji lidské společnosti, který napomáhá k respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot různých jazykových komunit;
- porozumění sobě samému, pochopení své role v různých komunika čních situacích a k vymezení vlastního místa mezi různými komunika čními partnery;
- tvořivé práci nejen s v ěcným, ale i s um ěleckým textem, jež vede k porozum ění významové výstavby ě textu, k jeho posouzení z hlediska stylového, pozitivně působícího na estetickou, emocionální i etickou stránku žákovy osobnosti;
- vytvá ření osobitého, objektivně kritického a celkově pozitivního vztahu k literatuře a k vytvá ření návyku individuální četby um ělecké a neum ělecké literatury, které se později projeví v celoživotní orientaci žáka;
- formování hodnotových orientací, vkusových prefer encí a k citlivému vnímání okolního sv ěta i sebe sama.

1.1.1. Francouzský jazyk

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Francouzský jazyk vychází z obsahu vzd ělávacího oboru další cizí jazyk (stanoveného RVP G), zčásti napl ňuje vzdělávací oblast jazyk a jazyková komunikace.

Do hodin dalšího cizího jazyka jsou zařazeny některé okruhy průřezových témat: osobnostní a sociální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, mediální výchova.

Předmět další cizí jazyk nenavazuje na učivo stanovené v RVP – ZV.

Cílem tohoto předmětu je připravit žáky na dosažení úrovn ě B 2, tj. přivést je k tomu, aby se dokázali srozumitelně, s dostatečnou slovní zásobou a gramaticky správn ě písemně i ústn ě vyjád řit a aby stejně tak písemnému a ústnímu projevu porozum ěli. Měli by rovněž prokázat znalosti v oblasti reálií českých a reálií zemí vyu čovaného jazyka (geografie, kultura, politický systém, historie, svátky, hlavní m ěsta, zajímavosti ...). Stejnou m ěrou jsou rozvíjeny dovednosti receptivní (čtení, poslech) a produktivní. Další cizí jazyk navazuje na znalosti získané v jiných předmětech – český jazyk, anglický jazyk, d ějepis, zeměpis, základy společenských v ěd.

Časové a organizační vymezení

Další cizí jazyk se vyučuje ve všech ročnících čtyřletého studia (viz učební plán p ředmětu).

Celkový po čet hodin pro předmět další cizí jazyk je navýšen o 1 hodinu z disponibilních hodin. Na každou hodinu je t řída dělena na skupiny a podle kapacitních možností školy využívá j azykovou učebnu.

Výuka p ředmětu je založena na výkladu, rozhovorech se studenty, procvičování písemném i ústním, rozboru textů, skupinové práci žák ů, jejich samostatné činnosti, poslechu autentických nahrávek, sledování film ů v původním znění, práci s výukovými programy na internetu, tv ůrčí práci, hrách a soutěžích. Ov ěřování znalostí probíhá formou ústního zkoušení, oho dnocení připraveného dialogu, testů, písemných prací shrnujících v ětší celek učiva, slohových prací, referát ů.

Vyučující k výuce používá dostupnou didaktickou technik u, např. MC/CD přehráva č, video, dataprojektor, internet ...

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Francouzský jazyk budou rozvíjeny následující kl íčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- opakuje na začátku hodiny probranou látku, aby žáci pochopili náv aznost nového učiva na předešlé

- vede studenty k samostatné práci

- vybízí žáky k upev ňování osvojené slovní zásoby prost řednictvím simulovaných dialogů, scének, slohových prací, mluvních cvičení

- do výuky za řazuje opakovací lekce, pravidelně kontroluje osvojené dovednosti

- vede žáky k využívání znalostí z ostatních p ředmětů i vlastních zkušeností

- zařazuje do hodin práci se slovníky a originálními tex ty

- požaduje po žácích zpracovávání p říspěvků do hodiny a jejich prezentaci před spolužáky

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- zadává r ůznorodé problémové úkoly, které vyžadují sumarizaci všech dosavadních znalostí a dovedností

- vyžaduje po žácích samostatné zpracovávání a prez entaci příspěvků do hodiny

Kompetence komunikativní:

Učitel

- vede žáky k upevn ění získaných dovedností simulovanými rozhovory, pís emným i ústním projevem

- zařazuje diskuze nad aktuálními tématy, vede žáky k to mu, aby srozumitelně vyjadřovali svůj názor

- většinu hodiny hovoří francouzsky a vede žáky k témuž

- vede žáky k vyhledávání informací na internetu, v yžívání po čítačových výukových program ů
- porozumění textu ověřuje pomocí otázek a aktivit

Kompetence sociální a personální:

Učitel

- procvičuje se žáky vyjad řování vlastních názor ů a vede je k tolerování názor ů druhých
- zařazuje do výuky práci ve dvojicích či menších skupinkách
- vede žáky ke komunikaci ve dvojici či menší skupině

Kompetence občanská:

Učitel

- zařazuje do hodiny příspěvky globálního charakteru týkající se sou časného života a společnosti
- zařazuje do výuky témata žák ům blízká
- vede žáky ke sledování aktuálního politického a k ulturního dění nejen v zemích studovaného jazyka a k zaujímání postoj ů k němu
- podle možností navšt ěvuje se studenty kulturní akce (knihovna, kino, divadlo, výstava ...) a vede je k témuž

Kompetence k podnikavosti:

Učitel

- zařazuje do výuky hry a sout ěže
- motivuje žáky k zapojování do mimoškolních aktivi t a sout ěží (olympiády konverzační sout ěže ...)
- motivuje žáky k rozhodování o výběru volitelných p ředmětů

Učební plánpředmětu

Ročník	I	II	III	IV
Dotace	5	5	3	4
Povinnost (skupina)	volitelný (Další cizí jazyk)	volitelný (Další cizí jazyk)	volitelný (Další cizí jazyk)	volitelný (Další cizí jazyk)
Dotace skupiny	5	5	3	4

Průřezová témata

Vzdělávací p ředmět jako celek pokrývá následující PT:

- **ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Člověk a životní prost ředí
- **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:**
 - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
- **OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
 - Sociální komunikace

- Spolupráce a sout ěž
- VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:
 - Vzdělávání v Evrop ě a ve světě
 - Žijeme v Evrop ě

Doporučený 1.ročník - dotace: 4+1

Fonetika	
výstupy	učivo
rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy	Základní fonetické jevy
Pravopis	
výstupy	učivo
shrne a ústn ě i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace	Písemná správnost v psaném projevu ve známých výrazech
Gramatické kategorie	
výstupy	učivo
rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	Substantiva, adjektiva, adverbia, členy,zájmena, časování sloves 1. a 2. t řídy, nepravidelná slovesa, vazba il y a, futur proche, modální slovesa, otázka a zápor, slovosled, základní předložkové vazby, jednoduché spojovací výrazy
Slovní zásoba a tematické okruhy	
výstupy	učivo
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace - jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související - s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správn ě s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků	pozdravy, představování, rodina, škola, volný čas, některé svátky a tradice, Francie, bydlení
průřezová témata	
OSV: PRVO, SK VMEGS: ŽE MuV: ZPSR MeV: U	

Doporučený 2. ročník - dotace: 3+1

Fonetika	
výstupy	učivo
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy - s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správn ě s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prost ředků	Složit ější fonetické jevy

Pravopis	
výstupy	učivo
- formuluje svůj názor ústn ě i písemně na jednoduché, běžné téma srozumiteln ě, gramaticky správn ě a stručně - vysvětlí gramaticky správn ě své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájm ů nebo každodenního života	Písemná správnost v psaném projevu ve známých výrazech

Gramatické kategorie	
výstupy	učivo
rozumí hlavním bod ům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	Adjektiva a adverbia, nepravidelná slovesa, osobní zájmena nesamostatná v p ředm ětu přímém a nepřímém, zájmena vztažná a neurčitá, vyjad řování ú čelu

Slovní zásobaa tematické okruhy	
výstupy	učivo
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace - odhadne význam neznámých slov na základ ě již osvojené slovní zásoby a kontextu - srozumiteln ě reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, mén ě náro čný autentický text se slovní zásobou na b ěžná témata	Denní režim, četba, média, sporty, nemoc/ zdraví, Paříž, studia, školský systém ve Francii
průřezová témata	
OSV: PRVO, SK, MVD VMEGS: ŽE, VES MuV: ZPSR, VMSSMLRKP MeV: MMP, MPJV	

Slohové útvary	
výstupy	učivo

● formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně ● vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života	formální i neformální dopis
--	-----------------------------

**Doporučený
3.ročník, dotace:
3+1**

Pravopis	
výstupy	učivo
● logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma ● využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma ● reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích ● užívá jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obrátů	Průběžné procvičování pravopisných jevů

Gramatické kategorie	
výstupy	učivo
● rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma ● užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení ● formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	Stupňování adjektiv a adverbů, postavení dvou zájmených předmětů, imperfekum, složitější slovesné vazby, podmiňovací způsob přítomný, podmínka 2. typu, samostatná ukazovací zájmena, vztažná zájmena (dont), důležitý člen, časová souslednost, přímá a nepřímá řeč, nedávná minulost

Slovní zásoba a tematické okruhy	
výstupy	učivo
● rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma ● odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu ● sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek ● využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma	Rodina; peníze, stipendia; kultura; nákupy, vaření, francouzská a česká kuchyně; příroda, ekologie, móda

● reaguje adekvátn ě a gramaticky správn ě v běžných, každodenních situacích - užitím jednoduchých, vhodných výraz ů a frazeologických obrat ů	
průřezová témata	
OSV: PRVO, SK, MVD, SaS VMEGS: GPJPD, ŽE MuV: ZPSR, VMSSMLRKP EV: ČŽP, ŽPR ČR MeV: MMP, U	

Slohové útvary	
výstupy	učivo
● sestaví ústn ě i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek ● využívá p řekladové slovníky při zpracování písemného projevu na mén ě běžné téma	Dopis, vzkaz; slohová práce

Doporučený 4.ročník - dotace: 2+1

Pravopis	
výstupy	učivo
● logicky a jasn ě strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma ● sestaví ústn ě i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek	Stálé procvi čování pravopisných jev ů

Gramatické kategorie	
výstupy	učivo
● formuluje svůj názor ústn ě i písemně na jednoduché, běžné téma srozumiteln ě, gramaticky správn ě a stručn ě ● reaguje adekvátn ě a gramaticky správn ě v běžných, každodenních situacích - užitím jednoduchých, vhodných výraz ů a frazeologických obrat ů	subjonctif présent et passé, gérondif, přivlastňovací zájmena samostatná, minulý infinitiv

Slovní zásoba a tematické okruhy	
výstupy	učivo
● rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	Cestování; frankofonie; Česká republika; Praha; dopravní prostředky; historie Francie; francouzská literatura

● odhadne význam neznámých slov na základ ě již osvojené slovní zásoby a kontextu ● využívá r ůzné druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických text ů ● zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluv čími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích	
--	--

průřezová témata

OSV: PRVO, SK, MVD, SaS
VMEGS: GPJPD, HPMRS, ŽE
MuV: ZPSR, VMSSMLRKP
MeV: MMP, U

Slohové útvary

výstupy	učivo
● logicky a jasn ě strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžn ě či známé téma	Popis; žádost.

1. Učební osnovy

1.1. Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost využívá společenskovední poznatky získané v základním vzdělávání, rozvíjí je a učí žáky zpracovávat je v širším myšlenkovém systému. Její součástí jsou i zcela nové obsahové prvky, jejichž pochopení je podmíněné rozvinutější myšlenkovou činností a praktickou zkušeností žáka gymnázia. Žáci se učí kriticky reflektovat společenskou skutečnost, posuzovat různé přístupy k řešení problémů každodenní praxe a aplikovat poznatky do současnosti. Rozvíjeny jsou důležité myšlenkové operace, praktické dovednosti a vědomí vlastní identity žáka. Oblast přispívá k utváření historického vědomí, k uchování kontinuity tradičních hodnot naší civilizace a k občanskému vzdělávání mládeže. Posiluje respekt k základním principům demokracie a připravuje žáky na odpovědný občanský život v demokratické společnosti v souladu s principy udržitelného rozvoje. Podporuje vědomí neopakovatelnosti a jedinečnosti života, významu lidské důstojnosti a úcty k výtvarům lidského ducha minulých generací i současnosti.

Záměry vzdělávací oblasti jsou realizovány především prostřednictvím vzdělávacích oborů Občanský a společenskovední základ, Dějepis a Geografie. Vzdělávací obsah oboru Geografie je z důvodu zachování celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření realistického pohledu na skutečnost a k orientaci ve společenských jevech a procesech tvořících rámec každodenního života;
- chápání současnosti v kontextu minulosti a budoucnosti, k vnímání společenské skutečnosti v minulosti jako souhrnu příkladů modelových společenských situací a vzorů lidského chování a jednání v nejrůznějších situacích;
- chápání vývoje společnosti jako proměny sociálních projevů života v čase, k posuzování společenských jevů v synchronních i chronologických souvislostech provázaných příčinnými, následnými, důsledkovými a jinými vazbami;
- rozvíjení prostorové představivosti o historických a soudobých jevech, k vnímání významu zeměpisných podmínek pro variabilitu a mnohotvárnost společenských jevů a procesů;
- vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou; pochopení civilizačního přínosu různých kultur v závislosti na širších společenských podmínkách; uplatňování tolerantních postojů vůči minoritním skupinám ve společnosti, odhalování rasistických, xenofobních a extremistických názorů a postojů v mezilidském styku;
- zvládání základů společenskovední analýzy a historické kritiky, k rozlišování mezi reálnými a fiktivními ději, k chápání proměnlivosti interpretace jevů a idejí v závislosti na vývoji jedince a společnosti;
- rozvíjení pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou i současnou zkušenost lidstva; chápání nesprávnosti mechanického přenosu současných etických představ do reality minulosti;

- vědomé reflexi vlastního jednání i jednání druhých lidí; respektování různých systémů hodnot a motivací druhých lidí; odhalování předsudků v posuzování různých lidí, událostí či sociálních jevů a procesů; rozpoznávání negativních stereotypů v nahlížení na roli muže a ženy ve společnosti;
- upevňování pocitu odpovědnosti za sebe jako jednotlivce i jako člena určitého společenství, k rozvíjení zralých forem soužití s druhými lidmi a ochoty podílet se na veřejném životě své obce, regionu, státu; uplatňování partnerských přístupů při spolupráci;
- osvojování demokratických principů v mezilidské komunikaci, k rozvíjení schopnosti diskutovat o veřejných záležitostech, rozpoznávat manipulativní strategie, zaujímat vlastní stanoviska a kritické postoje ke společenským a společenskovedním záležitostem, věcně (nepředpojatě) argumentovat, využívat historické argumentace na podporu pozitivních občanských postojů;
- rozvíjení a kultivaci vědomí osobní, lokální, národní, evropské i globální identity.

1.1.1. Základy společenských věd

Obsahové vymezení:

Předmět Základy společenských věd patří do vzdělávací oblasti Člověk a společnost a vychází ze vzdělávacího oboru Občanský a společenskovední základ (dle RVP G).

Předmět integruje vzdělávací oblast Člověk a svět práce a zároveň integruje část obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví (vzdělávací oblast Člověk a zdraví). Do předmětu jsou zařazena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Enviromentální výchova, Mediální výchova .

Předmět navazuje na učivo stanovené v RVP – ZV. V některých případech toto učivo prohlubuje (výchova k občanství, osobnostní rozvoj, lidská práva, globalizace a mezinárodní spolupráce), jinde přináší zcela nové obory, se kterými se žáci dosud nesetkali (viz dále).

Základy společenských věd umožňují studentům získat základní orientaci v řadě společenskovedních oborů, které není možno zařadit do vzdělávacího procesu jako samostatné vyučovací předměty. Jsou to: psychologie, sociologie, státověda, mezinárodní vztahy, politologie, právo, ekonomie, globalistka, filozofie (se samostatným blokem pro logiku). Pomáhají formovat a upevňovat jejich občanské postoje, podněcují je k řadě občanských aktivit, napomáhají jim porozumět problematice současného světa.

Při plnění těchto úkolů spolupracují s Dějepisem, Zeměpisem, Českým jazykem a literaturou.

Časové a organizační vymezení:

Základy společenských věd se vyučují ve všech čtyřech ročnících denního studia (viz učební plán předmětu).

Hodiny stanovené RVP G jsou navýšeny z disponibilních hodin v souvislosti s integrací vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Výuka tohoto předmětu není vázána na speciálně vybavenou učebnu, je-li však učebna vybavena multimediálním pracovištěm, je to pro výuku nespornou výhodou.

Je založena na těchto vzdělávacích strategiích: výklad, práce s odbornou literaturou, referát, diskuse, testování, ústní zkoušení, domácí práce, rozvíjení rétorických dovedností, brainstorming, projekty, skupinová práce, účast v soutěžích (vlastních i pořádaných jinými subjekty), práce s textem, multimediální prezentace, exkurze, beseda, zážitková pedagogika.

K výuce je využívána tato didaktická technika: magnetofon, videorekordér, DVD přehrávač, dataprojektor (zde využití internetových zdrojů, archivu dokumentů ČT, vlastních prezentací).

Výchovné a vzdělávací strategie:

V Základech společenských věd budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům samostatnou práci s odbornou literaturou tak, aby zvládli odlišit podstatné informace od méně důležitých
- vede žáky k tomu, aby si dokázali informace získané z výkladu i samostudia přehledně utřídit, zapsat, případně jinak zaznamenat
- vhodně zvolenými úkoly vede žáky k využívání služeb knihovny, objasní jim mechanismus práce s katalogy a programem Koniáš
- rozvíjí schopnost žáků provázat předchozí učivo s následujícími t. celky a postupně si vytvářet širší vhled do příslušné problematiky

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky k rozvíjení schopnosti uvážlivého sebehodnocení a případnému včasnému zachycení problému se zvládnutím učiva
- se snaží naučit žáky přijmout kritické zhodnocení jejich práce vyučujícím i spolužáky
- vede žáky k pravidelnému sledování společenských problémů a jejich provázání do širšího kontextu společenského vývoje
- vytváří problémové situace, které žáci řeší individuálně i ve skupinách, jednorázově i v rámci dlouhodobějších projektů

Kompetence komunikativní

Učitel:

- v rámci výkladu sociologie objasní žákům význam komunikace pro formování lidské společnosti a její kontinuální vývoj a prezentuje i prakticky procvičí její formy
- prokládá výklad co nejčastěji dialogem se žáky, aby je tak učil okamžité reakci na daný problém
- rozvíjí a usměrňuje komunikaci v pracovní skupině žáků
- učí žáky respektování názoru druhého, ale i přiměřenému prosazení vl. názoru
- vede žáky k tomu, aby uměli srozumitelně argumentovat i poučeně naslouchat druhému /Zde se tato kompetence prolíná s k. sociální a personální./

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- v rámci výuky sociologie a psychologie informuje žáky o teoretických základech interpersonálních vztahů a sociální struktury společnosti
- vede žáky ke spolupráci při plnění skupinových úkolů
- jde žákům příkladem při respektování individuality každého jednotlivce
- vede žáky ke kooperaci při práci na projektech a účasti v soutěžích

Kompetence občanská

Učitel:

- vede žáky k občanské angažovanosti a návyku pravidelně sledovat aktuální dění
- pomáhá pěstovat vlastenecký postoj žáků i úctu a respekt k ostatním národům světa
- vyloží žákům význam voleb, demokratického uspořádání společnosti a naučí je srovnávat výhody i nevýhody tohoto systému se systémy ostatními
- organizuje besedy s občansky angažovanými osobnostmi našeho veřejného života

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vysvětlí žákům základní aspekty podnikání (práce, know-how, daně, obchodní společnosti)
- poskytne konzultaci těm, kteří uvažují se započítím podnikatelských aktivit již během studia, případně jim poskytne kontakty na odborníky z veřejných institucí (ÚP, ŽÚ)
- vede však žáky také k reálnému posouzení vlastních možností a hrozícího rizika vzhledem k rozsahu podnikatelského záměru
- vyloží žákům ekonomické aspekty práce jako základního výrobního zdroje
- hovoří se žáky o problémech uplatnění pracovní síly na trhu práce, je-li to třeba, pokusí se ovlivnit jejich profesní orientaci
- vysvětlí žákům základní aspekty nezaměstnanosti, upozorní na její negativní i pozitivní vliv na ekonomický život společnosti
- objasní studentům postup při jednání s Úřadem práce, ukáže jim, jaké náležitosti má pracovní smlouva, výpověď z pracovního poměru
- vede žáky k úctě k výsledkům manuální i duševní lidské práce

Učební plán předmětu

Ročník	I	II	III	IV
Dotace	2	2	2	3
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	0	0	0	0

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- **ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Člověk a životní prostředí
 - Problematika vztahů organismů a prostředí
 - Životní prostředí regionu a České republiky
- **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Média a mediální produkce
 - Role médií v moderních dějinách
 - Účinky mediální produkce a vliv médií
 - Uživatelé
- **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:**
 - Psychosociální aspekty interkulturality

- Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
- Základní problémy sociokulturních rozdílů
- **OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Morálka všedního dne
 - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
 - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
 - Sociální komunikace
 - Spolupráce a soutěž
- **VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:**
 - Globalizační a rozvojové procesy
 - Globální problémy, jejich příčiny a důsledky
 - Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce
 - Vzdělávání v Evropě a ve světě
 - Žijeme v Evropě

doporučený 1. ročník - dotace: 2

Psychologie	
výstupy	učivo
● objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka ● porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví ● vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat ● porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení ● využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace ● na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi ● uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem	- úvod do studia základů společenských věd - obsah studia, orientace ve spol. vědách, racionální organizace studia, problémy a jejich řešení - základy psychologie - psychologie jako věda, její základní disciplíny, předmět, přístupy k výkladu lidské psychiky, člověk jako aktivní součást společnosti - obecná psychologie - třídění psychických procesů, vnímání, pozornost, představivost, paměť, učení, myšlení, řeč, vůle, psychické stavy, vztahy - psychologie osobnosti - osobnost - pojem, struktura, vlastnosti vrozené, vlastnosti získané, motivační procesy, sebepoznání, duševní zdraví, náročné živ. situace, psychologické poradenství se zřetelem k profesní orientaci

● eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci ● vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ● reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy ● volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky ● chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu ● korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích ● projevuje etické a morální postoje k ochraně matky a dítěte ● orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách ● uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků ● zná práva každého jedince v oblasti sexuality a reprodukce ● usiluje o pozitivní změny ve svém životě související s vlastním zdravím a zdravím druhých ● zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace; v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace	
průřezová témata	
OSV: PRVO, SODEŘP, SK, MVD, SaS MuV: ZPSR, PAI, VMSSMLRKP	

Sociologie	
výstupy	učivo
● respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky ● objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích	- základy sociologie - člověk jako individuální osobnost a jako bytost sociální, společnost, kultura a civilizace jako vztahové rámce života, úkoly a význam věd o zkoumání společnosti, - socializace jedince a regulace jeho chování, vzorce chování, projektivní techniky - sociální komunikace - neverbální a verbální komunikace, podmínky správné komunikace,

● posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní ● objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně-patologického chování na jedince a společnost ● ve svém jednání respektuje platné právní normy ● eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci ● vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ● reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy ● uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti ● volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky ● chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu ● korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích ● posoudí hodnoty, které mladým lidem usnadňují vstup do samostatného života, partnerských vztahů, manželství a rodičovství, a usiluje ve svém životě o jejich naplnění	klady a zápory masové komunikace, komunikační dovednosti - sociální procesy a vztahy - sociální status a role, kulturní odlišnosti, předsudky - sociální skupiny - skupina formální, neformální, vliv skupin na utváření a kultivaci osobnosti, proměny hodnotové orientace, význam sociální kontroly, rasy, etnické skupiny, národy - konflikt - vznik konfliktních situací a druhy konfliktů - problémy mládeže - dětství, puberta, krize rodiny, problém generací, volný čas, vandalismus, kriminalita
průřezová témata	
OSV: SK, SaS MuV: ZPSR, PAI, VMSSMLRKP	

doporučený 2. ročník - dotace: 2

Politologie	
výstupy	učivo
● rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády)	- základy politologie - předmět politologie, pojem státu, funkce státu, vznik a vývoj státu, formy

● objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR ● vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě ● objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií ● rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů ● uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu ● vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb, na příkladech ilustruje možné formy aktivní participace občanů na životě obce či širších společenství ● vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje ● obhájí svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování ● uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady ● uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky ● ve svém jednání respektuje platné právní normy ● eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci ● vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ● reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy	státu, právní stát, demokracie, volby, volební právo, zákony, Ústava ČR představitelé složek státní moci, jejich pravomoci, komunikace s úřady, obec jako zákl. samosprávná jednotka státu - lidská práva - Listina základních práv a svobod - politika a ideologie - politický systém, politické vztahy, občanská společnost, přehled významných ideologií
---	---

● volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky ● chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu ● korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	
průřezová témata	
OSV: SK, MVD MeV: UMPVM, RMMD	

Mezinárodní vztahy

výstupy	učivo
● ve svém jednání respektuje platné právní normy ● objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy ● rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti ● posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva ● uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR ● uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí ● eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci ● vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ● reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy ● volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky ● chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu	- mezinárodní prostředí - OSN - mezinárodní politika, diplomacie - evropská integrace, EU - systém kolektivní obrany a bezpečnosti, NATO, RB OSN - vývoj mezinárodních vztahů ve 2. polovině 20. století

● korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	
průřezová témata	
OSV: SaS	
VMEGS: GRS, HPMRS, ŽE	

Právo	
výstupy	učivo
● vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje ● obhájí svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování ● uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady ● uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky ● objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy ● uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují ● rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady ● vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů ● na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy včetně jejích všeobecných podmínek ● rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení ● rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postižitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti ● rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet ● ve svém jednání respektuje platné právní normy ● eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci	- základy práva - právo, právní řád, norma právní, morální, právní vztahy, systém práva - správní právo, veřejná správa - trestní právo - trestný čin, druhy trestů, orgány činné v trestním řízení - občanské právo - právo věcné, závazkové - rodinné právo - manželství, náhradní rod. výchova - pracovní právo - pracovní poměr, odměňování za práci, odbory

● vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ● reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy ● uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď ● uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti ● objasní funkci odborů ● volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky ● chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu ● korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	
---	--

doporučený 3. ročník - dotace: 2

Ekonomie a Člověk a svět práce	
výstupy	učivo
● kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace ● vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu ● ve svém jednání respektuje platné právní normy ● objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy ● uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR ● uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady ● posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře	- základy ekonomie /INTEGROVÁNA OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE/ ekonomie, ekonomika, další základní ekonomické pojmy, hospodaření domácnosti - trh - nabídka, poptávka, směna, subjekty a typy trhu, tržní mechanismus, marketing, reklama - peníze - vývoj způsobů placení za zboží, funkce peněz, oběh peněz, valuty, devizový trh, konvertibilita, kurz měny, inflace, bankovní soustava, CP, finanční produkty - práce - zaměstnanost, nezaměstnanost, sociální politika státu, profesní volba, mezinárodní trh práce, bezpečnost práce, osobní management - právní subjekty v tržní ekonomice - právní úprava podnikání, živnost, obchodní společnosti, zvláštní postavení družstva - úloha státu v tržní ekonomice - hospodářská politika státu, její sociální aspekty, daňová soustava, státní rozpočet

● posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním ● vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi ● vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ● reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy ● uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď ● uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti ● objasní funkci odborů ● volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky ● chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu ● stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky ● rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky ● rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější ● posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním ● uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak požádat o živnostenské oprávnění ● analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu ● objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu ● rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje ● uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede	- ekonomika ČR - přechod české ekonomiky k tržnímu hospodářství, výkonnost české ekonomiky, vstup ČR do EU - světová ekonomika - ekonomická integrace ve 2. pol. 20. století, mezinárodní obchod, mezinárodní měnový systém
---	--

základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění ● na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inlace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů ● vysvětlí podstatu inflace a její dopady na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit ● uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok ● objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií ● používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku ● uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů ● rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti ● navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti ● na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu) ● navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti aj.), vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí svou volbu ● vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení ● vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN ● vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby ● objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank ● využívá moderní formy bankovních	
---	--

a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku ● korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	
průřezová témata	
OSV: SaS VMEGS: GRS, ŽE	

Globální problémy	
výstupy	učivo
● ve svém jednání respektuje platné právní normy ● uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR ● posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky ● respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky ● volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky ● chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu ● na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu) ● korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	- globalistika - základní pojmy, přehled problémů a hlavní způsoby řešení - příroda a kultura - ekologická problematika, demografické problémy, konzumní životní styl, masová kultura - oblast sociálních a zdravotních problémů - problémy rasové, náboženské, nacionalismus, fundamentalismus, terorismus a další problémy dle aktuálního vývoje
průřezová témata	
VMEGS: GRS, GPJPD, HPMRS, ŽE, VES MuV: ZPSR, VMSSMLRKP EV: PVOP, ČŽP, ŽPRČR	

doporučený 4. ročník - dotace: 3

Úvod do filosofie	
výstupy	učivo
● ve svém jednání respektuje platné právní normy ● objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka ● eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci ● zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití ● vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi ● vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ● reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy	- předmět filosofie a hlavní filosofické problémy, historické proměny přístupu k těmto problémům a jejich řešení - vztah filosofie k jiným formám vědění o světě a životní orientaci - předběžné vysvětlení některých filosofických pojmů

Dějiny filosofie	
výstupy	učivo
● ve svém jednání respektuje platné právní normy ● rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení ● eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci ● rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení ● rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády) ● vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi ● vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ● reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy ● uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti ● volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky ● chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu ● korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	- indická filosofie - historický úvod, hinduismus, buddhismus a některé další směry indického náboženského a filozofického myšlení - filosofie staré Číny - Konfucius a konfucianismus, taoismus - počátky filosofie v antickém Řecku - milétská škola, Pýthagorás a problém základního kvantitativního určení světa a věcí v něm, elejská škola, atomisté, Hérakleitos, Empedoklés, Anaxagorás - vrcholné období řecké filosofie - sofisté, Sókratés, Platón, Aristotelés - hlavní školy helénistického období, pokračování těchto škol v Římě - středověká filosofie - patristika, scholastika - vysvětlení základních pojmů - patristika - apologeti, hereze, Augustinova filosofie - scholastika - spor o univerzálie - realismus a nominalismus, Tomáš Akvinský - filosofie a přírodní věda v období renesance - renesanční obraz společnosti, - racionalismus - F. Bacon - induktivní metoda a vědecký experiment, R. Descartes, G. W. Leibnitz, B. Spinoza - empirismus - J. Locke, D. Hume, G. Berkeley - francouzské osvícenství - Ch. Montesquieu, J. J. Rousseau, Voltaire, D. Diderot - Immanuel Kant - filosofie 19. století - idealismus a romantismus - J. W. Goethe, F. Schiller, J. G. Herder, G. W. F. Hegel - materialismus - L. Feuerbach, D. Strauss, B. Engels, K. Marx, - pozitivismus a novopozitivismus - A. Comte, - iracionalismus a voluntarismus A. Schopenhauer, F. Nietzsche, S. Kierkegaard - filosofie 20. století filosofie existence - K. Jaspers, M. Heidegger, J. P. Sartre, A. Camus, pragmatismus - W. James, J. Dewey, fenomenologie - E. Husserl, M. Scheler - vývoj české filosofie - J. Hus, P. Chelčický, J. A. Komenský, T. G. Masaryk, J. Patočka ...

Etika	
výstupy	učivo
● ve svém jednání respektuje platné právní normy ● eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci ● zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití ● posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem ● vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi ● vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ● reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy	základy etiky - etika jako teorie mravnosti a morálky, základní etické pojmy, vývoj etického myšlení /směry, trendy/ problém smyslu lidského života, jeho náboženská a nenáboženská řešení, svobodná vůle, vztahové myšlení a rozhodování, vina, pravda, svoboda praktická etika - profesionální etika a její význam při výkonu povolání, etika v kritických fázích života

1. Učební osnovy

1.1. Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost využívá společenskovední poznatky získané v základním vzdělávání, rozvíjí je a učí žáky zpracovávat je v širším myšlenkovém systému. Její součástí jsou i zcela nové obsahové prvky, jejichž pochopení je podmíněné rozvinutější myšlenkovou činností a praktickou zkušeností žáka gymnázia. Žáci se učí kriticky reflektovat společenskou skutečnost, posuzovat různé přístupy k řešení problémů každodenní praxe a aplikovat poznatky do současnosti. Rozvíjeny jsou důležité myšlenkové operace, praktické dovednosti a vědomí vlastní identity žáka. Oblast přispívá k utváření historického vědomí, k uchování kontinuity tradičních hodnot naší civilizace a k občanskému vzdělávání mládeže. Posiluje respekt k základním principům demokracie a připravuje žáky na odpovědný občanský život v demokratické společnosti v souladu s principy udržitelného rozvoje. Podporuje vědomí neopakovatelnosti a jedinečnosti života, významu lidské důstojnosti a úcty k výtvarům lidského ducha minulých generací i současnosti.

Záměry vzdělávací oblasti jsou realizovány především prostřednictvím vzdělávacích oborů Občanský a společenskovední základ, Dějepis a Geografie. Vzdělávací obsah oboru Geografie je z důvodu zachování celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření realistického pohledu na skutečnost a k orientaci ve společenských jevech a procesech tvořících rámec každodenního života;
- chápání současnosti v kontextu minulosti a budoucnosti, k vnímání společenské skutečnosti v minulosti jako souhrnu příkladů modelových společenských situací a vzorů lidského chování a jednání v nejrůznějších situacích;
- chápání vývoje společnosti jako proměny sociálních projevů života v čase, k posuzování společenských jevů v synchronních i chronologických souvislostech provázaných příčinnými, následnými, důsledkovými a jinými vazbami;
- rozvíjení prostorové představivosti o historických a soudobých jevech, k vnímání významu zeměpisných podmínek pro variabilitu a mnohotvárnost společenských jevů a procesů;
- vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou; pochopení civilizačního přínosu různých kultur v závislosti na širších společenských podmínkách; uplatňování tolerantních postojů vůči minoritním skupinám ve společnosti, odhalování rasistických, xenofobních a extremistických názorů a postojů v mezilidském styku;
- zvládání základů společenskovední analýzy a historické kritiky, k rozlišování mezi reálnými a fiktivními ději, k chápání proměnlivosti interpretace jevů a idejí v závislosti na vývoji jedince a společnosti;
- rozvíjení pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou i současnou zkušenost lidstva; chápání nesprávnosti mechanického přenosu současných etických představ do reality minulosti;

- vědomé reflexi vlastního jednání i jednání druhých lidí; respektování různých systémů hodnot a motivací druhých lidí; odhalování předsudků v posuzování různých lidí, událostí či sociálních jevů a procesů; rozpoznávání negativních stereotypů v nahlížení na roli muže a ženy ve společnosti;
- upevňování pocitu odpovědnosti za sebe jako jednotlivce i jako člena určitého společenství, k rozvíjení zralých forem soužití s druhými lidmi a ochoty podílet se na veřejném životě své obce, regionu, státu; uplatňování partnerských přístupů při spolupráci;
- osvojování demokratických principů v mezilidské komunikaci, k rozvíjení schopnosti diskutovat o veřejných záležitostech, rozpoznávat manipulativní strategie, zaujímat vlastní stanoviska a kritické postoje ke společenským a společenskovedním záležitostem, věcně (nepředpojatě) argumentovat, využívat historické argumentace na podporu pozitivních občanských postojů;
- rozvíjení a kultivaci vědomí osobní, lokální, národní, evropské i globální identity.

1.1.1. Dějepis

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Dějepis vychází z obsahu vzdělávacího oboru Dějepis, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Vychází z plánu RVP G a zahrnuje některé okruhy průřezových témat: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Předmět Dějepis navazuje na učivo stanovené RVP ZV, rozšiřuje ho a prohlubuje.

V předmětu Dějepis získávají žáci přiměřené poučení o společenském, politickém, kulturním a ekonomickém vývoji společnosti od jejího vzniku do současnosti. Důležité je zejména poznání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Podstatné je rozvíjet časové a prostorové jevy a empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém charakteru a své možné budoucnosti. Proto se výuka soustřeďuje na poznání zásadních mezníků světových dějin, velká pozornost je věnována dějinám našeho národa v kontextu s evropskými dějinami. Dějepis navazuje na jiné společenskovední předměty

– Český jazyk a literatura, cizí jazyky, Základy společenských věd, Estetická výchova, Zeměpis, jednotlivé poznatky se vzájemně doplňují, vyučující zdůrazňuje komplexnost informací.

Časové a organizační vymezení:

Dějepis se vyučuje ve všech ročnících čtyřletého studia (viz učební plán předmětu).

Výuka Dějepisu není vázána na speciální učebnu.

Výuka předmětu je založena především na výkladu, dialogu s žákem a práci s názornými ukázkami (mapy, video, počítačová projekce, hmotné a písemné prameny). Učitel různými metodami ověřuje znalosti a dovednosti žáků a zájem o problematiku (písemné práce, zkoušení, referáty, aktuality, frontální diskuse). Do výuky jsou zařazovány další aktivity pro práci a motivaci žáků (hry, soutěže, projekty, prezentace, besedy a diskuse s pamětníky a odborníky). Výuka je doplněna exkurzemi do institucí, jejichž činnost odpovídá náplni jednotlivých témat (archiv, muzeum, galerie, architektonické památky...).

Výchovné a vzdělávací strategie:

V předmětu Dějepis budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům samostatnou i domácí práci tak, aby tvořivě využívali informace z literatury, internetu, tisku, muzeí, archivů a dalších zdrojů, aby informace třídili, kriticky hodnotili, dovedli rozlišit primární i sekundární pramen
- vede žáky k tomu, aby se naučili pracovat s historickou mapou, orientovat se v ní, vyhledávat na ní podstatné informace a nacházet souvislosti
- prací s odbornou literaturou, odbornými časopisy a jinými zdroji motivuje žáky k tomu, aby využívali různé zdroje informací a společně pak vytvářeli komplexní informaci, kterou pak prezentují svým spolužákům
- vede žáky k respektování autorství, učí je správně citovat, využívat zdrojů informací, vede je k tomu, aby objektivně posoudili svou práci
- vede žáky k zaujímání stanovisek z různých zdrojů informací, k schopnosti porovnat jejich informační přínos a věrohodnost
- motivuje žáky k tomu, aby získané informace dokázali podrobit jednoduché historické analýze

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním prací a řízeným dialogem povzbuzuje žáky k tomu, aby samostatně řešili problémové otázky a byli schopni navrhnout způsoby jejich řešení, klade důraz na správnou argumentaci a hledání relevantních odpovědí.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- radí žákům jak získané poznatky srozumitelně, spisovně a odborně prezentovat, argumentovat a obhajovat své závěry v řízené diskusi
- pomáhá žákům rozpoznat mýtus a hodnověrný historický pramen, učí rozpoznávat texty s manipulativním či nepravdivým pramenem, žák je veden k prohloubení schopnosti vyvrátit nepravdivé tvrzení
- navozuje přátelskou atmosféru, čímž podporuje podnětnou komunikaci a poskytuje příležitost zapojit se do diskuse

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k vyjádření vlastních názorů, k otevřenosti, zároveň však i k toleranci názoru druhých
- pomáhá pochopit a akceptovat náboženské, etnické, kulturní a sociální odlišnosti
- podporuje schopnost empatie k člověku a vzájemné úcty k materiálním a duchovním hodnotám

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- motivuje žáky k rozhodování o výběru volitelných předmětů a k zapojování do mimoškolních aktivit a soutěží (studentská badatelská historická činnost, olympiády)
- informuje o možnosti spolupracovat s některými historickými institucemi (muzea, archivy, galerie)

Učební plán předmětu

	Ročník I	II	III	IV
	Dotace 2	2	2	3
	Povinnost (skupina) povinný	povinný	povinný	povinný
	Dotace skupiny 0	0	0	0

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

● **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:**

- Role médií v moderních dějinách ●

MULTIKULTURNÍ

VÝCHOVA:

- Základní problémy sociokulturních rozdílů
- **VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:**
 - Globalizační a rozvojové procesy

škody.

Úvod do studia dějepisu	
výstupy	učivo
• charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého • rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace	- předmět a úkoly historické vědy - historické prameny - pomocné vědy historické

Pravěk	
výstupy	učivo
• objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura • vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti • zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku	- paleolit, mezolit, neolit, eneolit, doba bronzová, Železná, doba římská

Starověk	
výstupy	učivo
zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) a další neevropské náboženské a kulturní systémy popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin	Kultury Předního východu: - Mezopotámie - Egypt - Izrael Antika: Řecko - počátky řeckých dějin - archaické období - klasické období - mezi řecko - perskými válkami a peloponéskou válkou - klasické období - od konce peloponéské války po ovládnutí Řecka Makedonií - helénismus Řím - Etruskové a počátky Říma - raná římská republika - vrcholný rozkvět římské republiky - doba Augustova - principát - rozmach impéria v 1. a 2. století n. l. - principát - krize říše ve 3. st. n. l. - křesťanství - dominát a zánik antického světa Dálný východ - Čína - Indie

Raný středověk	
výstupy	učivo
objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě; vysvětlí podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5. – 15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích • charakterizuje základní rysy vývoje na našem území • vymezí specifika islámské oblasti • vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu	- charakteristika období - kulturní okruhy, časové rozmezí - raně středověká západní Evropa – Franské říše, Svatá říše římská - severní a střední Evropa v raném středověku - Slované a jejich první státní útvary - Sámova říše - Velkomoravská říše - počátky a mocenský rozmach českého státu - první Přemyslovci - středověké zemědělství - Byzantská říše - Kyjevská Rus - Arabská říše - vzdělanost a umění raného středověku
Průřezová témata	
VMEGS: GRS MuV: ZPSR	

Doporučený 2. ročník – dotace: 2

Vrcholný středověk	
výstupy	učivo
• definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5. – 15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích • charakterizuje základní rysy vývoje na našem území • vymezí specifika islámské oblasti • vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu	- křížové výpravy - vzestup českého státu za posledních Přemyslovců - mocenské soupeření mezi Anglií a Francií, stoletá válka - svatá říše římská za Lucemburků a prvních Habsburků - lucemburská epocha v českých zemích - husitství - středověká města

Pozdní středověk a počátky novověku	
výstupy	učivo
definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5. – 15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích charakterizuje základní rysy vývoje na našem území rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14. – 17. století; zhodnotí jejich praktické dopady	- latinské císařství a zánik Byzance - Osmanská říše - mimoevropské civilizace - vzdělanost a umění vrcholného a pozdního středověku - renesance - reformace - vznik středoevropského soustátí pod vládou rakouských Habsburků

škody.

porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzuje jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry popíše základní rysy reformace a protireformace vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj	- Francie a Habsburkové v 16. století - Anglie v 16. století
---	--

Počátky novověku	
výstupy	učivo
- vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů - posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzuje jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry - určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století	- české země v době předbělohorské, české stavovské povstání - třicetiletá válka - české země v době pobělohorské - pokus o revoluční změnu poměrů v Anglii

Absolutismus a parlamentarismus	
výstupy	učivo
vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů	- mezinárodní vztahy ve znamení francouzské hegemonie - přeměny ve východní a střední Evropě - české země v době osvícenských reforem - svět v době nástupu britské koloniální velmoci - hospodářství a život společnosti - kultura a duchovní život mezi barokem a osvícenstvím
Průřezová témata	
VMEGS: GRS MuV: ZPSR	

Doporučený 3. ročník – dotace: 2

Věk revolucí	
výstupy	učivo
na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení	- Americká revoluce - Velká francouzská revoluce - Napoleon a Evropa - období restaurace a rovnováhy sil (1815 - 1847)

škody.

posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev; vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace	- proces modernizace a zrod kapitalistické Společnosti - česká společnost v 1. polovině 19. století - revoluce 1848 - 1849
---	--

Nacionalismus 2. poloviny 19. století

výstupy	učivo
vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev; vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa	- Velká Británie jako vedoucí světová velmoc - sjednocení Německa a Itálie - Francie mezi císařstvím a republikou - česká společnost ve 2. polovině 19. století

Imperialistická a koloniální éra

výstupy	učivo
• vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období	- koloniální výboje velmocí - pomalá cesta reforem v Rusku - technika, věda a kultura na přelomu století - mezinárodní vztahy v předvečer 1. světové války

1. světová válka

výstupy	učivo
• charakterizuje dvě světové války, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky • uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku	- 1. světová válka na evropských a světových bojištích - Češi a Slováci za 1. sv. války - domácí a zahraniční odboj - vznik Československa - revoluce v Rusku a její důsledky

Meziválečný vývoj v Evropě

výstupy	učivo
uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí,	- 20. léta - léta prosperity - Československo ve 20. letech - 30. léta - léta krize a fašistické hrozby

vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku • vymezí základní znaky hlavních totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jí čelit • vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrocením politických problémů, které byly provázeny radikalizací pravicových i levicových protidemokratických sil • popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury	- Československo ve 30. letech - sudetoněmecká problematika - Mnichovská dohoda a rozbití Československa
Průřezová témata	
VMEGS: GRS MeV: RMMD	

Doporučený 4. ročník – dotace: 3

2. světová válka	
výstupy	učivo
charakterizuje dvě světové války, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky	- evropská a světová bojiště - charakter Protektorátu Čechy a Morava - naše národy za 2. sv. války - domácí a zahraniční odboj

Svět po 2. světové válce	
výstupy	učivo
• popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury • charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty • vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě a v naší zemi • porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demokraciích • popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; zná základní	- spory o poválečné uspořádání světa vznik studené války - klíčové události ve vývoji Československa v letech 1945 - 1948 - třetí svět - svět mezi Západem a Východem, svět mezi uvolněním a napětím - svět demokracie a hospodářsky vyspělých tržních ekonomik - klíčové události ve vývoji Československa v letech 1948 - 1989 - rozpad sovětského bloku - ohniska napětí na přelomu tisíciletí - pád železné opony a politický vývoj na přelomu tisíciletí - rozpad sovětského bloku - rozdělení Československa - rozpad Jugoslávie

institute sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování • objasní hlavní problémy specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí; objasní význam islámské, židovské a některé další neevropské kultury v moderním světě • vymezení základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje	- ohniska napětí na Předním východě - národnostní a etnické problémy v Africe - 11. září 2001 a jeho důsledky - terorismus
Průřezová témata	
VMEGS: GRS MuV: ZPSR	

1. Učební osnovy

1.1. Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Základní prioritou každé oblasti p řírodovědného poznávání je odkrývat metodami v ědeckého výzkumu zákonitosti, jimiž se řídí přírodní procesy. Odkrývání p řírodních zákonitostí je hodnotné jednak samo o sobě, neboť naplňuje přirozenou lidskou zvědavost poznat a porozumět tomu, co se odehrává pod povrchem smyslově pozorovatelných, často zdánliv ě nesouvisejících jevů, a jednak člověku umož ňuje ovládnout r ůzné přírodní objekty a procesy tak, aby je mohl využívat pro další výzkum i pro rozmanité praktické ú čely.

Má-li být p řírodovědné vzdělávání na gymnáziu kvalitní a pro žáky prakticky využitelné , je zapotřebí, aby je orientovalo v první řadě na hledání zákonitých souvislostí mezi poznanými aspekty p řírodních objektů či procesů, a nikoli jen na jejich pouhé zjištění, popis nebo klasifikaci. Hledání, poznávání a vy užívání přírodních zákonitostí se má tudíž ve vzd ělávací oblasti Člověk a příroda na gymnáziu projevovat v mnohem větší míře, než tomu bylo ve stejnojmenné oblasti na základn í škole. Takový p řístup též v žácích podn ěcuje touhu po hlubším poznávání řádu okolního sv ěta a nabízí jim možnost intenzivního prožitku z vlastních schopností tento řád hledat a poznávat.

Obsah a metodologie přírodovědného poznávání velmi z řetelně odráží systémový charakter p řírody a víceúrov ňovost její organizace. Přírodní objekty jsou totiž vesm ěs systémy nebo tyto systémy vytvářejí. Zkoumání p řírody tak nezbytně vyžaduje komplexní, tj. multidisciplinární a inter disciplinární p řístup, a tím i úzkou spolupráci jednotlivých p řírodovědných obor ů a odstraňování jakýchkoli zbyte čných bariér mezi nimi.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda má proto také umožnit žák ům poznávat, že bariéry mezi jednotlivými úrovn ěmi organizace přírody reáln ě neexistují, jsou často jen v našem myšlení a v našich izolovaných p řístupech. Svým obsahovým, strukturním i metodickým pojetím má oblast vytvá řet prostředí koordinované spolupráce všech gymnaziálních p řírodovědných vzd ělávacích obor ů.

Přírodovědné disciplíny jsou si velmi blízké i v metodách a prostředcích, které uplatňují ve své výzkumné činnosti. Používají totiž vždy soub ěžn ě empirické prostředky (tj. soustavné a objektivní pozorování, m ěření a experimenty) a prostředky teoretické (pojmy, hypotézy, modely a teorie). Každá z těchto složek je p řítom v procesu výzkumu nezastupitelná, vzájemn ě se ovlivňují a podporují.

Žáci mají mít proto co nejvíce p říležitostí postupn ě si osvojovat vybrané empirické i teoretické metody přírodovědného výzkumu, aktivně je spolu s přírodovědnými poznatky ve výuce využívat, uv ědomovat si důležitost obou pro p řírodovědné poznání, p ředně pak pro jeho objektivitu a pravdivost i pro řešení problémů, se kterými se člověk při zkoumání p řírody setkává.

Přírodovědný výzkum má i své hodnotové a morální aspekty. Za nejvyšší hodnoty se v něm považují objektivita a pravdivost poznávání. Ty lze ovšem do sahovat jen v prostředí svobodné komunikace mezi lidmi a veřejné a nezávislé kontroly způsobu získávání dat či ověřování hypotéz.

Gymnaziální p řírodovědné vzdělávání musí proto též vytvá řet prostředí pro svobodnou diskusi o problémech i pro ověřování objektivity a pravdivosti získaných nebo p ředložených p řírodovědných informací. Lze toho dosahovat tím, že si žáci osvoj í např. pravidla veřejné rozpravy o způsobech získávání dat či ověřování hypotéz, rozvíjejí si schopnost p ředložit sv ůj názor, poznatek či metodu k

veřejnému kritickému zhodnocení, učí se nevnímat oponenta pouze jako názorového protivníka, ale i jako partnera při společném hledání pravdy.

K základním morálním normám p řírodovědného poznávání pat ří především požadavek nezkreslovat data získávaná ve výzkumu a nevyužívat jeho výsledk y pro vytvá ření technologií a dalších praktických aplikací, které by mohly poškozovat zdraví člověka či nevratně narušit přírodní a sociální prost ředí.

Žák ům je tak zapotřebí na konkrétních případech ukazovat negativní důsledky zkreslování výzkumných dat či využívání výsledk ů přírodovědného výzkumu pro ú čely potenciáln ě ohrožující člověka a další složky p řírody.

Vzdělávací oblast

Člověk a příroda tím, že žákovi ukáže i využívání poznatk ů a metod přírodních věd pro inspiraci a rozvoj dalších oblastí lidské aktivity, počínaje nejrůznějšími technologiemi a konče filozofií, představuje mu současně přírodní vědy též jako neodd ělitelnou a nezastupitelnou součást lidské kultury a zvyšuje tak zájem žák ů o ně. Tento zájem je možno podporovat i prost řednictvím exkurzí v různých v ědeckých, technologických či kulturních institucích a bezesporu i co neintenzivnějším využíváním moderních technologií v procesu žákova p řírodovědného vzdělávání. K zvýšení zájmu žák ů o přírodovědné vzdělání mohou p řispívat také objektivní hodnocení různých informací z oblasti pseudov ědy a antivědy, neboť ta ve značné míře využívají často prá v ě poznatk ů a metod přírodních věd.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda je členěna na vzdělávací obory Fyzika, Chemie, Biologie, Geografie a Geologie. Vzdělávací obsah p řírodovědného i společenskovedního charakteru oboru Geografie byl v zájmu zachování jeho celistvosti za řazen do této vzdělávací oblasti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzd ělávací oblasti sm ěřuje k utvá ření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- formulaci přírodovědného problému, hledání odpovědi na něj a případnému zpřesňování či opravě řešení tohoto problému;
- provád ění soustavných a objektivních pozorování, m ěření a experimentů (především laboratorního rázu) podle vlastního či týmového plánu nebo projektu, k zpracování a inte rpretaci získaných dat a hledání souvislostí mezi nimi;
- tvorbě modelu přírodního objektu či procesu umoř ňujícího pro daný poznávací ú čel vhodně reprezentovat jejich podstatné rysy či zákonitosti;
- používání adekvátních matematických a grafických prostředků k vyjadřování p řírodovědných vztah ů a zákon ů;
- využívání prost ředků moderních technologií v průběhu přírodovědné poznávací činnosti;
- spolupráci na plánech či projektech přírodovědného poznávání a k poskytování dat či hypotéz získaných b ěhem výzkumu p řírodních faktů ostatním lidem;
- předvídání pr ůběhu studovaných p řírodních procesů na základ ě znalosti obecných p řírodovědných zákon ů a specifických podmínek;
- předvídání možných dopad ů praktických aktivit lidí na p řírodní prostředí;
- ochraně životního prost ředí, svého zdraví i zdraví ostatních lidí;
- využívání r ůzných p řírodních objektů a procesů pro plnohodnotné naplňování vlastního života p ři současném respektování jejich ochrany.

1.1.1. Zeměpis

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Zeměpis vychází z obsahu vzdělávacího oboru Geografie (stanoveného v RVP G) a zčásti naplňuje vzdělávací oblast Člověk a příroda. Předmět integruje část obsahu průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Environmentální výchova.

Časové a organizační vymezení:

Předmět Zeměpis se vyučuje ve třech ročnících čtyřletého studia (1. – 3. ročník).

Ve většině případů probíhá výuka v učebně zeměpisu. Výuka však není vázána pouze na tuto učebnu. Vyučující využívá k výuce i jiné učebny disponující didaktickou technikou (např. MC/CD přehrávač, video, zpětný projektor, dataprojektor, internet...)

Výuka předmětu je založena na výkladu, dialogu vyučujícího s žáky, práci s odborným zeměpisným textem a mapovými výstupy, referátech - prezentacích, samostatné práci studentů. Učitel různými metodami ověřuje dovednosti a vědomosti žáků (písemné práce, zkoušení, pracovní listy, domácí práce apod.) Do výuky jsou zařazovány další aktivity pro samostatnou či skupinovou činnost žáků (zeměpisné hry, video a data-projekce, práce s internetem, projekty...).

Výchovné a vzdělávací strategie:

V předmětu Zeměpis budou rozvíjeny následující klíčové

kompetence: Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům samostatnou i domácí práci tak, aby tvořivě využívali informace z odborné literatury, internetu, tisku a dalších zdrojů, aby informace třídili a kriticky hodnotili
- vede žáky k propojování nových informací s informacemi již dříve nabytými, vytváření vzájemných vazeb a souvislostí, při kontrolních pracích a činnostech vyžaduje systematizaci vědomostí a dovedností
- podporuje prezentaci práce žáků, vede žáky k uvědomění si vlastního pokroku, ale také k přijetí rad či kritiky jak ze strany vyučujícího, tak ze strany spolužáků
- vede žáky ke kritickému posuzování informací a informačních zdrojů a podporuje využívání informací v dalším studiu i životní praxi

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- podporuje samostatné myšlení žáků při interpretaci zeměpisných informačních podkladů (textů, mapových a obrazových výstupů) - klade důraz na správnou argumentaci
- stanovuje problémové úkoly, které žáci řeší samostatně či ve skupinách
- podporuje kritickou interpretaci získaných poznatků
- podporuje osobní argumentaci na základě podložených důkazů
- vede žáky na základě informovanosti a osobní zkušenosti k vyvozování konkrétních i obecných závěrů

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k vyjád ření vlastních názor ů, k otevřenosti, zároveň však i k toleranci názor ů druhých
- při skupinové práci podporuje vzájemnou spolupráci, zdůrazňuje zodpovědnost jednotlivce za výsledek práce celé skupiny
- respektuje individualitu žák ů
- společnou diskusí o aktuálním dění vede žáky k reflexi společenského života a k samostatnému rozhodování na základ ě vlastního úsudku

Kompetence občanská

Učitel:

- vede žáky k respektování r ůznorodosti hodnot, názor ů, postojů a schopností ostatních lidí
- vede žáky k uvažování z hlediska myšlenky trvale udržitelného rozvoje společnosti a motivuje žáky tak, aby neohrožovali a nepoškozovali přírodu, životní prostředí nebo kulturu

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- podporuje u žák ů aktivní přístup, vlastní iniciativu, tvořivost a inovaci
- motivuje žáky k dosažení stanovených cíl ů, kriticky hodnotí dosažené výsledky a koriguje další činnost s ohledem na stanovený cíl, motivuje k dosažení úspěchu
- motivuje žáky k rozhodování o výběru volitelných předmětů
- motivuje žáky k zapojování do mimoškolních aktivit a soutěží

Učební plán předmětu

Ročník	I	II	III
Dotace	2	3	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	0	0	0

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA:
 - Člověk a životní prostředí
 - Životní prostředí regionu a České republiky
- VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:
 - Globalizační a rozvojové procesy
 - Globální problémy, jejich příčiny a důsledky
 - Žijeme v Evropě

1. ročník - dotace: 2 (doporučeno)

Země jako vesmírné těleso

výstupy	učivo
• porovná postavení Zem ě ve vesmíru a podstatné vlastnosti Zem ě s ostatními tělesy sluneční soustavy	- Zem ě jako vesmírné těleso – tvar a pohyby Zem ě, důsledky pohybu Zem ě pro život lidí a organismů, střídání dne a noci, st řídání ro čních období, časová pásma na Zemi, kalendá ř

Geografická kartografie a topografie

výstupy	učivo
• používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů • orientuje se s pomocí map v krajině • používá s porozum ěním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii • vytvá ří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území • čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje	- geografická kartografie a topografie – praktické aplikace s kartografickými produkty, s mapami různých funkcí, s kartogramy - geografický a kartografický vyjad řovací jazyk – obecně používané pojmy, kartografické znaky, vysvětlivky, statistická data, ostatní informa ční, komunikační a dokumentační zdroje dat pro geografii

Geografické informační a navigační systémy

výstupy	učivo
• používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů • čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje	- geografické informační a navigační systémy – geografický informa ční systém (GIS), dálkový průzkum Zem ě (DPZ), praktické využití GIS, DPZ a satelitních navigačních přístrojů GPS (globální polohový systém)

Terénní geografická výuka

výstupy	učivo
• používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů • orientuje se s pomocí map v krajině • vytvá ří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území • určí základní vlastnosti vzorku p ůdního profilu a navrhne využitelnost a zp ůsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu	- terénní geografická výuka, praxe a aplikace – geografické exkurze a terénní cvičení, praktická topografie, orientace, bezpečnost pohybu a pobytu v terénu, postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení p řírodních a společenských prvk ů krajiny a jejich interakce

Fyzickogeografická sféra	
výstupy	učivo
• porovná na p říkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utvá ření zemského povrchu a na život lidí • objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytvá ření klimatických pás ů • objasní velký a malý ob ěh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině • hodnotí vodstvo a půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje spole čnosti • určí základní vlastnosti vzorku p ůdního profilu a navrhne využitelnost a zp ůsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu • rozliší hlavní biomy světa • rozliší složky a prvky fyzickogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi	- fyzickogeografická sféra – vzájemné vazby a souvislosti složek fyzickogeografické sféry, základní zákonitosti stavu a vývoje složek fyzickogeografické sféry, důsledky pro přírodní prostředí - systém fyzickogeografické sféry na planetární a na regionální úrovni – objekty, jevy, procesy, zonalita, azonální jevy
průřezová témata	
EV: ČŽP	

Obyvatelstvo	
výstupy	učivo
• zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi, geografické, demografické a hospodá řské aspekty působící na chování, pohyb, rozmíst ění a zaměstnanost obyvatelstva • analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úrove ň v kulturních regionech světa	- základní geografické, demografické, etnické a hospodá řské charakteristiky - kulturní a politické prostředí – struktura obyvatelstva, státní z řízení, geopolitické procesy, hlavní světová ohniska nap ětí
průřezová témata	
VMEGS: GRS, GPJPD	

Sídla a osídlení	
výstupy	učivo
• identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení	- sídla a osídlení – sídelní struktura a její vývoj , sídlo, obec, město, jejich funkce

2. ročník - dotace:3 (doporučeno)

Světové hospodářství	
výstupy	učivo
• zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi a zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit, vymezí jádrové a periferní oblasti světa • zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů • rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti • vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cestovního ruchu, porovná jejich lokalizační faktory a potenciál	– lokalizační faktory, sektorová a odvětvová struktura a její důsledky
průřezová témata	
VMEGS: GRS	

Socioekonomická sféra	
výstupy	učivo
• rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti • lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji • zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni	- sociálněgeografické systémy, geografické aspekty bohatství a chudoby, globalizace
průřezová témata	
VMEGS: GRS, GPJPD	

Krajina	
výstupy	učivo
• zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi • analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní (společenské) krajinné složky a prvky krajiny	- vývoj krajiny, přírodní prostředí, společenské prostředí, vývoj ve využívání půdy, kulturní krajina, environmentalistika, krajinná (geografická) ekologie, typy krajiny, krajinný potenciál

● zhodnotí některá rizika p ůsobení přírodních a společenských faktor ů na životní prost ředí v lokální, regionální a globální úrovni	
průřezová témata	
EV: ČŽP	

Vývoj interakce příroda-společnost	
výstupy	učivo
● zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, ur čitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi ● analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní (společenské) krajinné složky a prvky krajiny ● zhodnotí některá rizika p ůsobení přírodních a společenských faktor ů na životní prost ředí v lokální, regionální a globální úrovni	– prostorová koexistence, udržitelný rozvoj (život), limity p řírodního prostředí, globální problémy lidstva, výchovné, hospodá řské a právní nástroje ochrany p řírody a životního prostředí
průřezová témata	
VMEGS: GRS, GPJPD EV: ČŽP	

Makroregiony světa	
výstupy	učivo
● rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi ● lokalizuje na mapách makroregiony sv ěta, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodá řské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemn ě porovná	- makroregiony světa – jádra, periferie

3. ročník - dotace: 1 (doporučeno)

Makroregiony světa	
výstupy	učivo
● lokalizuje na mapách makroregiony sv ěta, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodá řské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemn ě porovná ● rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní,	- makroregiony světa – jádra, periferie

makroregionální a globální geografickou dimenzi	
průřezová témata	
VMEGS: ŽE	

4. ročník - dotace: 1 (doporučeno)

Česká republika	
výstupy	učivo
- zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky - lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika	– hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, charakteristiky obyvatelstva a sídel, transformační ekonomické procesy, struktura hospodářství, regiony, euroregiony
průřezová témata	

EV: ŽPR ČR

Místní region	
výstupy	učivo
vymezí místní region (podle bydliště, školy) na mapě podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům	- místní region – možnosti rozvoje mikroregionu, strategické a územní plánování

Využití jiným subjektem je porušení autorských práv a má za následek uplatnění zákonných autorskoprávních nároků vůči porušiteli a dále pak náhradu škody.

1. Učební osnovy

1.1. Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Základní prioritou každé oblasti přírodovědného poznávání je odkrývat metodami vědeckého výzkumu zákonitosti, jimiž se řídí přírodní procesy. Odkrývání přírodních zákonitostí je hodnotné jednak samo o sobě, neboť naplňuje přirozenou lidskou zvědavost poznat a porozumět tomu, co se odehrává pod povrchem smyslově pozorovatelných, často zdánlivě nesouvisejících jevů, a jednak člověku umožňuje ovládnout různé přírodní objekty a procesy tak, aby je mohl využívat pro další výzkum i pro rozmanité praktické účely.

Má-li být přírodovědné vzdělávání na gymnáziu kvalitní a pro žáky prakticky využitelné, je zapotřebí, aby je orientovalo v první řadě na hledání zákonitých souvislostí mezi poznanými aspekty přírodních objektů či procesů, a nikoli jen na jejich pouhé zjištění, popis nebo klasifikaci. Hledání, poznávání a využívání přírodních zákonitostí se má tudíž ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda na gymnáziu projevovat v mnohem větší míře, než tomu bylo ve stejnojmenné oblasti na základní škole. Takový přístup též v žácích podněcuje touhu po hlubším poznávání řádu okolního světa a nabízí jim možnost intenzivního prožitku z vlastních schopností tento řád hledat a poznávat.

Obsah a metodologie přírodovědného poznávání velmi zřetelně odráží systémový charakter přírody a víceúrovňovost její organizace. Přírodní objekty jsou totiž vesměs systémy nebo tyto systémy vytvářejí. Zkoumání přírody tak nezbytně vyžaduje komplexní, tj. multidisciplinární a interdisciplinární přístup, a tím i úzkou spolupráci jednotlivých přírodovědných oborů a odstraňování jakýchkoli zbytečných bariér mezi nimi.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda má proto také umožnit žákům poznávat, že bariéry mezi jednotlivými úrovněmi organizace přírody reálně neexistují, jsou často jen v našem myšlení a v našich izolovaných přístupech. Svým obsahovým, strukturním i metodickým pojetím má oblast vytvářet prostředí koordinované spolupráce všech gymnaziálních přírodovědných vzdělávacích oborů.

Přírodovědné disciplíny jsou si velmi blízké i v metodách a prostředcích, které uplatňují ve své výzkumné činnosti. Používají totiž vždy souběžně empirické prostředky (tj. soustavné a objektivní pozorování, měření a experimenty) a prostředky teoretické (pojmy, hypotézy, modely a teorie). Každá z těchto složek je přitom v procesu výzkumu nezastupitelná, vzájemně se ovlivňují a podporují.

Žáci mají mít proto co nejvíce příležitostí postupně si osvojovat vybrané empirické i teoretické metody přírodovědného výzkumu, aktivně je spolu s přírodovědnými poznatky ve výuce využívat, uvědomovat si důležitost obou pro přírodovědné poznání, předně pak pro jeho objektivitu a pravdivost i pro řešení problémů, se kterými se člověk při zkoumání přírody setkává.

Přírodovědný výzkum má i své hodnotové a morální aspekty. Za nejvyšší hodnoty se v něm považují objektivita a pravdivost poznávání. Ty lze ovšem dosahovat jen v prostředí svobodné komunikace mezi lidmi a veřejné a nezávislé kontroly způsobu získávání dat či ověřování hypotéz.

Gymnaziální přírodovědné vzdělávání musí proto též vytvářet prostředí pro svobodnou diskusi o problémech i pro ověřování objektivit a pravdivosti získaných nebo předložených přírodovědných informací. Lze toho dosahovat tím, že si žáci osvojí např. pravidla veřejné rozpravy o způsobech získávání dat či ověřování hypotéz, rozvíjejí si schopnost předložit svůj názor, poznatek či metodu k

veřejnému kritickému zhodnocení, učí se nevnímat oponenta pouze jako názorového protivníka, ale i jako partnera při společném hledání pravdy.

K základním morálním normám přírodovědného poznávání patří především požadavek nezkreslovat data získávaná ve výzkumu a nevyužívat jeho výsledky pro vytváření technologií a dalších praktických aplikací, které by mohly poškozovat zdraví člověka či nevratně narušit přírodní a sociální prostředí.

Žákům je tak zapotřebí na konkrétních případech ukazovat negativní důsledky zkreslování výzkumných dat či využívání výsledků přírodovědného výzkumu pro účely potenciálně ohrožující člověka a další složky prostředí.

Vzdělávací oblast

Člověk a příroda tím, že žákovi ukáže i využívání poznatků a metod přírodních věd pro inspiraci a rozvoj dalších oblastí lidské aktivity, počínaje nejrůznějšími technologiemi a konče filozofií, představuje mu současně přírodní vědy též jako neoddelitelnou a nezastupitelnou součást lidské kultury a zvyšuje tak zájem žáků o ně. Tento zájem je možno podporovat i prostřednictvím exkurzí v různých vědeckých, technologických či kulturních institucích a bezesporu i co neintenzivnějším využíváním moderních technologií v procesu žákovského přírodovědného vzdělávání. K zvýšení zájmu žáků o přírodovědné vzdělání mohou přispívat také objektivní hodnocení různých informací z oblasti pseudovědy a antivědy, neboť tak ve značné míře využívají často právě poznatků a metod přírodních věd.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda je členěna na vzdělávací obory Fyzika, Chemie, Biologie, Geografie a Geologie. Vzdělávací obsah přírodovědného i společenského charakteru oboru Geografie byl v zájmu zachování jeho celistvosti zařazen do této vzdělávací oblasti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- formulaci přírodovědného problému, hledání odpovědi na něj a případnému zpřesňování či opravě řešení tohoto problému;
- provádění soustavných a objektivních pozorování, měření a experimentů (především laboratorního rázu) podle vlastního či týmového plánu nebo projektu, k zpracování a interpretaci získaných dat a hledání souvislostí mezi nimi;
- tvorbě modelu přírodního objektu či procesu umožňujícího pro daný poznávací účel vhodně reprezentovat jejich podstatné rysy či zákonitosti;
- používání adekvátních matematických a grafických prostředků k vyjadřování přírodních vztahů a zákonů;
- využívání prostředků moderních technologií v průběhu přírodovědné poznávací činnosti;
- spolupráci na plánech či projektech přírodovědného poznávání a k poskytování dat či hypotéz získaných během výzkumu přírodních faktů ostatním lidem;
- předvídání průběhu studovaných přírodních procesů na základě znalosti obecných přírodních zákonů a specifických podmínek;
- předvídání možných dopadů praktických aktivit lidí na přírodní prostředí;
- ochraně životního prostředí, svého zdraví i zdraví ostatních lidí;
- využívání různých přírodních objektů a procesů pro plnohodnotné naplňování vlastního života při současném respektování jejich ochrany.

1.1.1. Biologie

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Biologie vychází z obsahu vzdělávacího oboru Biologie (stanoveného RVP G), zčásti tak naplňuje vzdělávací oblast Člověk a příroda. Předmět zároveň integruje část obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví (vzdělávací oblast Člověk a zdraví).

Do hodin Biologie jsou zařazeny některé okruhy průřezového tématu Environmentální výchova.

Předmět Biologie navazuje na učivo stanovené v RVP – ZV, rozšiřuje ho a prohlubuje. V předmětu Biologie se žáci zabývají studiem živých soustav, zkoumají stavbu a životní projevy organismů, jejich vzájemné vztahy i vztahy mezi živou a neživou přírodou. Osvojení obsahu biologie by mělo žáka vést také k aktivitám souvisejícím s trvale udržitelným rozvojem společnosti. Biologie je svým obsahem propojena i s ostatními přírodovědnými obory, využívá poznatky v nich získané a zároveň je doplňuje.

Časové a organizační vymezení:

Biologie se vyučuje od 1. do 3. ročníku studia (viz učební plán předmětu).

Hodiny Biologie probíhají podle kapacitních možností školy ve specializované učebně biologie. Tato učebna je v zadní části vybavena laboratorními stoly a skříňkami, ve kterých jsou uloženy mikroskopy, trvalé preparáty a další pomůcky nutné pro provádění laboratorních cvičení zaměřených na praktické úlohy. Laboratorní cvičení se konají v čtyřtýdenním cyklu po jedné hodině, třída se dělí na dvě skupiny.

Výuka předmětu je založena na klasických i moderních metodách. Nezbytnou součástí výuky je používání video a fotomateriálů, prezentací, ukázek přírodnin a mikroskopických preparátů apod. Do výuky jsou zařazovány také aktivity podporující samostatnou či skupinovou práci žáků (např. referáty, prezentace, projekty apod.). Na povinné hodiny navazují volitelné semináře, kde dochází k prohloubení probírané látky a k přípravě žáků na přijímací zkoušky na VŠ.

Výchovné a vzdělávací strategie:

V předmětu Biologie budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům práci tak, aby rozvíjel jejich schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit a vybírat informace z různých zdrojů (odborná literatura, atlasy, klíče, internet apod.), takto získané informace tvořivě zpracovat a využít ve svém dalším studiu

- svým přístupem motivuje žáky ke zvýšení jejich zájmu o předmět

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- stanovuje problémové úkoly, které žáci řeší samostatně či ve skupinách, dohlíží na jejich řešení

- pomáhá žákům najít takové zdroje informací, které jsou potřebné k řešení zadaných problémových úkolů

- vede žáky k tomu, aby při řešení problémových úkolů uplatnili dříve získané vědomosti a dovednosti

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vytváří podmínky pro otevřenou komunikaci s žáky i mezi žáky

- zadává žákům referáty, vede je k používání odborného jazyka a k souvislému a dobře formulovanému projevu

- vede žáky k efektivnímu využívání moderních informačních technologií

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k tomu, aby jednali v souladu se zásadami trvale udržitelného rozvoje

- vede žáky k ekologickému myšlení a k pochopení nutnosti ochrany životního prostředí

řadí Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- motivuje žáky k rozhodování o výběru volitelných předmětů

- motivuje žáky k zapojování do mimoškolních aktivit a soutěží

(BiO...) *Učební plán předmětu*

Ročník	I	II	III
Dotace	3	2	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	0,25	0,25	0,25

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA:
 - Problematika vztahů organismů a prostředí

1. ročník – dotace: 3 (doporučené)

Obecná biologie	
výstupy	učivo
● odliší živé soustavy od neživých na základě jejich charakteristických vlastností ● porovná významné hypotézy o vzniku a evoluci živých soustav na Zemi ● objasní stavbu a funkci strukturních složek a životní projevy prokaryotních a eukaryotních buněk ● odvodí hierarchii recentních organismů ze znalostí o jejich evoluci ● vysvětlí význam diferenciací a specializace buněk pro mnohobuněčné organismy ● charakterizuje viry jako nebuněčné soustavy	- obecná charakteristika živých soustav - vznik a vývoj živých soustav, evoluce - stavba a funkce virů, přehled významných zástupců - stavba a funkce prokaryotní buňky - bakterie, sinice, přehled významných zástupců - stavba a funkce eukaryotní buňky, buněčný cyklus, dělení buňky

• zhodnotí způsoby ochrany proti virovým onemocněním a metody jejich léčby • zhodnotí pozitivní a negativní význam vir ů • charakterizuje bakterie z ekologického, zdravotnického a hospodá řského hlediska • zhodnotí způsoby ochrany proti bakteriálním onemocněním a metody jejich léčby	
průřezová témata	
EV: PVOP	

Biologie rostlin	
výstupy	učivo
• popíše stavbu těl rostlin, stavbu a funkci rostlinných orgán ů • objasní princip životních cykl ů a způsoby rozmnožování rostlin • charakterizuje protista z ekologického, zdravotnického a hospodá řského hlediska • porovná společné a rozdílné vlastnosti stélkatých a cévnatých rostlin • pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informa čních zdrojů) významné rostlinné druhy a uvede jejich ekologické nároky • zhodnotí rostliny jako primární producenty biomasy a možnosti využití rostlin v r ůzných odvětvích lidské činnosti • posoudí vliv životních podmínek na stavbu a funkci rostlinného těla • zhodnotí problematiku ohrožených rostlinných druhů a možnosti jejich ochrany	- morfologie a anatomie rostlin - fyziologie rostlin - rozmnožování, r ůst a vývin rostlin - systém a evoluce rostlin - rostliny a prostředí
průřezová témata	
EV: PVOP	

Biologie hub	
výstupy	učivo
• pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informa čních zdrojů) významné zástupce hub a lišejníků ů • posoudí ekologický, zdravotnický a hospodá řský význam hub a lišejníků ů	- stavba a funkce hub, přehled významných zástupců - stavba a funkce lišejníků, přehled významných zástupců
průřezová témata	
EV: PVOP	

Biologie živo čichů

výstupy	učivo
• charakterizuje hlavní taxonomické jednotky živo čichů a jejich významné zástupce • popíše evoluci a adaptaci jednotlivých orgánových soustav • objasní principy základních zp ůsobů rozmnořování a vývoj živo čichů • pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informa čních zdrojů) významné živo čiřné druhy a uvede jejich ekologické nároky • posoudí význam živo čichů v přírodě a v různých odv ětvích lidské činnosti • charakterizuje pozitivní a negativní působení živo čiřných druh ů na lidskou populaci • charakterizuje základní typy chování živočichů • zhodnotí problematiku ohrožených živo čiřných druhů a možnosti jejich ochrany	- morfologie a anatomie živo čichů - fyziologie živo čichů - systém a evoluce živo čichů - živo čichové a prostředí - etologie
průřezová témata	
EV: PVOP	

2. ročník – dotace: 2 (doporučené)

Biologie živo čichů	
výstupy	učivo
• charakterizuje hlavní taxonomické jednotky živo čichů a jejich významné zástupce • popíše evoluci a adaptaci jednotlivých orgánových soustav • objasní principy základních zp ůsobů rozmnořování a vývoj živo čichů • pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informa čních zdrojů) významné živo čiřné druhy a uvede jejich ekologické nároky • posoudí význam živo čichů v přírodě a v různých odv ětvích lidské činnosti • charakterizuje pozitivní a negativní působení živo čiřných druh ů na lidskou populaci • charakterizuje základní typy chování živočichů • zhodnotí problematiku ohrožených živočiřných druhů a možnosti jejich ochrany	- morfologie a anatomie živo čichů - fyziologie živo čichů - systém a evoluce živo čichů - živo čichové a prostředí - etologie
průřezová témata	

EV: PVOP	
Biologie člověka	
výstupy	učivo
- podle předloženého schématu popíše a vysvětlí evoluci člověka - využívá znalosti o orgánových soustavách pro pochopení vztahů mezi procesy probíhajícími v lidském těle	- evoluce člověka - opěrná a pohybová soustava - soustavy látkové přeměny
průřezová témata	
EV: PVOP	

3. ročník – dotace: 2 (doporučené)

Biologie člověka	
výstupy	učivo
- využívá znalosti o orgánových soustavách pro pochopení vztahů mezi procesy probíhajícími v lidském těle - charakterizuje individuální vývoj člověka a posoudí faktory ovlivňující jej v pozitivním a negativním směru - orientuje se v problematice reprodukčního zdraví z hlediska odpovědnosti k budoucímu rodičovství	- soustavy regulační - soustavy rozmnožovací
průřezová témata	
EV: PVOP	

Genetika	
výstupy	učivo
- využívá znalosti o genetických zákonitostech pro pochopení rozmanitosti organismů - analyzuje možnosti využití znalostí z oblasti genetiky v běžném životě	- molekulární základy dědičnosti - genetika buňky (uložení genetické informace v buňce, mitóza, meióza) - dědičnost a proměnlivost - genetika člověka - genetika populací

Ekologie	
výstupy	učivo
- používá správně základní ekologické pojmy - objasňuje základní ekologické vztahy	- základní ekologické pojmy - podmínky života - biosféra a její členění

průřezová témata

EV: PVOP

1. Učební osnovy

1.1. Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Základní prioritou každé oblasti přírodovědného poznávání je odkrývat metodami v ědeckého výzkumu zákonitosti, jimiž se řídí přírodní procesy. Odkrývání p řírodních zákonitostí je hodnotné jednak samo o sobě, neboť naplňuje přirozenou lidskou zvědavost poznat a porozumět tomu, co se odehrává pod povrchem smyslově pozorovatelných, často zdánliv ě nesouvisejících jevů, a jednak člověku umož ňuje ovládnout r ůzné přírodní objekty a procesy tak, aby je mohl využívat pro další výzkum i pro rozmanité praktické ú čely.

Má-li být p řírodovědné vzdělávání na gymnáziu kvalitní a pro žáky prakticky využitelné , je zapotřebí, aby je orientovalo v první řadě na hledání zákonitých souvislostí mezi poznanými aspekty p řírodních objektů či procesů, a nikoli jen na jejich pouhé zjištění, popis nebo klasifikaci. Hledání, poznávání a vy užívání přírodních zákonitostí se má tudíž ve vzd ělávací oblasti Člověk a příroda na gymnáziu projevovat v mnohem větší míře, než tomu bylo ve stejnojmenné oblasti na základn í škole. Takový p řístup též v žácích podn ěcuje touhu po hlubším poznávání řádu okolního sv ěta a nabízí jim možnost intenzivního prožitku z vlastních schopností tento řád hledat a poznávat.

Obsah a metodologie přírodovědného poznávání velmi z řeteln ě odráží systémový charakter p řírody a víceúrov ňovost její organizace. Přírodní objekty jsou totiž vesm ěs systémy nebo tyto systémy vytvářejí. Zkoumání p řírody tak nezbytn ě vyžaduje komplexní, tj. multidisciplinární a inter disciplinární p řístup, a tím i úzkou spolupráci jednotlivých p řírodovědných obor ů a odstraňování jakýchkoli zbyte čných bariér mezi nimi.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda má proto také umožnit žák ům poznávat, že bariéry mezi jednotlivými úrovn ěmi organizace přírody reáln ě neexistují, jsou často jen v našem myšlení a v našich izolovaných p řístupech. Svým obsahovým, strukturním i metodickým pojetím má oblast vytvá řet prostředí koordinované spolupráce všech gymnaziálních p řírodovědných vzd ělávacích obor ů.

Přírodovědné disciplíny jsou si velmi blízké i v metodách a prostředcích, které uplatňují ve své výzkumné činnosti. Používají totiž vždy souběžn ě empirické prostředky (tj. soustavn ě a objektivní pozorování, m ěření a experimenty) a prostředky teoretické (pojmy, hypotézy, modely a teorie). Každá z těchto složek je p řítom v procesu výzkumu nezastupitelná, vzájemn ě se ovlivňují a podporují.

Žáci mají mít proto co nejvíce p říležitostí postupn ě si osvojovat vybrané empirické i teoretické metody přírodovědného výzkumu, aktivn ě je spolu s přírodovědnými poznatky ve výuce využívat, uv ědomovat si důležitost obou pro p řírodovědné poznání, předn ě pak pro jeho objektivitu a pravdivost i pro řešení problémů, se kterými se člověk při zkoumání přírody setkává.

Přírodovědný výzkum má i své hodnotové a morální aspekty. Za nejvyšší hodnoty se v něm považují objektivita a pravdivost poznávání. Ty lze ovšem do sahovat jen v prostředí svobodné komunikace mezi lidmi a veřejné a nezávislé kontroly způsobu získávání dat či ověřování hypotéz.

Gymnaziální p řírodovědné vzdělávání musí proto též vytvářet prostředí pro svobodnou diskusi o problémech i pro ověřování objektivity a pravdivosti získaných nebo p ředložených p řírodovědných informací. Lze toho dosahovat tím, že si žáci osvoj í např. pravidla veřejné rozpravy o způsobech získávání dat či ověřování hypotéz, rozvíjejí si schopnost předložit svůj názor, poznatek či metodu k

veřejnému kritickému zhodnocení, učí se nevnímat oponenta pouze jako názorového protivníka, ale i jako partnera při společném hledání pravdy.

K základním morálním normám při přírodovědném poznávání patří především požadavek nezkrášlovat data získávaná ve výzkumu a nevyužívat jeho výsledky pro vytváření technologií a dalších praktických aplikací, které by mohly poškozovat zdraví člověka či nevratně narušit přírodní a sociální prostředí.

Žákům je tak zapotřebí na konkrétních případech ukazovat negativní důsledky zkrášlování výzkumných dat či využívání výsledků přírodovědného výzkumu pro účely potenciálně ohrožující člověka a další složky prostředí.

Vzdělávací oblast

Člověk a příroda tím, že žákovi ukáže i využívání poznatků a metod přírodních věd pro inspiraci a rozvoj

dalších oblastí lidské aktivity, počínaje nejrůznějšími technologiemi a konče filozofií, představuje mu současně přírodní vědy též jako neoddelitelnou a nezastupitelnou součást lidské kultury a zvyšuje tak zájem žáků o ně. Tento zájem je možno podporovat i prostřednictvím exkurzí v různých vědeckých, technologických či kulturních institucích a bezesporu i co nejintenzivnějším využíváním moderních technologií v procesu žákovského přírodovědného vzdělávání. K zvýšení zájmu žáků o přírodovědné vzdělání mohou přispívat také objektivní hodnocení různých informací z oblasti pseudovědy a antivědy, neboť ta ve značné míře využívají často právě poznatků a metod přírodních věd.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda je členěna na vzdělávací obory Fyzika, Chemie, Biologie, Geografie a Geologie. Vzdělávací obsah přírodovědného i společenskovědního charakteru oboru Geografie byl v zájmu zachování jeho celistvosti zařazen do této vzdělávací oblasti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- formulaci přírodovědného problému, hledání odpovědi na něj a případnému zpřesňování či opravě řešení tohoto problému;
- provádění soustavných a objektivních pozorování, měření a experimentů (především laboratorního rázu) podle vlastního či týmového plánu nebo projektu, k zpracování a interpretaci získaných dat a hledání souvislostí mezi nimi;
- tvorbě modelu přírodního objektu či procesu umožňujícího pro daný poznávací účel vhodně reprezentovat jejich podstatné rysy či zákonitosti;
- používání adekvátních matematických a grafických prostředků k vyjadřování přírodovědných vztahů a zákonů;
- využívání prostředků moderních technologií v průběhu přírodovědné poznávací činnosti;
- spolupráci na plánech či projektech přírodovědného poznávání a k poskytování dat či hypotéz získaných během výzkumu přírodních faktů ostatním lidem;
- předvídání průběhu studovaných přírodních procesů na základě znalosti obecných přírodovědných zákonů a specifických podmínek;
- předvídání možných dopadů praktických aktivit lidí na přírodní prostředí;
- ochraně životního prostředí, svého zdraví i zdraví ostatních lidí;
- využívání různých přírodních objektů a procesů pro plnohodnotné naplňování vlastního života při současném respektování jejich ochrany.

1.1.1. Chemie

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Chemie vychází z obsahu vzdělávací oblasti Člověk a příroda (stanovené RVP G), vzdělávacího oboru Chemie. Do hodin Chemie jsou zařazeny některé okruhy z průřezového tématu Environmentální výchova.

Chemie je koncipována jako předmět, který má umožnit žákům nahlédnout do základů chemie a biochemie. Poznatky jsou rozšířením znalostí z předcházejících let studia chemie, navazuje na RVP ZV. Žáci se učí hledat souvislosti mezi chemickými ději probíhajícími v přírodě. Takto nabyté znalosti by měli umět uplatnit v běžném životě, tomu napomáhá osvojení si praktických dovedností v laboratorních cvičeních. Důraz je kladen na souvislosti s ostatními přírodovědnými předměty. Žáci jsou vedeni k využívání matematického aparátu při řešení chemických výpočtů, k systematické práci na zadaných úkolech, k pochopení zákonů přírody a k ochraně zdraví a životního prostředí.

Časové a organizační vymezení:

Chemie se vyučuje od 1. do 3. ročníku studia (viz učební plán předmětu).

Hodiny Chemie probíhají podle kapacitních možností školy ve specializované učebně chemie, v jedné části vybavené laboratorními stoly s přívodem plynu a vody a digestoří. To je podmínka k tomu, aby se zde mohly provádět demonstrační pokusy a laboratorní cvičení. Laboratorní cvičení se konají v čtyřtýdenním cyklu po jedné hodině, třída se dělí na skupiny.

Ve výuce jsou využívány především výkladové hodiny, často zpestřené demonstračními pokusy. To vše je doplňováno videem, ukázkami z internetu, referáty, prezentacemi, chemickými počítačovými programy, exkurzemi, samostudiem, samostatnými i týmovými projekty...

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Chemie budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- klade žákům jasné formulované otázky o příčinách různých přírodních procesů, vede diskuzi o nich a společně s žáky hledá odpovědi tak, aby je žák zhodnotil a porovnal s dosavadními znalostmi a dokázal formulovat závěry
- zadává žákům referáty tak, aby žáci vyhledávali informační zdroje, zpracovávali vybraná témata a dokázali je prezentovat
- vede žáky k používání správné terminologie a symboliky

Kompetence k řešení problémů Učitel

- předkládá žákům problémové úlohy i s mezioborovým přesahem, žáci je řeší samostatně nebo ve skupinách
- vede žáky k promýšlení pracovních postupů praktických cvičení, ke schopnosti experimentovat a výsledky aplikovat do praxe
- vede žáky k nacházení příkladů chemických dějů a jevů z běžné praxe, k vysvětlování jejich chemické podstaty
- klade důraz na argumentaci podloženou důkazy

- vhodně volenými otázkami podn ěcuje žáky k vyslovování hypotéz nebo názor ů na daný p řírodovědný problém

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáky k souvislému a dob ře formulovanému projevu, k správnému používání odbo rné terminologie a symboliky

- vede žáky k diskuzi, aby sami dokázali hodnotit p ráci svoji i druhých

Kompetence sociální a personální

Učitel

- zadává žák ům skupinovou práci a vytvá ří podmínky tak, aby žáci efektivně spolupracovali podle svých schopností, společně plánovali vhodné postupy pro řešení úloh a respektovali názor jiných

- respektuje individualitu žák ů, věnuje se jak mimořádn ě nadaným žák ům, tak i slabým student ům

- vede žáky k zodpov ědnému dodržování bezpe čnostních pravidel při práci s nebezpe čnými chemickými látkami, k ochran ě zdraví, k vytvoření návyk ů zdravého životního stylu

Kompetence občanská

Učitel

- vede žáky k odmítavému postoji k drogám a návykovým látkám

- předkládá situace, ve kterých se žáci u čí chápat základní ekologické souvislosti a environm entální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí a ochranu zdraví

- vede žáky k zodpov ědnému chování v krizových situacích

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- motivuje žáky k rozhodování o výb ěru volitelných p ředmětů

- motivuje žáky k zapojování do mimoškolních aktiví t a soutěží

(CHO...) *Učební plánpředmětu*

Ročník	I	II	III
Dotace	2	2,5	2, 5
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	0,25	0,25	0,25

Průřezová témata

Vzdělávací p ředmět jako celek pokrývá následující PT:

● **ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA:**

- Člověk a životní prost ředí

1. ročník - dotace: 2 (doporučené)

Úvod do chemie	
výstupy	učivo
využívá odbornou terminologii p ři popisu látek a vysvětlování chemických dějů	- soustavy látek a jejich složení
průřezová témata	
EV: ČŽP	

Názvosloví anorg. sloučenin	
výstupy	učivo
je schopen odvodit vzorce anorg. sloučenin	- názvosloví binárních sloučenin - názvosloví hydroxid ů - názvosloví kyselin - názvosloví solí

Složení a struktura chem. látek	
výstupy	učivo
objasní strukturu atomu	- stavba atomu - jádro atom, radioaktivita - elektronový obal - pravidla o zaplňování elektronových obal ů

Periodická soustava prvků	
výstupy	učivo
předvídá vlastnosti prvk ů a jejich chování v chemických procesech na základ ě poznatků o periodické soustavě prvků	- periodická soustava prvk ů - periodický zákon - periodická tabulka - zákonitosti ve struktu ře a vlastnostech prvků a sloučenin ve skupinách a periodách - klasifikace prvků

Chemická vazba	
výstupy	učivo
využívá znalosti o částicové struktu ře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikáln ě-chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích	- chemická vazba a vlastnosti látek - vaznost - vznik chem. vazby - elektronegativita, polarita CHV - slabé vazebné interakce - struktura a vlastnosti kovalentních a iontových sloučenin - vlastnosti kovů

Kvalitativní a kvantitativní stránkachem. reakcí	
výstupy	učivo
předvídá vlastnosti prvk ů a jejich chování v chemických procesech na základ ě poznatků o periodické soustavě prvků	- chem. reakce a rovnice - klasifikace chem. reakcí - průběh chem. reakcí

využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích	
---	--

Základy termochemie

výstupy	učivo
využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích	- tepelné změny při chemických reakcích

Základy kinetiky a chem. rovnováh

výstupy	učivo
využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích	- rychlost chemických reakcí a chemická rovnováha

Základní výpočty

výstupy	učivo
provádí chemické výpočty a uplatňuje je při řešení praktických problémů	- hmotnost atomů a molekul - látkové množství - molární hmotnost a molární objem, hmotnostní objemový zlomek a molární koncentrace - výpočty z chem. rovnic

Zákonitosti přeměn vých. látek na produkty

výstupy	učivo
využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích	- základy elektrochemie

Roztoky

výstupy	učivo
- provádí chemické výpočty a uplatňuje je při řešení praktických problémů - využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích	- druhy roztoků - vyjadřování složení roztoků - disociace - protolytická reakce - pH - hydrolýza solí

2. ročník – dotace: 2,5 (doporučené)

Vodík, kyslík	
výstupy	učivo
• využívá názvosloví anorganické chemie p ři popisu sloučenin • charakterizuje významné zástupce prvk ů a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prost ředí • předvídá pr ůběh typických reakcí anorganických slou čenin	- vlastnosti vodíku a sloučenin - vlastnosti kyslíku a sloučenin - peroxid vodíku

Voda	
výstupy	učivo
• charakterizuje vodu, zhodnotí její zdroje	- struktura, vlastnosti - tvrdost - ochrana vod - voda jako rozpouštědlo

průřezová témata

EV: ČŽP

Chemie p- prvk ů (nekovy)	
výstupy	učivo
• využívá názvosloví anorganické chemie p ři popisu sloučenin • charakterizuje významné zástupce prvk ů a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prost ředí • předvídá pr ůběh typických reakcí anorganických slou čenin	- vzácné plyny - halogeny - chalkogeny - V. A skupina - IV. A skupina - III. A skupina

Chemie p- prvk ů (kovy)	
výstupy	učivo
• využívá názvosloví anorganické chemie p ři popisu sloučenin • charakterizuje významné zástupce prvk ů a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prost ředí • předvídá pr ůběh typických reakcí anorganických slou čenin	- hliník - cín - olovo

Chemie s – prvk ů	
výstupy	učivo
• využívá názvosloví anorganické chemie p ři popisu sloučenin • charakterizuje významné zástupce prvk ů a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využit í v praxi a vliv na životn í prostředí	- alkalické kovy - kovy alkalických zemin

• předvídá pr ůběh typických reakcí anorganických slou čenin	
--	--

Chemie d - a f – prvků	
výstupy	učivo
• využívá názvosloví anorganické chemie p ři popisu sloučenin • charakterizuje významné zástupce prvk ů a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prost ředí • předvídá pr ůběh typických reakcí anorganických slou čenin	- obecná charakteristika - názvosloví koordina čních sloučenin - prvky skupiny chromu - prvky skupiny manganu - prvky triády železa - I. B skupina - II. B skupina - chemie f- prvků - základ

Základychem. analýzy	
výstupy	učivo
• využívá znalosti základ ů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii	- základy kvalitativní analýzy - základy kvantitativní analýzy

Základyorganické chemie	
výstupy	učivo
• zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických slou čenin • aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názv ů	- úvod, historie, význam - vlastnosti atomu uhlíku - izomerie - typy vzorců - klasifikace org. sloučenin - názvosloví

Uhlovodíky	
výstupy	učivo
• zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických slou čenin • aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názv ů • charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prost ředí • aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech • využívá znalosti základ ů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii	- alkany, cykloalkany - alkeny, alkadieny - alkyny - aromatické uhlovodíky - surovinové zdroje - chem. zpracování ropy, uhlí, zem. plynu

Derivátyuhlovodíků

výstupy	učivo
• zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin • aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů • charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí • aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech • využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii	- halogenderiváty - dusíkaté deriváty

3. ročník - dotace: 2,5 (doporučené)

Kyslíkaté deriváty	
výstupy	učivo
• charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí • aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech • využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii • aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů	- alkoholy, fenoly - karbonylové sloučeniny - karboxylové sloučeniny - substituční a funkční deriváty karb. kyselin - deriváty kyseliny uhličitě

Heterocykly	
výstupy	učivo
• charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí • aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů • objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité chemické procesy probíhající v organismech	- pětičlenné heterocykly - šestičlenné heterocykly

Přírodní látky	
výstupy	učivo
• objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité chemické procesy probíhající v organismech • charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí • aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech • využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii • aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů • charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam	- alkaloidy - izoprenoidy - lipidy - sacharidy - bílkoviny - nukleové kyseliny - přenos gen. informace

Organická chemie v praxi	
výstupy	učivo
• charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí • aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech • aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů • objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité chemické procesy probíhající v organismech	- syntetické makromolekulární látky - barviva, pigmenty, detergenty - léčiva - pesticidy
průřezová témata	
EV: ČŽP	

Základy biochemie	
výstupy	učivo
• objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité chemické procesy probíhající v organismech • charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam	- významné prvky a sloučeniny živých soustav - fyz.- chem. procesy v živých soustavách - energetika biochemických jevů - ATP

Biokatalyzátory

výstupy	učivo
• charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí • aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech • aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů • charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam	- enzymy - hormony - vitamíny

Metabolismy	
výstupy	učivo
• objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité chemické procesy probíhající v organismech • charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam	- souvislosti metabolismu živin – sacharidy, lipidy, bílkoviny - základy biotechnologie - fotosyntéza

1. Učební osnovy

1.1. Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Základní prioritou každé oblasti p řírodovědného poznávání je odkrývat metodami v ědeckého výzkumu zákonitosti, jimiž se řídí přírodní procesy. Odkrývání p řírodních zákonitostí je hodnotné jednak samo o sobě, neboť naplňuje přirozenou lidskou zvědavost poznat a porozumět tomu, co se odehrává pod povrchem smyslově pozorovatelných, často zdánliv ě nesouvisejících jevů, a jednak člověku umož ňuje ovládnout r ůzné přírodní objekty a procesy tak, aby je mohl využívat pro další výzkum i pro rozmanité praktické ú čely.

Má-li být p řírodovědné vzdělávání na gymnáziu kvalitní a pro žáky prakticky využitelné , je zapotřebí, aby je orientovalo v první řadě na hledání zákonitých souvislostí mezi poznanými aspekty p řírodních objektů či procesů, a nikoli jen na jejich pouhé zjištění, popis nebo klasifikaci. Hledání, poznávání a vy užívání přírodních zákonitostí se má tudíž ve vzd ělávací oblasti Člověk a příroda na gymnáziu projevovat v mnohem větší míře, než tomu bylo ve stejnojmenné oblasti na základn í škole. Takový p řístup též v žácích podn ěcuje touhu po hlubším poznávání řádu okolního sv ěta a nabízí jim možnost intenzivního prožitku z vlastních schopností tento řád hledat a poznávat.

Obsah a metodologie přírodovědného poznávání velmi z řetelně odráží systémový charakter p řírody a víceúrov ňovost její organizace. Přírodní objekty jsou totiž vesm ěs systémy nebo tyto systémy vytvářejí. Zkoumání p řírody tak nezbytně vyžaduje komplexní, tj. multidisciplinární a inter disciplinární p řístup, a tím i úzkou spolupráci jednotlivých p řírodovědných obor ů a odstraňování jakýchkoli zbyte čných bariér mezi nimi.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda má proto také umožnit žák ům poznávat, že bariéry mezi jednotlivými úrovn ěmi organizace přírody reáln ě neexistují, jsou často jen v našem myšlení a v našich izolovaných p řístupech. Svým obsahovým, strukturním i metodickým pojetím má oblast vytvá řet prostředí koordinované spolupráce všech gymnaziálních p řírodovědných vzd ělávacích obor ů.

Přírodovědné disciplíny jsou si velmi blízké i v metodách a prostředcích, které uplatňují ve své výzkumné činnosti. Používají totiž vždy soub ěžn ě empirické prostředky (tj. soustavné a objektivní pozorování, m ěření a experimenty) a prostředky teoretické (pojmy, hypotézy, modely a teorie). Každá z těchto složek je p řítom v procesu výzkumu nezastupitelná, vzájemn ě se ovlivňují a podporují.

Žáci mají mít proto co nejvíce p říležitostí postupn ě si osvojovat vybrané empirické i teoretické metody přírodovědného výzkumu, aktivně je spolu s přírodovědnými poznatky ve výuce využívat, uv ědomovat si důležitost obou pro p řírodovědné poznání, p ředně pak pro jeho objektivitu a pravdivost i pro řešení problémů, se kterými se člověk při zkoumání p řírody setkává.

Přírodovědný výzkum má i své hodnotové a morální aspekty. Za nejvyšší hodnoty se v něm považují objektivita a pravdivost poznávání. Ty lze ovšem do sahovat jen v prostředí svobodné komunikace mezi lidmi a veřejné a nezávislé kontroly způsobu získávání dat či ověřování hypotéz.

Gymnaziální p řírodovědné vzdělávání musí proto též vytvá řet prostředí pro svobodnou diskusi o problémech i pro ověřování objektivitu a pravdivosti získaných nebo p ředložených p řírodovědných informací. Lze toho dosahovat tím, že si žáci osvoj í např. pravidla veřejné rozpravy o způsobech získávání dat či ověřování hypotéz, rozvíjejí si schopnost p ředložit sv ůj názor, poznatek či metodu k

veřejnému kritickému zhodnocení, učí se nevnímat oponenta pouze jako názorového protivníka, ale i jako partnera při společném hledání pravdy.

K základním morálním normám p řírodovědného poznávání pat ří především požadavek nezkreslovat data získávaná ve výzkumu a nevyužívat jeho výsledk y pro vytvá ření technologií a dalších praktických aplikací, které by mohly poškozovat zdraví člověka či nevratně narušit přírodní a sociální prost ředí.

Žák ům je tak zapotřebí na konkrétních případech ukazovat negativní důsledky zkreslování výzkumných dat či využívání výsledk ů přírodovědného výzkumu pro ú čely potenciáln ě ohrožující člověka a další složky p řírody.

Vzdělávací oblast

Člověk a příroda tím, že žákovi ukáže i využívání poznatk ů a metod přírodních věd pro inspiraci a rozvoj dalších oblastí lidské aktivity, počínaje nejrůznějšími technologiemi a konče filozofií, představuje mu současně přírodní vědy též jako neodd ělitelnou a nezastupitelnou součást lidské kultury a zvyšuje tak zájem žák ů o ně. Tento zájem je možno podporovat i prost řednictvím exkurzí v různých v ědeckých, technologických či kulturních institucích a bezesporu i co neintenzivnějším využíváním moderních technologií v procesu žákova p řírodovědného vzdělávání. K zvýšení zájmu žák ů o přírodovědné vzdělání mohou p řispívat také objektivní hodnocení různých informací z oblasti pseudov ědy a antivědy, neboť ta ve značné míře využívají často prá v ě poznatk ů a metod přírodních věd.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda je členěna na vzdělávací obory Fyzika, Chemie, Biologie, Geografie a Geologie. Vzdělávací obsah p řírodovědného i společenskovedního charakteru oboru Geografie byl v zájmu zachování jeho celistvosti za řazen do této vzdělávací oblasti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzd ělávací oblasti sm ěruje k utvá ření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- formulaci přírodovědného problému, hledání odpovědi na něj a případnému zpřesňování či opravě řešení tohoto problému;
- provád ění soustavných a objektivních pozorování, m ěření a experimentů (především laboratorního rázu) podle vlastního či týmového plánu nebo projektu, k zpracování a inte rpretaci získaných dat a hledání souvislostí mezi nimi;
- tvorbě modelu přírodního objektu či procesu umož ňujícího pro daný poznávací ú čel vhodně reprezentovat jejich podstatné rysy či zákonitosti;
- používání adekvátních matematických a grafických prostředků k vyjadřování p řírodovědných vztah ů a zákon ů;
- využívání prost ředků moderních technologií v průběhu přírodovědné poznávací činnosti;
- spolupráci na plánech či projektech přírodovědného poznávání a k poskytování dat či hypotéz získaných b ěhem výzkumu p řírodních faktů ostatním lidem;
- předvídání pr ůběhu studovaných p řírodních procesů na základ ě znalosti obecných p řírodovědných zákon ů a specifických podmínek;
- předvídání možných dopad ů praktických aktivit lidí na p řírodní prostředí;
- ochraně životního prost ředí, svého zdraví i zdraví ostatních lidí;
- využívání r ůzných p řírodních objektů a procesů pro plnohodnotné naplňování vlastního života p ři současném respektování jejich ochrany.

1.1.1. Fyzika

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Fyzika vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Fyzika z RVP GV, ve všech ročnících integruje průřezové téma Environmentální výchova z RVP GV. Předmět navazuje na učivo stanovené v RVP ZV, rozvíjí ho a doplňuje. Ve vyučování Fyzice mají žáci získat představu o zákonitostech a podstatě přírodních jevů, o souvislostech s ostatními přírodovědnými obory a získat základy pro případné další studium přírodovědného zaměření. Charakteristickým rysem předmětu jsou jeho významné souvislosti se všemi přírodovědnými předměty.

Žák je veden k tomu, aby zejména :

- chápal, že přírodní jevy mají fyzikální příčiny,
- rozuměl různým typům fyzikálních dějů, uměl tyto znalosti aplikovat,
- využíval matematický aparát pro odvození jednoduchých fyzikálních vztahů,
- aplikoval své znalosti při provádění praktických měření.

Časové a organizační vymezení:

Fyzika se vyučuje v prvních třech ročnících čtyřletého studia (viz učební plán předmětu)

Pro výuku je k dispozici odborná učebna vybavená didaktickou technikou a další učebny, ve kterých je k dispozici počítač, video a dataprojektor.

Učivo je realizováno částečně frontální výukou, částečně aktivními metodami výuky (frontálními a demonstračními pokusy, skupinovými pracemi, vyhledáváním informací na internetu, v knihách, zpracováním laboratorních protokolů na počítači).

Laboratorní cvičení se konají v čtyřtýdenním cyklu po jedné hodině, třída se dělí na skupiny.

Během studia škola nabízí žákům mimo vyučovací hodiny následující aktivity a příležitosti:

Fyzikální olympiáda, pokusy na MFF, dny otevřených dveří AV. Výchovné a vzdělávací strategie:

V předmětu Fyzika budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- pracuje s žáky tak, aby si osvojili důležité poznatky z vybraných tematických okruhů a na jejich základě poznávali význam a přínos fyziky pro život a činnosti člověka, pro rozvoj moderních technologií a ochranu životního prostředí
- zadáním samostatné práce rozvíjí v žácích schopnost vyhledávat a získávat informace z různých informačních zdrojů, samostatně pozorovat, experimentovat a měřit, získané výsledky porovnávat, zpracovávat a vyhodnocovat
- formou diskuse žáky nutí informace kriticky hodnotit a ověřovat z různých hledisek, ze získaných výsledků vyvozovat závěry
- zadáním skupinové práce či termínovaného úkolu podporuje schopnost žáků plánovat, organizovat a řídit pracovní činnost vlastní i kolektivu
- průběžným hodnocením výsledků práce žáků jim umožní posoudit jejich pokroky při učení, ujasnit si obtíže a rezervy své přípravy

- zařazuje do vyučování práci s chybou, vede žáky k odhalování zám ěrných chyb ve výkladu a chyb ve využívání daných poznatk ů v jejich okolí (nechá žáky srovnat výsledek jejich měření s ověřenou fyzikální skute čností).

- motivuje žáky k u čení praktickými ukázkami daného u čiva (zařazuje demonstrační pokusy). Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáním samostatné práce, skupinové práce nebo b ěhem výkladu vytvá ří problémové situace, které žáky nutí o problému p řemýšlet a řešit jej, vybrat z možných postup ů ten nejefektivnější, zvažovat alternativy, svá tvrzení dokazovat a formulovat pod ložené záv ěry

- pomocí zkoušení a testů ověřuje, zda žáci osv ědčené postupy aplikují při řešení obdobných problémových situací

- vede žáky k tomu, aby řešili fyzikální úlohy jak samostatn ě, tak ve spolupráci ve skupině

- vede žáky k využívání u čiva z jiných p ředmětů (matematizovat fyzikální úlohu).

Žák:

- opakovaně hledá správný postup řešení, jestliže p ředchozí nevedly k cíli (při praktických cvi čeních je veden k opakovanému měření).

Kompetence komunikativní

Učitel

-vyžaduje používání správné (p řesné) terminologie při komentování vlastních úvah, prací... (p ři řešení úloh a problém ů vyžaduje, aby žáci vysv ětlovali svůj postup pomocí fyzikálních zákon ů).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- motivuje žáky k rozhodování o výb ěru volitelných p ředmětů

- motivuje žáky k zapojování do mimoškolních aktivi t a soutěží (olympiáda z

F) Učební plánpředmětu

Ročník	I	II	III
Dotace	2	2,5	2, 5
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	0,25	0,25	0,25

Průřezová témata

Vzdělávací p ředmět jako celek pokrývá následující PT:

● ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA:

- Člověk a životní prost ředí

Doporučený 1. ročník - dotace: 2

Fyzikální veličiny a jejich měření	
výstupy	učivo
• měří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření	- soustava fyzikálních veličin a jednotek - měření fyzikálních veličin

Mechanika	
výstupy	učivo
• rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při řešení fyzikálních problémů a úloh • užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených/zpomalených • využívá (Newtonovy) pohybové zákony k předvídání pohybu těles • určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil • využívá zákony zachování některých důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh	- kinematika hmotného bodu - mech.pohyb, rychlost, rovnoměrný a rovnoměrně zrychlený přímočarý pohyb, volný pád, rov.pohyb po kružnici - dynamika hmotného bodu a soustavy hmotných bodů - Newtonovy zákony a jejich důsledky, zákon zachování hybnosti, dostředivá síla, inerciální a neinerciální systémy - mechanická práce a energie - mechanická práce, kinetická a potenciální energie, ZZE.práce a účinnost - gravitační pole - Newtonův grav.zákon, gravitační a tíhová síla, pohyby těles v homogenním a centrálním poli Země, pohyby těles v grav.poli Slunce - mechanika tuhého tělesa -moment síly, skládání a rozklad sil, těžiště, rovnovážné polohy, kinet.energie - mechanika kapalin a plynů - tlak v tekutinách, Pascalův a Archimédův zákon, tlak vzduchu, proudění kapalin a plynů

Zákl.poznatky mol.fyziky a termodynamiky	
výstupy	učivo
• aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh	- kinetická teorie látek - termodynamika - vnitřní energie, teplo
průřezová témata	
EV: ČŽP	

Doporučený 2. ročník - dotace: 2,5

Struktura a vlastnosti plynů

výstupy	učivo
- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnit řní strukturou - využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových zm ěn plynu	- ideální plyn - stavová rovnice - děje v plynech - kruhový d ěj

Struktura a vlastnosti pevných látek

výstupy	učivo
- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnit řní strukturou - analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles - porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů	- krystalické a amorf ní látky - deformace pevného tělesa - teplotní roztažnost

Struktura a vlastnosti kapalin

výstupy	učivo
- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnit řní strukturou - porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů	- povrchová vrstva, síla a nap ětí - kapilární jevy - teplotní objemová roztažnost kapalin

Změny skupenství

výstupy	učivo
objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnit řní strukturou	- tání,tuhnutí,sublimace,desublimace,vypa řování a kondenzace - fázový diagram

Mechanické kmitání vlnění

výstupy	učivo
objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění	- kinematika a dynamika harmonického pohybu - kyvadlo - mechanické vlnění, rovnice vlny - zvuk a jeho vlastnosti

Světlo a záření

výstupy	učivo
- porovná ší ření různých druh ů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích - využívá zákony ší ření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení p ředmětů jednoduchými optickými systémy	- vlnové vlastnosti světla - odraz,lom,disperze,interference a ohyb - optické soustavy -zobrazení zrcadlem a čočkou, optické přístroje - přehled elektromagnetického zá ření -radiové vlny, infračervené,ultrafialové,Rentgenovo.z.

Fyzika mikrosvěta	
výstupy	učivo
využívá poznatky o kvantování energie záření a mikročástic k řešení fyzikálních problémů	- korpuskulární a vlnová povaha záření - kvantová fyzika -foton,fotoefekt - vlnové vlastnosti mikročástic - fyzika elektronového obalu - emise,absorpce,spektra, laser
průřezová témata	
EV: ČŽP	

Doporučený 3. ročník - dotace: 2,5

Elektrické pole	
výstupy	učivo
- porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant - popíše elektrické pole pomocí fyzikálních veličin a umí je znázornit pomocí el.sílo čar	- el.náboj a jeho zachování,Coulombův zákon,intenzita,potenciál,napětí - kapacita,kondenzátory

El.proud v kovech	
výstupy	učivo
- využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů - aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těchto látek v elektrických obvodech	- podmínky vzniku proudu,zdroj,elektromotorické napětí - vedení proudu, Ohmův zákon pro část obvodu a uzavřený obvod,elektrický odpor a jeho závislost na teplotě a rozměrech vodiče - spojování rezistorů,řešení obvodů - el.energie a výkon proudu

El.proud v polovodičích	
výstupy	učivo
aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těchto látek v elektrických obvodech	- polovodič-vlastní a příměsová vodivost - PN přechod, dioda, tranzistor

EL.proud v elektrolytech	
výstupy	učivo
aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těchto látek v elektrických obvodech	- elektrolýza,Farad.zákony

EL.proud v plynech	
výstupy	učivo
• aplikuje poznatky o mechanisme ch vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech p ři analýze chování t ěles z těchto látek v elektrických obvodech	- nesamostatný a samostatný výboj - obrazovka

Magnetické pole	
výstupy	učivo
• využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a k objasnění funkce elektrických za řízení • popíše magnetické pole pomocí fyzikálních veličin a znázorní ho pomocí induk čních čar	- stacionární pole - pole vodi čů s proudem, indukční čáry, magnet. indukce, silové působení mezi vodiči s prodem, částice s nábojem v mag. poli, magnetické materiály - nestacionární pole- induk ční tok, elmag. indukce, Farad. zákon, Lenz ův zákon, vlastní idukce

Střídavý proud	
výstupy	učivo
• řeší RLC obvody zná chování rezistoru, cívk y a kondenzátoru v obvodech st ř. proudu	- vznik stříd. proudu - RLC obvody, rezonance - energetika, transformátor

Elmag.kmitání a vlnění	
výstupy	učivo
• zná souvislost mezi elektromagnetickou vlnou a šířením signálu	- oscilační obvod, vlastní a nucené kmity, rezonance - rovnice elektromagnetické vlny - přenos informací

Jaderná fyzika	
výstupy	učivo
• posoudí jadernou přeměnu z hlediska vstupních a výstupních částic i energetické bilance • využívá zákon radioaktivní p řeměny k předvídání chování radioaktivních látek • navrhne možné zp ůsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy zá ření	- jádro, vazebná energie, syntéza a št ěpení - jaderný reaktor, radioaktivita, polo čas rozpadu, radionuklidy

průřezová témata	
EV: ČŽP, ŽPR ČR	

Spec. teorie relativity	
výstupy	učivo
• aplikuje zákony STR do reálného sv ěta	- relativnost současnosti, dilatace času, kontrakce délky, relativistická hmotnost a energie

1. Učební osnovy

1.1. Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informatika na gymnáziu navazuje na stejnojmennou vzdělávací oblast v základním vzdělávání. Dále rozvíjí informatické myšlení žáků a prohlubuje jejich porozumění principům digitálních technologií.

Studium informatiky zpřístupňuje žákům pojmy, nástroje a metody informatiky jako oboru, který se věnuje efektivnímu, tedy zejména automatizovanému zpracování informací. Tím, že žáci dokážou prostřednictvím informatických nástrojů zautomatizovat rutinní a opakující se činnosti, získají čas pro jiné činnosti či úkoly. Postupy a postoje získané v informatice přenášejí i do jiných oblastí. Pozorně hledají a vybírají cíle, kterých mají nebo chtějí dosahovat. Dokážou systematicky volit a uplatňovat postupy optimální vzhledem k těmto cílům. Žáci se učí řešení konkrétního problému zobecnit i pro řešení obdobných problémů. Pochopení principů fungování všudypřítomných digitálních technologií žákům pomáhá lépe porozumět světu kolem nich, rozpoznávat problémy, nalézat řešení problémů, předcházet problémům, inovovat a aktivně se zapojovat do života společnosti a jeho změn.

Informatika žáky učí rozpoznávat situace, kdy je k řešení problému výhodné uplatnit algoritmický přístup. Shromažďují přiměřené množství relevantních informací a vytvářejí a zkoušejí různé modely, přitom uvážlivě volí mezi přesností a zjednodušováním. Žáci se učí analyzovat a vzájemně porovnávat různá řešení a jejich části. Posuzují mimo jiné efektivitu a náročnost řešení a omezení plynoucí ze zvoleného či zadaného nástroje. Vývoj svých řešení plánují v jednotlivých krocích, řešení průběžně testují a postupně vylepšují. Učí se posuzovat problémy podle významu pro cílovou skupinu a také přímé i nepřímé dopady neřešení či naopak konkrétního řešení nejen na cílovou skupinu, ale také na další členy společnosti a životní prostředí.

Při navrhování informačních systémů ke konkrétnímu účelu se žáci učí rozumět strukturaci velkého množství dat, vazbám mezi nimi a procesům, které při práci s daty realizuje jednak počítač, jednak člověk v jakékoli roli. Řeší způsob jejich zabezpečení. Pomocí digitálních technologií získávají a zpracovávají data. Díky nim také dokážou přicházet s novými informacemi a zároveň snadno nepodléhají dezinformacím. Již od počátku formálního vzdělávání je v informatice kladen důraz na aktivní přístup žáků k řešení praktických problémů. Postupně roste jejich obtížnost, rozsah a složitost. Žáci se setkávají s čím dál větším množstvím úloh s nejasným zadáním, více možnostmi postupů řešení a otevřeným koncem. Zároveň roste ochota žáků experimentovat a pozitivně pracovat s chybou. Alespoň některé z jejich navržených a realizovaných řešení je funkční a řeší relevantní problém. Učitelé do aktivit důsledně přinášejí kontext reálného světa a dávají dostatečný prostor pro iniciativu žáků při objevování vlastních postupů, ale také zajímavých problémů.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a dějů a odhadování dopadů změny způsobené v systému;
- nacházení různých řešení, ověřování řešení na modelech či simulacích, porovnávání nalezených řešení z různých, i protichůdných hledisek a k výběru optimálního;
- týmovému vývoji řešení;
- analýze chyb a nedostatků zvoleného postupu, k průběžnému ověřování jeho smyslu a účinnosti a k jeho vylepšování;
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace a tím k opodstatněným očekáváním od informatických řešení;
- tvorbě úsudku či změně názoru na základě vlastní analýzy i velkého množství dat;
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumějí i stroje; k přizpůsobení postupů formulací zvolenému nástroji;
- dokumentaci a standardizování postupů tak, aby je bylo možné snáze zhodnotit a také přizpůsobit změněným podmínkám nebo použití ve větším měřítku;
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech; k analýze důsledků svých kroků v každé fázi řešení problému;
- sebejistotě a vytrvalosti při řešení složitých a těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem;
- adaptaci na nové nástroje ve chvíli, kdy je potřebuje, k experimentování, iniciativě a hledání prostoru pro inovace.

1.1.1. Informatika

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Informatika vychází z obsahu vzdělávací oblasti Informatika, stanovené v RVP GV.

Informatika rozvíjí dovednosti základního vzdělávání informační gramotnosti. Vede k dosažení znalostí a dovedností nezbytných k využití výpočetní techniky pro komunikaci a práci s informacemi v digitální podobě. Je určena všem žákům prvního a druhého ročníku v rozsahu dvě hodiny týdně.

Předmět Informatika seznamuje žáky s nově vznikajícími potřebami informační společnosti, prohlubuje jejich schopnost využívat a lépe se orientovat ve světě softwaru a informací. Informatika učí žáky zefektivnit řešení problémů, přípravu na vyučování a další vzdělávání pomocí osobních počítačů, dalších digitálních zařízení, školní sítě i internetu. Umožňuje tak žákům získané informace obsahově i graficky zpracovávat, usnadňuje komunikaci mezi jednotlivci a institucemi, zvyšuje dostupnost vzdělávání žákům.

Žáci se zdokonalí v ovládání operačního systému využívaného v PC, naučí se systematicky používat základní kancelářské a komunikační programy. Žáci se naučí základy práce s bitmapovými a vektorovými editory. Při tvorbě dokumentů se budou řídit základními typografickými a estetickými pravidly. Naučí se základům publikování na webu.

Žáci jsou vedeni k tomu, aby sbírali a řídili informace ze zdrojů dostupných převážně prostřednictvím internetu, aby dokázali aplikovat získané znalosti a dovednosti ve všech ostatních vzdělávacích předmětech, a to zejména při zpracovávání dokumentů.

Časové a organizační vymezení

Informatika se vyučuje v prvním a druhém ročníku čtyřletého studia (viz učební plán předmětu).

Výuka probíhá ve skupinách, žáci jsou rozděleni do skupin tak, aby každý pracoval samostatně na svém zařízení.

Pro výuku jsou k dispozici dvě odborné učebny vybavené výpočetní technikou. Učebny jsou plně připojeny do školní počítačové sítě a do internetu. Při výuce lze využít v učebnách instalované dataprojektory.

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Informatika budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel

- hodnotí výsledky práce své i žáků, porovnává je s dosavadními znalostmi a zkušenostmi
- podněcuje žáky ke sběru informací a orientaci ve zdrojích informací
- dbá na to, aby žáci při práci s informacemi ověřovali kvalitu informačních zdrojů
- pečlivou kontrolou dbá na ověření věrohodnosti informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich hodnotu a vzájemnou návaznost

Žák

- formuluje závěry formou vlastních prezentací

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- přesnými pokyny vede k získání schopnosti formulovat své požadavky a využívat je v interakci s počítačem
- zadává vhodné projekty s tematikou nejen z oblasti informatiky a výpočetní techniky, ale i z jiných oborů, které žáci zpracují a vhodně prezentují
- vhodným metodickým postupem vede žáky k ovládnutí základních funkcí digitální techniky, učí je diagnostikovat a odstraňovat základní problémy při provozu digitální techniky
- propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení, ošetřuje je a chrání před poškozením
- vyžaduje výsledky zpracovávat do tabulek, grafů, přehledů a prezentací
- vyžaduje chápat funkci výpočetní techniky jako prostředku k propojování různých oborů vzdělávání

Kompetence komunikativní

Učitel

- podněcuje efektivní spolupráci
- vhodnými úkoly motivuje žáky, aby využívali ke svému dalšímu vzdělávání interaktivní formy vzdělávání nabízené na internetu
- vede žáky ke zpracovávání informací do podoby referátů a prezentací
- předvádí žákům způsoby práce s informacemi, jejich zdroji a upozorňuje na obecně platné zásady práce s daty
- vede žáky k samostatné práci i spolupráci
- podporuje skupinové vyučování, vede k dovednosti podřídit se zájmu skupiny
- vede žáky k ochraně informací, upozorňuje na možnosti zneužití digitálně zpracovávaných dat, zejména v počítačových sítích
- svým příkladem vede žáky k dodržování základních hygienických a bezpečnostních pravidel, předpisů, poskytování první pomoci při úrazu

Kompetence občanské

Učitel

- klade důraz na význam výpočetní techniky a digitálních technologií ve všech oblastech života
- šetrným a ohleduplným zacházením s výpočetní technikou vede k zodpovědnosti za svěřený majetek

Učební plán předmětu

Ročník	I	II
Dotace	2	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný
Dotace skupiny	2	2

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá celé PT:

- OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
- MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

výstupy	učivo
- interpretuje získané výsledky a závěry, vyslovuje předpovědi na základě dat, uvažuje při tom omezení použitých modelů; posuzuje množství informace podle počtu možností, které jsou díky informacím vyloučeny; odhaluje chyby a manipulace v cizích interpretacích a závěrech - rozlišuje a používá různé datové typy; navrhuje a porovnává různé způsoby kódování z různých hledisek a vysvětlí proces a úskalí digitalizace - formuluje problém a požadavky na jeho řešení; získává potřebné informace, posuzuje jejich využitelnost a dostatek (úplnost) vzhledem k řešenému problému; používá systémový přístup k řešení problémů; pro řešení problému sestaví model, simulaci - převede data z jednoho modelu do jiného; najde chyby daného modelu a odstraní je; porovná různé modely s ohledem na užitečnost pro řešení daného problému	data, informace – získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; data a jejich význam, pojem informace kódování a přenos dat – kódování dat v počítačích obecně, binární soustava, bity a bajty; kódování čísel, vliv množství informace (počtu bitů) na možný rozsah a dostupnou přesnost; kódování textů; kódování obrazu, zvuku, videa, principy bezztrátové a ztrátové komprese; přenos dat, kódování a dekódování zprávy, komunikační kanál, kontrolní součty modelování – model jako zjednodušení reality, schéma, diagram, pojmová a myšlenková mapa; graf, vrcholy, hrany, orientovaný graf, ohodnocený graf, kritická cesta interpretace dat – kvalita informačního zdroje; chyby a manipulace v interpretacích dat; kritické myšlení a kognitivní zkreslení

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

výstupy	učivo
- rozlišuje jednotlivé operační systémy a vysvětlí rozdíly mezi nimi z uživatelského hlediska - porovná jednotlivé způsoby propojení počítačů, charakterizuje počítačové sítě a internet; vysvětlí, pomocí čeho a jak je zajištěna komunikace mezi jednotlivými zařízeními v síti - identifikuje a řeší problémy a výzvy vznikající při práci s digitálními zařízeními a poradí s nimi druhým - chrání digitální zařízení, digitální obsah i osobní údaje před poškozením či zneužitím s vědomím změn v technologiích, které ovlivňují bezpečnost	hardware a software – technické schéma současného počítače, sledované parametry základních dílů a jejich vliv na jeho rychlost, kapacitu, možné využití a na ergonomii práce s počítačem, typy počítačů; fungování operačního systému, současné operační systémy a jejich využití; zlomové události vývoje hardwaru a softwaru, nové počítačové technologie, jejich využití a vliv na společnost umělá inteligence – princip strojového učení; aplikace umělé inteligence; limity, přínosy a rizika umělé inteligence počítačové sítě – lokální počítačové sítě a internet – paketový přenos dat, firewall; zabezpečený přenos dat; principy fungování webu a cloudových služeb; typy, vlastnosti bezdrátových sítí, internet věcí bezpečnost počítačových zařízení a dat – způsoby útoků na počítačová zařízení; cíle a sociotechnické metody útočníků; zabezpečení zařízení a dat – aktualizace softwaru, antivir, bezpečná práce s hesly, vícefaktorová autentizace a biometrika; metody zálohování dat; systémový přístup k zabezpečení bezpečné digitální prostředí – fyzická identita člověka jako spojení jeho biologické a právní identity; digitální identita a její vazby s fyzickou identitou – datová schránka, elektronický podpis, token; neověřená a falešná digitální identita; nevědomá digitální stopa – logy, metadata, cookies, sledování uživatele a narušení soukromí při využívání internetu; vědomá digitální stopa – virtuální osobnosti a jejich cílené vytváření; fungování a algoritmy sociálních sítí

INFORMAČNÍ SYSTÉMY**výstupy**

- rozpozná informační toky v systémech; analyzuje a hodnotí informační systémy z různých hledisek; zvažuje i nepřímé a nezamýšlené dopady informačního systému na různé skupiny
- nastavuje účelné zobrazení dat, filtruje a řadí data úpravou databázového dotazu
- určí cílovou skupinu, formuluje problém, validuje potřeby, určí a prioritizuje požadavky na řešení
- určí jednotlivé uživatelské role, specifikuje jejich činnosti, navrhne, otestuje a přizpůsobí rozhraní uživatelům
- navrhne a vytvoří strukturu vzájemného propojení tabulek; navrhne procesy zpracování dat
- otestuje správnost a použitelnost svého řešení, navrhne a realizuje potřebná vylepšení; během provozu informačního systému rozpozná funkčně či věcně nesprávný stav, zjistí jeho příčinu a navrhne způsob jeho odstranění

učivo

- informační systémy – informační systém – data, jejich struktura a vazby, definované procesy, role uživatelů, technické řešení informačních systémů; veřejné informační systémy
- hromadné zpracování **dat** – tabulka, její struktura – data, hlavička a legenda; řazení a filtrování dat, rozpoznávání vzorů a trendů v datech, vizualizace dat; velká data – zdroje, metody zpracování, využití
- vývoj informačního systému** – postup tvorby informačního systému; návrh uživatelského rozhraní, datového modelu a procesů; návrh databázové tabulky, atributy polí, primární klíč; návrh struktury a propojení více tabulek – cizí klíč, relace

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ**výstupy**

- vysvětlí daný algoritmus, program; určí, zda je daný postup algoritmem
- analyzuje problém, rozdělí problém na menší části, rozhodne, které je vhodné řešit algoritmicky, své rozhodnutí zdůvodní; sestaví a zapíše algoritmy pro řešení problému
- ve vztahu k charakteru a velikosti vstupu hodnotí nároky algoritmů; porovná algoritmy podle různých hledisek, vybere pro řešení problému ten nejvhodnější; vylepší algoritmus podle zvoleného hlediska; zobecní řešení pro širší třídu problémů
- vytvoří přehledný program pro vyřešení konkrétního problému s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; používá opakování, větvení programu se složenými podmínkami, proměnné, seznamy, podprogramy s parametry a návratovými hodnotami; ve snaze o vyšší efektivitu navrhuje, řídí a hodnotí souběh procesů
- ověří správnost, najde a opraví případnou chybu v algoritmu, otestuje, odladí a optimalizuje program

učivo

- algoritmizace** – zadání úlohy, vstup, výstup, podmínky řešení; rozdělení problému na části, identifikace návazností dat, opakujících se vzorů a míst pro rozhodování; pojem algoritmus, vlastnosti algoritmu, přirozené a formální jazyky, různé zápisy algoritmů
- programovací koncepty** – programovací jazyk; proměnné, datové typy a jejich vlastnosti, vstup a výstup dat; podprogramy s parametry a s návratovými hodnotami; větvení programu se složenými podmínkami, cykly, seznamy
- testování, optimalizace** – syntaktické, běhové a logické (funkční) chyby, krokování a ladění programu; vliv vstupních dat na spotřebované výpočetní zdroje
- vývoj programu** – volba nástroje podle zadání úlohy; návrh přehledného uživatelského rozhraní programu; nápověda a dokumentace k programu; autorství a licence programu; etika programátora

Poznámky

1. (i průběžně)

Word

PowerPoint

Typografická pravidla

Základy grafiky

Výstupy = DOCX, PPTX, grafické formáty,...

Komunikace

Bakaláři

MS Teams

Google Classroom

mail

2

Excel

HTML

CAD

Garant IVT pro ostatní předměty

ŠVP – učební osnovy – Karlínské gymnázium, Praha 8, Pernerova 25

Učební osnovy

Informatika a informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informatika na gymnáziu navazuje na stejnojmennou vzdělávací oblast v základním vzdělávání.

1. Učební osnovy

1.1. Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zařazení oblasti Člověk a zdraví do vzdělávání umož ňuje prohloubit vztah žák ů ke zdraví, posílit rozumové a citové vazby k dané problematice a rozvinout praktické dovednosti, které určují zdravý životní styl a kvalitu budoucího života v dosp ělosti. Zařazení této vzdělávací oblasti vychází i z předpokladu, že dob ře připravení a motivovaní absolventi gymnázií mohou poz ději výrazn ě ovlivňovat životní a pracovní postoje ke zdraví v celé spole čnosti.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví se vzdělávacími obory Výchova ke zdraví a T ělesná výchova navazuje ve svých výstupech i obsahu na stejnojmenn ou vzdělávací oblast pro základní vzd ělávání. Jestliže se základní vzd ělávání zam ěřovalo především na utvá ření vztahu ke zdraví a na poznávání preventivní ochrany vlastního zdraví a bezpečí, vzdělávání na gymnáziu sm ěřuje důsledněji k získání schopnosti aktivně podporovat a chránit zdraví v rámci širší komunity . Znamená to, že absolvent gymnázia by m ěl být p řipraven sledovat, hodnotit a v daných možnostech řešit situace související se zdravím a bezpečností i v rámci své budoucí rodiny, pracovišt ě, obce atd.

Významnou roli p ři tom hraje větší schopnost žák ů získávat informace, analyzovat jejich obsah, ověřovat (uplatňovat) poznané v praktických činnostech, diskutovat o vzniklých problémech, o jejich prožívání, o vlivu konkrétních postup ů řešení na zdraví atd. Realizace této vzdělávací oblasti tak (v porovnání se základním vzd ěláváním) daleko více staví na samostatnosti žák ů, na jejich aktivním přístupu k dané problematice, na osobních zkušenostech a názorech, ale i na uv ědomělejším utvá ření vztahů k jiným osobám i okolnímu prost ředí, na větší zodpovědnosti za bezpečnost a zdraví, na organizačních schopnostech atd.

Výchova ke zdraví má ve vzd ělávání p ředevším praktický a aplika ční charakter. V návaznosti na přírodovědné a společenskovední vzdělávání a s využitím specifických informací o zdraví sm ěřuje především k hlubšímu poznávání rizikového a nerizikov ěho chování (v partnerských vztazích, rodičovských rolích, ve styku s návykovými látkami a jin ými škodlivinami, p ři ohrožení bezpe čí atd.) a k osvojování praktických postup ů vhodných pro všestrannou aktivní podporu osobního, ale i komunitního a globálního zdraví (v b ěžném život ě i při mimořádných událostech).

Tělesná výchova usiluje o trvalý vztah k pohybovým činnostem a o optimální rozvoj t ělesné, duševní a sociální zdatnosti. Vychází p ředevším z motivující atmosféry, zájmu žák ů a z jejich individuálních p ředpokladů (možností). Využívá k tomu specifických emo čních prožitk ů, sociálních situací a bioenergetických zát ěží v individuáln ě utvá řené nabídce pohybových činností (od zdravotně rekreačních až po výkonnostní). Z hlediska celoživotní per spektivy sm ěřuje tělesná výchova k hlubší orientaci žák ů v otázkách vlivu pohybových aktivit na zdraví. Ved e je k osvojení a pravidelnému využívání konkrétních pohybových činností (kondičních a vyrovnávacích program ů) v souladu s jejich pohybovými zájmy a zdravotními pot řebami. Významná z ůstává otázka bezpečnosti a úrazové prevence při pohybových činnostech. Velká pozornost je i nadále v ěnována rozvoji pohybového nadání i korekcím pohybových znevýhodn ění (oslabení).

Je třeba i nadále dbát na to, aby pohled na problematiku zdraví nebyl úzce oborový a podpora zdraví prolínala celým vzd ěláváním i režimem školy.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznávání tělesných, duševních a sociálních potřeb i důsledků jejich naplňování či neuspokojování;
- poznávání životních hodnot a formování odpovídajících postojů souvisejících se zdravím a mezilidskými vztahy;
- přebírání odpovědnosti za zdraví, bezpečnost a kvalitu životního prostředí;
- upevňování vazeb: zdraví – tělesná, duševní a sociální pohoda (zdatnost) – péče o zdraví a bezpečnost – odpovědnost – vzájemná pomoc – prožitek – vzhled – vitalita – výkonnost – úspěšnost – sociální stabilita – zdraví;
- uplatňování zdravého způsobu života a aktivní podpory zdraví: zařazování osvědčených činností a postupů z oblasti hygieny, stravování, pohybu, osobního bezpečí, partnerských vztahů;
- schopnosti diskutovat o problematice týkající se zdraví, hledat a realizovat řešení v rozsahu společných možností;
- zprostředkování vzhledu do života dospělých a rodiny a k uplatňování zákonnosti, tolerance, respektu a pomoci jako předpokladu bezkonfliktního partnerského vztahu a rodinného života;
- aktivní ochraně zdraví před návykovými látkami a jinými škodlivinami;
- osvojení způsobů účelného chování a poskytnutí (zajištění) nezbytné pomoci v situacích ohrožení zdraví a bezpečí, včetně mimořádných událostí;
- vnímání pohybové činnosti jako zdroje zdravotních účinků, ale i uměleckých, emočních, společenských a jiných prožitků;
- poznávání historie i současnosti společenského a sportovního života a k hodnocení konkrétních jevů souvisejících se zdravím.

1.1.1. Tělesná výchova

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Tělesná výchova vychází z obsahu vzdělávacího oboru Tělesná výchova (stanoveného v RVP G), zčásti tak naplňuje vzdělávací oblast Člověk a zdraví. Předmět integruje část obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

Časové a organizační vymezení:

Předmět Tělesná výchova se vyučuje ve všech čtyřech ročnících (viz učební plán p ředmětu).

Výuka p ředmětu je založena p ředevším na kombinaci stručného výkladu s ukázkou praktických činností. Učitel vysvětluje (a současně ukazuje) žákům základní techniku nácviku jednotlivých pohybových činností. V teoretických hodinách, v řešovaných tématech „Ochrana člověka za mimořádných událostí“, využívá učitel především výkladu a dialogu se studenty, zadává samostatné práce - referáty, prezentace. Učitel různými metodami osvětluje praktické dovednosti a i teoretické vědomosti žáků (písemné práce, zkoušení, testování pohybových činností, motorické testy atd.).

Teoretická výuka není vázána na speciální učebnu. Výuka praktických činností probíhá v k tomu určených prostorách – Tělocvična Sokola Karlín, Plavecký bazén, Posilovna a gymnastický sál KG atd. Soustředěná výuka ve formě Sportovních kurzů je organizována mimo školu – horská chata, sportovní areály atd.

Výchovné a vzdělávací strategie:

V předmětu Tělesná výchova budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- podporuje prezentaci práce žáků, vede žáky k uvědomění si vlastního pokroku, ale také k přijetí rad či kritiky jak ze strany vyučujícího, tak ze strany spolužáků

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- stanovuje problémové úkoly, které žáci řeší samostatně či ve skupinách

- vede žáky k rozpoznání problému, objasnění jeho podstaty a rozčlenění na části

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- při skupinové práci podporuje vzájemnou spolupráci, z odpovědnost jednotlivce za výsledek celé skupiny

- respektuje individualitu žáků

- vede žáky k reálnému posouzení svých fyzických a duševních možností (zpětná vazba) - motivuje žáky ke zodpovědnosti ve vztahu k vlastnímu zdraví a zdraví druhých

h Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- podporuje u žáků aktivní přístup, vlastní iniciativu, tvořivost a inovaci

- motivuje žáky k dosažení stanovených cílů, kriticky hodnotí dosažené výsledky a koriguje další činnost s ohledem na stanovený cíl, motivuje k dosažení úspěchu

Učební plán předmětu

Ročník	I	II	III	IV
Dotace	2	2	2	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	2	2	2	2

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá celé PT:

- OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
- ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA:
 - Člověk a životní prostředí

Doporučeno 1. ročník - dotace: 2

Činnosti ovlivňující zdraví	
výstupy	učivo

● organizuje svůj pohybový režim a využívá v souladu s pohybovými předpoklady, zájmy a zdravotními potřebami vhodné a dostupné pohybové aktivity	- svalová nerovnováha – příčiny svalové nerovnováhy; testy svalové nerovnováhy
--	--

Generováno programem SMILE verze 2.0.4-0211, vlastníkem licence je Karlínské gymnázium, Praha 8, Perneřova 25, IČ: 61389064.

Strana 3 z 12

Využití jiným subjektem je porušení autorských práv a má za následek uplatnění zákonných autorskoprávních nároků vůči porušiteli a dále pak náhradu škody.

• ověří jednoduchými testy úrove ň zdravotně orientované zdatnosti a svalové nerovnováhy • usiluje o optimální rozvoj své zdatnosti; vybere z nabídky vhodné kondiční programy nebo soubory cviků pro udržení či rozvoj úrovn ě zdravotně orientované zdatnosti a samostatně je upraví pro vlastní použití • vybere z nabídky vhodné soubory vyrovnávacích cvi čení zaměřených na kompenzaci jednostranného zatížení, na prevenci a korekci svalové nerovnováhy a samostatně je upraví pro vlastní použití • využívá vhodné soubory cvi čení pro tělesnou a duševní relaxaci • připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné p řevažující pohybové zatížení • uplatňuje ú čelné a bezpečné chování p ři pohybových aktivitách i v neznámém prost ředí • poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách • provádí osvojované pohybové dovednosti na úrovni individuálních p ředpokladů • zvládá základní postupy rozvoje osvojovaných pohybových dovedností a usiluje o své pohybové sebezdokonalení	- zdravotně zaměřená cvi čení - organismus a pohybová zát ěž – zp ůsoby zatěžování; kompenzace jednostranné zát ěže - individuální pohybový režim - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí - rizikové faktory ovlivňující bezpečnost pohybových činností – zásady jednání a chování v různém prostředí; úprava pohybových činností podle aktuálních podmínek (možných rizik)
--	--

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	
výstupy	učivo
• organizuje svůj pohybový režim a využívá v souladu s pohybovými p ředpoklady, zájmy a zdravotními potřebami vhodné a dostupné pohybové aktivity • ověří jednoduchými testy úrove ň zdravotně orientované zdatnosti a svalové nerovnováhy • usiluje o optimální rozvoj své zdatnosti; vybere z nabídky vhodné kondiční programy nebo soubory cviků pro udržení či rozvoj úrovn ě zdravotně orientované zdatnosti a samostatně je upraví pro vlastní použití • využívá vhodné soubory cvi čení pro tělesnou a duševní relaxaci • připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné p řevažující pohybové zatížení • uplatňuje ú čelné a bezpečné chování p ři pohybových aktivitách i v neznámém prost ředí	- pohybové dovednosti a pohybový výkon - pohybové odlišnosti a handicapy – věkové, pohlavní, výkonnostní - pohybové hry různého zaměření - gymnastika – akrobacie; přeskoky a cvičení na ná řadí; cvičení s ná činím - kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (ur čeno především děvčatům – alespo ň dvě formy cvičení podle podmínek a zájmu žáky ň, případně žák ů) - úpoly – sebeobrana; základy džudo; aikido; karatedo (základem je sebeobrana, rozsah ostatních činností je stanoven v návaznosti na připravenost vyučujícího a zájem žák ů)

• poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách • provádí osvojované pohybové dovednosti na úrovni individuálních předpokladů • zvládá základní postupy rozvoje osvojovaných pohybových dovedností a usiluje o své pohybové sebezdokonalení • posoudí kvalitu stěžejních částí pohybu, označí zjevné příčiny nedostatků a uplatní konkrétní osvojované postupy vedoucí k potřebné změně • respektuje věkové, pohlavní, výkonnostní a jiné pohybové rozdíly a přizpůsobí svou pohybovou činnost dané skladbě sportujících	- sportovní hry – herní systémy, herní kombinace a herní činnosti jednotlivce v podmínkách utkání (alespoň ve dvou vybraných sportovních hrách podle podmínek školy a zájmu žáků) - plavání – zdokonalování osvojených plaveckých technik (další plavecká technika); skoky do vody; branné plavání, dopomoc unavenému plavci, záchrana tonoucího (plavání je zařazováno podle materiálních podmínek školy) - další moderní a netradiční pohybové činnosti (činnosti jsou zařazovány podle podmínek školy a zájmu žáků)
---	---

Ochrana člověka za mimořádných událostí	
výstupy	učivo
• zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování • uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činnostmi pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost • rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení • projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu • rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události • prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel • podle konkrétní situace zasáhne při závažných poraněních a život ohrožujících stavech	- vyhlášení hrozby a vzniku mimořádné události, živelné pohromy - únik nebezpečných látek do životního prostředí - jiné mimořádné události - první pomoc - klasifikace poranění - sociální dovednosti potřebné při řešení mimořádných událostí - rozhodnost, pohotovost, obětavost, efektivní komunikace

Doporučeno 2. ročník - dotace: 2

Činnosti ovlivňující zdraví

výstupy	učivo
• organizuje svůj pohybový režim a využívá v souladu s pohybovými p ředpoklady, zájmy a zdravotními potřebami vhodné a dostupné pohybové aktivity • ověří jednoduchými testy úrove ň zdravotně orientované zdatnosti a svalové nerovnováhy • usiluje o optimální rozvoj své zdatnosti; vybere z nabídky vhodné kondiční programy nebo soubory cviků pro udržení či rozvoj úrovn ě zdravotně orientované zdatnosti a samostatně je upraví pro vlastní použití • vybere z nabídky vhodné soubory vyrovnávacích cvi čení zaměřených na kompenzaci jednostranného zatížení, na prevenci a korekci svalové nerovnováhy a samostatně je upraví pro vlastní použití • využívá vhodné soubory cvi čení pro tělesnou a duševní relaxaci • připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné p řevažující pohybové zatížení • uplatňuje ú čelné a bezpečné chování p ři pohybových aktivitách i v neznámém prost ředí • poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách	- svalová nerovnováha – p říčiny svalové nerovnováhy; testy svalové nerovnováhy - zdravotně zaměřená cvi čení - organismus a pohybová zát ěž – zp ůsoby zatěžování; kompenzace jednostranné zát ěže - individuální pohybový režim - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí - rizikové faktory ovlivňující bezpečnost pohybových činností – zásady jednání a chování v různém prostředí; úprava pohybových činností podle aktuálních podmínek (možných rizik)

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

výstupy	učivo
• organizuje svůj pohybový režim a využívá v souladu s pohybovými p ředpoklady, zájmy a zdravotními potřebami vhodné a dostupné pohybové aktivity • připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné p řevažující pohybové zatížení • uplatňuje ú čelné a bezpečné chování p ři pohybových aktivitách i v neznámém prost ředí • poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách • provádí osvojované pohybové dovednosti na úrovni individuálních p ředpokladů • zvládá základní postupy rozvoje osvojovaných pohybových dovedností a usiluje o své pohybové sebezdokonalení • posoudí kvalitu stěžejních částí pohybu, označí zjevné příčiny nedostatků a uplatní	- pohybové dovednosti a pohybový výkon - pohybové odlišnosti a handicapy – věkové, pohlavní, výkonnostní - pohybové hry různého zaměření - gymnastika – akrobacie; přeskoky a cvičení na ná řadí; cvičení s ná činím - kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (ur čeno především děvčatům – alespo ň dvě formy cvičení podle podmínek a zájmu žáky ň, případně žák ů) - úpoly – sebeobrana; základy džudo; aikido; karatedo (základem je sebeobrana, rozsah ostatních činností je stanoven v návaznosti na připravenost vyučujícího a zájem žák ů)

konkrétní osvojované postupy vedoucí k potřebné změně ● respektuje věkové, pohlavní, výkonnostní a jiné pohybové rozdíly a přizpůsobí svou pohybovou činnost dané skladbě sportujících	- sportovní hry – herní systémy, herní kombinace a herní činnosti jednotlivce v podmínkách utkání (alespoň ve dvou vybraných sportovních hrách podle podmínek školy a zájmu žák ů) - plavání – zdokonalování osvojených plaveckých technik (další plavecká technika); skoky do vody; branné plavání, dopomoc unavenému plavci, záchrana tonoucího (plavání je zařazováno podle materiálních podmínek školy) - další moderní a netradiční pohybové činnosti (činnosti jsou zařazovány podle podmínek školy a zájmu žák
---	---

Ochrana člověka za mimořádných událostí	
výstupy	učivo
● projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu ● zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování ● uvede důsledky porušování paragraf ů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuáln ě motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ● rozhoduje podle osvojených model ů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení ● rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události ● prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivn ě se zapojuje do likvidace následk ů hromadného zasažení obyvatel ● podle konkrétní situace zasáhne p ři závažných poraněních a život ohrožujících stavech	- vyhlášení hrozby a vzniku mimo řádné události, živelné pohromy - únik nebezpe čných látek do životního prost ředí - jiné mimořádné události - první pomoc - klasifikace poranění - sociální dovednosti pot řebné při řešení mimořádných událostí - rozhodnost, pohotovost, obětavost, efektivní komunikace

Doporučeno 3. ročník - dotace: 2

Činnosti ovlivňující zdraví

výstupy	učivo
• organizuje svůj pohybový režim a využívá v souladu s pohybovými p ředpoklady, zájmy a zdravotními potřebami vhodné a dostupné pohybové aktivity • ověří jednoduchými testy úrove ň zdravotně orientované zdatnosti a svalové nerovnováhy • usiluje o optimální rozvoj své zdatnosti; vybere z nabídky vhodné kondiční programy nebo soubory cviků pro udržení či rozvoj úrovn ě zdravotně orientované zdatnosti a samostatně je upraví pro vlastní použití • vybere z nabídky vhodné soubory vyrovnávacích cvi čení zaměřených na kompenzaci jednostranného zatížení, na prevenci a korekci svalové nerovnováhy a samostatně je upraví pro vlastní použití • využívá vhodné soubory cvi čení pro tělesnou a duševní relaxaci • připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné p řevažující pohybové zatížení • uplatňuje ú čelné a bezpečné chování p ři pohybových aktivitách i v neznámém prost ředí • poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách	- svalová nerovnováha – p říčiny svalové nerovnováhy; testy svalové nerovnováhy - zdravotně zaměřená cvi čení - organismus a pohybová zát ěž – zp ůsoby zatěžování; kompenzace jednostranné zát ěže - individuální pohybový režim - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí - rizikové faktory ovlivňující bezpečnost pohybových činností – zásady jednání a chování v různém prostředí; úprava pohybových činností podle aktuálních podmínek (možných rizik)

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

výstupy	učivo
• organizuje svůj pohybový režim a využívá v souladu s pohybovými p ředpoklady, zájmy a zdravotními potřebami vhodné a dostupné pohybové aktivity • připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné p řevažující pohybové zatížení • uplatňuje ú čelné a bezpečné chování p ři pohybových aktivitách i v neznámém prost ředí • provádí osvojované pohybové dovednosti na úrovni individuálních p ředpokladů • zvládá základní postupy rozvoje osvojovaných pohybových dovedností a usiluje o své pohybové sebezdokonalení • posoudí kvalitu stěžejních částí pohybu, označí zjevné příčiny nedostatků a uplatní	- pohybové dovednosti a pohybový výkon - pohybové odlišnosti a handicap – věkové, pohlavní, výkonnostní - pohybové hry různého zaměření - gymnastika – akrobacie; přeskoky a cvičení na ná řadí; cvičení s ná činím - kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (ur čeno především děvčatům – alespo ň dvě formy cvičení podle podmínek a zájmu žáky ň, případně žák ů) - úpoly – sebeobrana; základy džudo; aikido; karatedo (základem je sebeobrana, rozsah

konkrétní osvojované postupy vedoucí k potřebné změně • respektuje věkové, pohlavní, výkonnostní a jiné pohybové rozdíly a přizpůsobí svou pohybovou činnost dané skladbě sportujících	ostatních činností je stanoven v návaznosti na připravenost vyučujícího a zájem žák ů) - sportovní hry – herní systémy, herní kombinace a herní činnosti jednotlivce v podmínkách utkání (alespoň ve dvou vybraných sportovních hrách podle podmínek školy a zájmu žák ů) - plavání – zdokonalování osvojených plaveckých technik (další plavecká technika); skoky do vody; branné plavání, dopomoc unavenému plavci, záchrana tonoucího (plavání je zařazováno podle materiálních podmínek školy) - další moderní a netradiční pohybové činnosti (činnosti jsou zařazovány podle podmínek školy a zájmu žák
---	---

Ochrana člověka za mimořádných událostí	
výstupy	učivo
• rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události • prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel • projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu • zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování • uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činnostmi pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost • rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení • podle konkrétní situace zasáhne při závažných poraněních a život ohrožujících stavech	- vyhlášení hrozby a vzniku mimo řádné události, živelné pohromy - únik nebezpečných látek do životního prostředí - jiné mimořádné události - první pomoc - klasifikace poranění - sociální dovednosti potřebné při řešení mimořádných událostí - rozhodnost, pohotovost, obětavost, efektivní komunikace

Doporučeno 4. ročník - dotace: 2

Činnosti ovlivňující zdraví	
výstupy	učivo
• organizuje svůj pohybový režim a využívá v souladu s pohybovými předpoklady, zájmy a zdravotními potřebami vhodné a dostupné pohybové aktivity • ověří jednoduchými testy úroveň zdravotně orientované zdatnosti a svalové nerovnováhy • usiluje o optimální rozvoj své zdatnosti; vybere z nabídky vhodné kondiční programy nebo soubory cviků pro udržení či rozvoj úroveň zdravotně orientované zdatnosti a samostatně je upraví pro vlastní použití • vybere z nabídky vhodné soubory vyrovnávacích cvičení zaměřených na kompenzaci jednostranného zatížení, na prevenci a korekci svalové nerovnováhy a samostatně je upraví pro vlastní použití • využívá vhodné soubory cvičení pro tělesnou a duševní relaxaci • připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné převažující pohybové zatížení • uplatňuje účelné a bezpečné chování při pohybových aktivitách i v neznámém prostředí • poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách • provádí osvojované pohybové dovednosti na úrovni individuálních předpokladů	svalová nerovnováha – příčiny svalové nerovnováhy; testy svalové nerovnováhy - zdravotně zaměřená cvičení - organismus a pohybová zátěž – způsob zatěžování; kompenzace jednostranné zátěže - individuální pohybový režim - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí - rizikové faktory ovlivňující bezpečnost pohybových činností – zásady jednání a chování v různém prostředí; úprava pohybových činností podle aktuálních podmínek (možných rizik)

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	
výstupy	učivo
• organizuje svůj pohybový režim a využívá v souladu s pohybovými předpoklady, zájmy a zdravotními potřebami vhodné a dostupné pohybové aktivity • připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné převažující pohybové zatížení • uplatňuje účelné a bezpečné chování při pohybových aktivitách i v neznámém prostředí • poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách • provádí osvojované pohybové dovednosti na úrovni individuálních předpokladů	- pohybové dovednosti a pohybový výkon - pohybové odlišnosti a handicap – věkové, pohlavní, výkonnostní - pohybové hry různého zaměření - gymnastika – akrobacie; přeskoky a cvičení na nářadí; cvičení s náčiním - kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (určeno především

• zvládá základní postupy rozvoje osvojovaných pohybových dovedností a usiluje o své pohybové sebezdokonalení • posoudí kvalitu stěžejních částí pohybu, označí zjevné příčiny nedostatků a uplatní konkrétní osvojované postupy vedoucí k potřebné změně • respektuje věkové, pohlavní, výkonnostní a jiné pohybové rozdíly a přizpůsobí svou pohybovou činnost dané skladbě sportujících	děvčatům – alespoň dvě formy cvičení podle podmínek a zájmu žáky ň, případně žák ů) - úpoly – sebeobrana; základy džudo; aikido; karatedo (základem je sebeobrana, rozsah ostatních činností je stanoven v návaznosti na připravenost vyučujícího a zájem žák ů) - sportovní hry – herní systémy, herní kombinace a herní činnosti jednotlivce v podmínkách utkání (alespoň ve dvou vybraných sportovních hrách podle podmínek školy a zájmu žák ů) - plavání – zdokonalování osvojených plaveckých technik (další plavecká technika); skoky do vody; branné plavání, dopomoc unavenému plavci, záchrana tonoucího (plavání je zařazováno podle materiálních podmínek školy) - další moderní a netradiční pohybové činnosti (činnosti jsou zařazovány podle podmínek školy a zájmu žák
--	---

Činnosti podporující pohybové učení

výstupy	učivo
• užívá s porozum ěním tělocvičné názvosloví (gesta, signály, zna čky) na úrovni cvi čence, vedoucího pohybových činností, organizátora soutěží • volí a používá pro osvojované pohybové činnosti vhodnou výstroj a výzbroj a správn ě ji ošetřuje • připraví (ve spolupráci s ostatními žáky) t řidní či školní turnaj, soutěž, turistickou akci a podílí se na její realizaci • respektuje pravidla osvojovaných sport ů; rozhoduje (spolurozhoduje) třídní nebo školní utkání, závody, sout ěže v osvojovaných sportech • respektuje práva a povinnosti vyplývající z různých sportovních rolí – jedná na úrovni dané role; spolupracuje ve prospěch družstva • sleduje podle pokynů (i dlouhodobě) pohybové výkony, sportovní výsledky, činnosti související s pohybem a zdravím – zpracuje naměřená data, vyhodnotí je a výsledky r ůznou formou prezentuje	vzájemná komunikace a spolupráce p ři pohybových činnostech - sportovní výzbroj a výstroj – ú čelnost, funkčnost, bezpečnost, finanční dostupnost a kvalita - pohybové činnostní, sportovní a turistické akce – organizace, propagace, vyhodnocení, dokumentace - pravidla osvojovaných pohybových činností - sportovní role - měřitelné a hodnotitelné údaje související s tělesnou výchovou a sportem - olympismus v současném světě: jednání fair play – spolupráce ve sportu a pomoc soupeři, pomoc pohybově znevýhodn ěným, sport pro

● aktivně naplňuje olympijské myšlenky jako projev obecné kulturnosti	každého, sport a ochrana p řirody, odmítání podpůrných látek neslu čitelných s etikou sportu - úsp ěchy našeho sportu na pozadí nejdůležit ějších historických sportovních událostí
---	---

Ochrana člověka za mimořádných událostí

výstupy	učivo
● rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události ● prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivn ě se zapojuje do likvidace následk ů hromadného zasažení obyvatel ● projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu ● zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování ● uvede důsledky porušování paragraf ů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuáln ě motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ● rozhoduje podle osvojených model ů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení ● podle konkrétní situace zasáhne p ři závažných poraněních a život ohrožujících stavech	- vyhlášení hrozby a vzniku mimo řádné události, živelné pohromy - únik nebezpe čných látek do životního prost ředí - jiné mimořádné události - první pomoc - klasifikace poranění - sociální dovednosti pot řebné při řešení mimořádných událostí - rozhodnost, pohotovost, obětavost, efektivní komunikace

1. Učební osnovy

1.1. Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast Umění a kultura je zastoupena Hudebním oborem, Výtvarným oborem a společným vzdělávacím obsahem integrujícího tématu Umělecká tvorba a komunikace.

Hudební obor vede žáka k porozumění hudebnímu umění. Vzdělávací obsah Hudebního oboru proto tvoří tři vzájemně provázané a podmíněné okruhy činností – produkce, recepce a reflexe, které žákovi umožňují hudebně se projevovat jak při individuálních, tak i skupinových aktivitách, poznávat zákonitosti hudební tvorby, seznamovat se s různými funkcemi hudby, hodnotami a normami v umění, porozumět sdělením přenášeným hudebním jazykem, vytvářet hodnotící soudy o znějící hudbě apod., tedy pronikat do podstaty hudby.

V produkci nalézají uplatnění vokální, instrumentální a hudebně pohybové činnosti mající charakter nejen reprodukční, ale také výrazně kreativní. V nich žáci rozvíjejí své hudební schopnosti a upevňují získané vědomosti a reprodukční a produkční dovednosti. Součástí těchto činností je hlasový výcvik spojený s intonací, práce s rytmem, hra a tvorba instrumentálních doprovodů, pohybových etud.

Při recepci si žáci prostřednictvím poslechových činností uvědomují a ověřují působení znějící hudby. Hudba zde vystupuje v „instruktivní podobě“ a umožňuje vyvozovat nové hudebně teoretické poznatky a dávat je do souvislostí s poznatky již získanými (např. poznávání typických hudebních výrazových prostředků a jejich užití ve skladbě apod.).

Reflexe jako třetí, vysoce „syntetizující“ hudební činnost (v triádě produkce – recepce – reflexe), znamená nejvyšší stupeň poznávací činnosti umožňující „komplexní interpretaci hudebního díla i hudebních objektů“. Tato „komplexní interpretace“ obnáší zařazování znějící hudby do uměleckého období, určování stylu, žánru, formy díla, vytváření hodnotících soudů, zabývání se zvláštnostmi přístupu k interpretaci hudebního díla, významem a pojetím díla vzhledem k určité umělecké a historické epoše, problematikou „konzumace“ hudby vzhledem k jejímu funkčnímu zařazení, problematikou „uměleckého provozu“ apod.

Výtvarný obor navazuje svým obsahem a cíli na vytváření výchovu v základním vzdělávání a vede žáka k uvědomělému užívání vizuálních obrazných prostředků na úrovni smyslových dispozic a na úrovni subjektivně osobnostní a sociální.

Výtvarný obor pracuje s vizuálními obraznými znakovými systémy (s obrazem, sochou, designem, vzhledem krajiny, architekturou, stylem oblečení, filmem, novými médii apod.), které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. V oblasti osobnostní jsou specifickým nástrojem prožívání a poznávání, v sociální oblasti jsou nástrojem komunikace a vzájemné spolupráce. Vizuální obrazné znakové systémy zahrnují jak znakové systémy výtvarného umění různých etap a stylů, tak i ostatní produkty vizuální kultury.

Pojetí vizuálních obrazných znaků je z principu pojetím tvořivým, vyplývajícím z porovnání dosavadních a aktuálních zkušeností, předpokládajícím experimentální fázi vzniku těchto znaků a jejich ověřování poznáváním a komunikací. Z těchto pozic Výtvarný obor přistupuje k uměleckému procesu v celistvosti umělecké tvorby, recepce a interpretace.

Vzdělávací obsah Výtvarného oboru je vnit řně členěn do dvou základních okruh ů pojímaných v kontextech historických a sociokulturních, v jejich vývoji a prom ěnách.

První okruh představují Obrazové znakové systémy umožňující vytvá ření aktivních, individuáln ě založených postoj ů k obsah ům obrazové komunikace. Při tvorb ě využívá vizuáln ě obrazná vyjád ření vlastní, um ělecká i uplat ňovaná v b ěžné komunikaci (v četn ě užití dostupných technologických prostředků, jako je fotografie, video, film, ICT). Obrazové znakové systémy umožňují reflektování osobního místa žáka ve sv ět ě vizuální kultury jako vnímatele, interpreta a jako tvůrce komunikačního obsahu s uv ědom ěním si oblasti jeho ů činku.

Druhý okruh p ředstavují Znakové systémy výtvarného um ění umož ňující žákovi osobní ů čast a aktivní vstupování do výtvarného um ěleckého procesu. Reflektování vlastních prožitk ů, postoj ů a zkušeností získaných prostřednictvím experimentálního p řístupu k um ěleckým vizuáln ě obrazným prostředk ům. Na tomto základ ě si vytvá ří přehled o vizuáln ě obrazných vyjád řeních jednotlivých sm ěr ů výtvarného um ění, zejména od konce 19. století do současnosti

Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, v jejichž o čekávaných výstupech se propojují hlediska tvorby, recepce a interpretace tak, aby se dále rozvíjela smyslová citlivost, uplat ňovala žákov a subjektivita a ov ěřovaly se komunikační ů činky vizuáln ě obrazného vyjád ření.

Při t ěchto tvůrčích činnostech se pracuje jak se znaky s ustáleným význa mem, tak se znaky, jejichž význam se vytvá ří a prom ěňuje. Výtvarný obor spolupracuje s obory, které rozv íjejí obraznost dalšími specifickými prostředky (hudba, literatura, dramatické obory aj.).

Vzdělávání v t ěto oblasti krom ě hlubšího poznání výtvarného, hudebního a dalších d ruh ů um ění vede žáka k reflektování um ěleckého procesu v jeho celistvosti a um ěleckých obor ů v jejich vzájemných vazbách a p řesazích. Takto pojímané vzdělávání je rozvíjeno tématem Um ělecká tvorba a komunikace, které má integrativní charakter. Vzd ělávací obsah tématu umož ňuje žákovi pochopit základní principy um ělecké tvorby a procesu komunikace v um ění a prohlubuje jeho schopnost reflexe um ění a kultury jako celku. Téma Um ělecká tvorba a komunikace je povinným vzd ělávacím obsahem a musí být do ŠVP za řazeno tak, aby každý žák dostal možnost se s ním se známit.

Cílové zam ěření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dan ě vzd ělávací oblasti sm ěřuje k utvá ření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznávání a porozum ění um ění prostřednictvím soustřed ěné a v ědom ě reflexe a vlastní tvorby, sledování a hodnocení um ění na pozadí historických, společenských a technologických zm ěn;
- chápání um ění jako specifického a nezastupitelného způsobu komunikace probíhající mezi všemi ů častníky um ěleckého procesu, k schopnosti odlišovat podstatné znaky jednotlivých druh ů um ění na základ ě porovnávání a uv ědomování si jejich shodností a odlišností;
- užívání jazyka um ění jako prostředku k vyjád ření nejrůzn ějších jev ů, vztah ů, prožitk ů, emocí a představ a k schopnosti sv ůj způsob vyjád ření hodnotit, porovnávat a nabízet ostatním člen ům society;
- aktivnímu podílení se na vytvá ření vst řícn ě a podn ětn ě atmosféry (na základ ě porozum ění, tolerance, ale i kritičnosti) pro poznávání a porozum ění kulturním hodnotám, projev ům a potřebám r ůznorodých sociálních skupin, etnik a národ ů a na vytvá ření pozitivního vztahu ke kulturnímu bohatství současnosti i minulosti;
- uv ědomování si vlivu výchovy a vzd ělání na rozvoj tvo řivé osobnosti v roli tvůrce, interpreta a recipienta a na kvalitu její ů časti v um ěleckém procesu.

1.1.1. Estetická výchova výtvarná

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Estetická výchova výtvarná vychází z obsahu vzdělávacího oboru Výtvarný obor (stanoveného RVP G), naplňuje část vzdělávací oblasti Umění a kultura. V předmětu je zařazen společný vzdělávací obsah Hudebního i Výtvarného oboru integrujícího tématu Umělecká tvorba a komunikace. Předmět navazuje na učivo stanovené v RVP – ZV, které rozšiřuje a dále prohlubuje.

Do předmětu jsou také řazeny některé okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova.

Výtvarná část Estetické výchovy je vnitřně rozdělena do dvou základních okruhů, jež jsou dány kontextem historickým a sociokulturním. První okruh je založen na žákově vnímání obrazových znakových systémů umožňujících vytváření individuálních postojů k obsahu obrazové komunikace, aniž by se vynechalo užití dostupných technologických prostředků (fotografie, video, film). Tyto obrazové znakové systémy umožňují najít místo žáka ve sféře vizuální kultury jako diváka, interpreta i tvůrce komunikačního obsahu s uvědoměním si oblasti jeho účinku. Druhý okruh představuje znakové systémy výtvarného umění, které umožňují žákovi osobní účast a aktivní vstupování do výtvarného uměleckého procesu. Je kladen důraz na vlastní prožitek, postoj a zkušenost prostřednictvím experimentálního přístupu k uměleckým vizuálně obrazným prostředkům. Na tomto základě si vytváří přehled o vizuálně obrazných vyjádřeních jednotlivých směrů výtvarného umění od počátku vzniku do současnosti.

Tento vyučovací předmět spolupracuje s jinými předměty, jako jsou Český jazyk a literatura, Dějepis, Základy společenských věd, doplňuje je a navazuje souvislosti. Výtvarný obor může vycházet i z mimoškolních aktivit žáků, které rozvíjejí obraznost dalšími specifickými prostředky (hudba, literatura, dramatické obory aj.). Vzdělávací obsah tématu umožňuje žákovi pochopit základní principy umělecké tvorby a procesu komunikace v umění a prohlubuje jeho schopnost reflexe umění a kultury jako celku.

Časové a organizační vymezení

Estetická výchova výtvarná se vyučuje v 1. a 2. ročníku (viz učební plán předmětu).

Třída se dělí na dvě skupiny dle výběru žáků, část si volí Výtvarnou výchovu, část Hudební. V takto rozdělených skupinách je prostor pro samostatnou činnost, komunikaci v oboru, rozbor a interpretace uměleckých děl, na diskuze aj.

Výuka probíhá v odborné učebně výtvarné výchovy, případně v učebnách výpočetní techniky nebo mimo budovu školy (práce v plénu, exkurze, návštěvy výstav).

Výuka předmětu se zakládá na výkladu, samostatné výtvarné činnosti žáků, interpretaci uměleckých děl, práci s uměleckým dílem a odborným textem, referátech a seminářních pracích. Součástí výuky je i sledování videoukázek. Učitel různými metodami ověřuje získané dovednosti žáka i jeho vědomosti (písemný test, samostatná interpretace zadaného úkolu, domácí příprava, konzultace). Žáci pracují samostatně i ve skupině na řešení problémů, vytváření nových skutečností a přemýšlejí nad jejich uplatněním. Na výsledcích se učí kritice, sebekritice a hodnocení reality kolem sebe. Žáci jsou výukou motivováni k účasti v uměleckých soutěžích: výtvarných, fotografických, případně i divadelních a dalších, které s uměním souvisí, případně k jejich samostatné organizaci.

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Estetická výchova výtvarná budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák moh l sám promyslet, zorganizovat a zhodnotit vlastní činnost,
- vede žáky k propojování nových informací s již d říve nabytými informacemi,
- podporuje prezentaci vlastní práce žák ů, pomáhá uv ědomit si svůj pokrok a zároveň pomáhá p řijmout kritiku jak učitele, tak spolužák ů,
- využívá kladného hodnocení k motivaci pro další v ýtvarnou

činnost. Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadává úkoly zp ůsobem, který nutí žáky hledat informace i řešení a umož ňuje volbu různých postup ů. Kompetence komunikativní

Učitel:

- vytvá ří dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci r ůznými formami (ústně, písemně, pomocí technických prost ředků, výtvarnými prost ředky),
- dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchá ní, respektování originálních či odlišných názor ů), posiluje vědomí důležitosti kultivovaného jazykového i výtvarného projevu.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- dodává žák ům sebedůvěru a podle potřeby žák ům v činnostech pomáhá,
- klade důraz zejména na individuální p řístup k žák ům a na rozvoj jejich schopností, v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žák ů,
- vede žáky k vyjád ření vlastního názoru, pocitu a k toleranci názoru d ruhých.

Kompetence občanské

Učitel:

- podporuje občanské cítění žák ů při vytvá ření výtvarných prací,
- organizuje návštěvy výstav podle aktuální situace, a umož ňuje tak žák ům společné prožívání a vnímání um ěleckého díla a rozvíjení jejich kulturního rozhledu,
- vede žáky ke sledování kulturních událostí v její ch život ě.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- motivuje žáky k rozhodování o výb ěru volitelných p ředmětů
- umož ňuje žák ům zapojit se a realizovat různě náro čné společné projekty,
- umož ňuje žák ům hledat témata na základ ě jejich osobních preferencí a individuálního zájmu,
- motivuje žáky k ú časti na soutěžích a mimoškolních aktivitách.

Učební plánpředmětu

Ročník	I	II
Dotace	2	2
Povinnost (skupina)	volitelný (Estetická výchova)	volitelný (Estetická výchova)

Dotace skupiny	2	2
----------------	---	---

Průřezová témata

Vzdělávací p ředmět jako celek pokrývá následující PT:

- **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Média a mediální produkce
 - Uživatelé
- **OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
- **VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:**
 - Žijeme v Evrop ě

doporučený 1. ročník - dotace: 2

Úvod do předmětu	
výstupy	učivo
● na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci	- základní rozd ělení a datace - charakteristika pojmů: umění a kultura - pomocné vědy, související obory - významné galerie a muzea ve světě i u nás

Pravěké umění	
výstupy	učivo
● na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuáln ě obrazného vyjád ření a jeho ú činku v procesu komunikace ● na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuáln ě obrazných vyjád ření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu ● na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci ● na příkladech uvádí p říčiny vzniku a proměn uměleckých sm ěrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých d ěl	- počátky um ění - periodizace - pravěké malby a stavby - počátky užitého um ění - naleziště a lokality - muzejní sbírky

Výtvarné umění starověku	
výstupy	učivo

● v konkrétních příkladech vizuáln ě obrazných vyjád ření vlastní i um ělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky ● na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich prom ěn na interpretaci obsahu vizuáln ě obrazného vyjád ření a jeho ú ěinku v procesu komunikace ● na příkladech uvádí p říčiny vzniku a prom ěn um ěleckých sm ěrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku um ěleckých d ěl	- Mezopotámie - Egypt - základní um ění Číny a Indie - Egejská oblast a Kréta - Řecko - Etruské um ění - Řím
--	--

Výtvarné um ění středověku

výstupy	učivo
● na příkladech vizuáln ě obrazných vyjád ření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorb ě ● na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuáln ě obrazných vyjád ření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu ● své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného um ění uvádí do vztah ů jak s aktuálními i historickými um ěleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuáln ě obraznými vyjád řeními, uplatňovanými v běžné komunikaci ● vytvá ří si přehled um ěleckých vizuáln ě obrazných vyjád ření podle samostatně zvolených kritérií ● na konkrétních příkladech vysvětlí, jak um ělecká vizuáln ě obrazná vyjád ření působí v rovin ě smyslov ě, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto p ůsobení na utvá ření postojů a	- výtvarné um ění ran ěho středověku - křesťanské antické um ění - um ění ran ě středověké Evropy - byzantské um ění - předrománské období - výtvarné um ění vrcholného středověku - románské um ění - gotické um ění

Výtvarné um ění počátek novověku

výstupy	učivo
● v konkrétních příkladech vizuáln ě obrazných vyjád ření vlastní i um ělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky ● na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich prom ěn na interpretaci obsahu vizuáln ě obrazného vyjád ření a jeho ú ěinku v procesu komunikace ● své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného um ění uvádí do vztah ů jak s aktuálními i historickými	- renesance - periodizace - základní architektonické prvky - významné osobnosti

výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuáln ě obraznými vyjád řeními, uplatňovanými v běžné komunikaci ● vytvá ří si přehled uměleckých vizuáln ě obrazných vyjád ření podle samostatně zvolených kritérií	
---	--

Výtvarné techniky a teorie

výstupy	učivo
● vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti; dokáže objasnit její význam v procesu um ělecké tvorby i v život ě ● v konkrétních příkladech vizuáln ě obrazných vyjád ření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky ● na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuáln ě obrazného vyjád ření a jeho ú činku v procesu komunikace ● na příkladech vizuáln ě obrazných vyjád ření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorb ě ● na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuáln ě obrazných vyjád ření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu ● na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci ● naléz á, vybírá a uplat ňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projekt ů ● využív á znalosti aktuálních zp ůsob ů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjád ření své představy ● charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuáln ě obrazných vyjád ření a konkrétních uměleckých d ěl a porovnává výb ěr a způsob užití prost ředků ● na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuáln ě obrazná vyjád ření působí v rovin ě smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utvá ření postoj ů a hodnot	- výtvarné techniky - dekalk - kresba tužkou a tuší - malba temperou - akvarel - práce s jinými materiály - výtvarné pojmy - teorie výtvarného umění - kompozice - výklad díla - symbolika - teorie barvy

doporučený 2. ročník - dotace: 2

Výtvarné umění novověku	
výstupy	učivo
- rozpoznává specifi čnosti různých vizuáln ě obrazných znakových systém ů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytvá ření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci - objasní roli autora, příjemce a interpreta při utvá ření obsahu a komunikačního ú činku vizuáln ě obrazného vyjád ření - na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuáln ě obrazného vyjád ření a jeho ú činku v procesu komunikace - pojmenuje ú činky vizuáln ě obrazných vyjád ření na smyslové vnímání, v ědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za ú čelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání - vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konven ční - objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu - rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných prom ěn vidění a stavby uměleckých d ěl a dalších vizuáln ě obrazných vyjád ření - své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztah ů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuáln ě obraznými vyjád řeními, uplatňovanými v běžné komunikaci - na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuáln ě obrazná vyjád ření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto p ůsobení na utvá ření postojů a	- manýrismus - barokní umění - klasicizující baroko - selské baroko - barokní gotika - rokoko

● vytvá ří si přehled uměleckých vizuáln ě obrazných vyjád ření podle samostatně zvolených kritérií ● na příkladech uvádí p řičiny vzniku a proměn uměleckých sm ěrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých d ěl ● charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuáln ě obrazných vyjád ření a konkrétních uměleckých d ěl a porovnává výb ěr a způsob užití prost ředků	
--	--

Umění konce 18. a 19. století

výstupy	učivo
● rozpoznává specifi čnosti různých vizuáln ě obrazných znakových systém ů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytvá ření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci ● v konkrétních příkladech vizuáln ě obrazných vyjád ření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky ● objasní roli autora, příjemce a interpreta při utvá ření obsahu a komunikačního ú činku vizuáln ě obrazného vyjád ření ● na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuáln ě obrazného vyjád ření a jeho ú činku v procesu komunikace ● při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální p řínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuáln ě obrazných vyjád ření ● na příkladech vizuáln ě obrazných vyjád ření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě ● rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných prom ěn vidění a stavby uměleckých d ěl a dalších vizuáln ě obrazných vyjád ření ● své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztah ů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuáln ě obraznými vyjád řeními, uplatňovanými v běžné komunikaci ● na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuáln ě obrazná vyjád ření působí	- klasicismus - romantismus - realismus - impresionismus - postimpresionismus - historizující slohy - symbolismus - secese

vliv má toto p ůsobení na utvá ření postojů a hodnot na příkladech uvádí p říčiny vzniku a proměn uměleckých sm ěrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých d ěl	
---	--

Umění 20. století

výstupy	učivo
- na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuáln ě obrazných vyjád ření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu - uvědomuje si význam osobn ě založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí - dokáže vystihnout nejpodstatn ější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu - objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základ ě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“ - vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým díl ům současnosti - rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných prom ěn vidění a stavby uměleckých d ěl a dalších vizuáln ě obrazných vyjád ření - na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuáln ě obrazná vyjád ření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto p ůsobení na utvá ření postojů a hodnot - na příkladech uvádí p říčiny vzniku a proměn uměleckých sm ěrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých d ěl	- umění první poloviny 20. století ve světě - kubismus - funkcionalismus - dadaismus - futurismus - expresionismus - surrealismus - design, fotografie - umění druhé poloviny 20. století ve světě - modernismus a postmoderna - abstraktní umění - op-art, pop-art - kinetické umění - design, fotografie - umění 20. století v našich zemích

Výtvarné techniky a teorie

výstupy	učivo
porovnává r ůzné znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění	- výtvarné techniky - kresba tužkou a tuší - malba temperou

● rozpoznává specifi čnosti různých vizuáln ě obrazných znakových systém ů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytvá ření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci ● v konkrétních příkladech vizuáln ě obrazných vyjád ření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky ● při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální p řínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuáln ě obrazných vyjád ření ● pojmenuje ú činky vizuáln ě obrazných vyjád ření na smyslové vnímání, v ědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za ú čelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání ● vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým díl ům současnosti ● nalézám, vybírá a uplat ňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projekt ů ● samostatně experimentuje s různými vizuáln ě obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění ● na konkrétních příkladech vizuáln ě obrazných vyjád ření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace ● využívá znalosti aktuálních zp ůsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjád ření své představy	- akvarel - práce s jinými materiály - plastika - výtvarné řešení prostoru - výtvarné pojmy - teorie výtvarného umění - kompozice - teorie barvy - výklad - symbolika
--	--

1. Učební osnovy

1.1. Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast Umění a kultura je zastoupena Hudebním oborem, Výtvarným oborem a společným vzdělávacím obsahem integrujícího tématu Umělecká tvorba a komunikace.

Hudební obor vede žáka k porozumění hudebnímu umění. Vzdělávací obsah Hudebního oboru proto tvoří tři vzájemně provázané a podmíněné okruhy činností – produkce, recepce a reflexe, které žákovi umožňují hudebně se projevovat jak při individuálních, tak i skupinových aktivitách, poznávat zákonitosti hudební tvorby, seznamovat se s různými funkcemi hudby, hodnotami a normami v umění, porozumět sdělením přenášeným hudebním jazykem, vytvářet hodnotící soudy o znějící hudbě apod., tedy pronikat do podstaty hudby.

V produkci nalézají uplatnění vokální, instrumentální a hudebně pohybové činnosti mající charakter nejen reprodukční, ale také výrazně kreativní. V nich žáci rozvíjejí své hudební schopnosti a upevňují získané vědomosti a reprodukční a produkční dovednosti. Součástí těchto činností je hlasový výcvik spojený s intonací, práce s rytmem, hra a tvorba instrumentálních doprovodů, pohybových etud.

Při recepci si žáci prostřednictvím poslechových činností uvědomují a ověřují působení znějící hudby. Hudba zde vystupuje v „instruktivní podobě“ a umožňuje vyvozovat nové hudebně teoretické poznatky a dávat je do souvislostí s poznatky již získanými (např. poznávání typických hudebních výrazových prostředků a jejich užití ve skladbě apod.).

Reflexe jako třetí, vysoce „syntetizující“ hudební činnost (v triádě produkce – recepce – reflexe), znamená nejvyšší stupeň poznávací činnosti umožňující „komplexní interpretaci hudebního díla i hudebních objektů“. Tato „komplexní interpretace“ obnáší zařazování znějící hudby do uměleckého období, určování stylu, žánru, formy díla, vytváření hodnotících soudů, zabývání se zvláštnostmi přístupu k interpretaci hudebního díla, významem a pojetím díla vzhledem k určité umělecké a historické epoše, problematikou „konzumace“ hudby vzhledem k jejímu funkčnímu zařazení, problematikou „uměleckého provozu“ apod.

Výtvarný obor navazuje svým obsahem a cíli na vytvářenou výchovu v základním vzdělávání a vede žáka k uvědomělému užívání vizuálních obrazných prostředků na úrovni smyslových dispozic a na úrovni subjektivně osobnostní a sociální.

Výtvarný obor pracuje s vizuálními obraznými znakovými systémy (s obrazem, sochou, designem, vzhledem krajiny, architekturou, stylem oblečení, filmem, novými médii apod.), které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. V oblasti osobnostní jsou specifickým nástrojem prožívání a poznávání, v sociální oblasti jsou nástrojem komunikace a vzájemné spolupráce. Vizuální obrazné znakové systémy zahrnují jak znakové systémy výtvarného umění různých etap a stylů, tak i ostatní produkty vizuální kultury.

Pojetí vizuálních obrazných znaků je z principu pojetím tvořivým, vyplývajícím z porovnání dosavadních a aktuálních zkušeností, předpokládajícím experimentální fázi vzniku těchto znaků a jejich ověřování poznáváním a komunikací. Z těchto pozic Výtvarný obor přistupuje k uměleckému procesu v celistvosti umělecké tvorby, recepce a interpretace.

Vzdělávací obsah Výtvarného oboru je vnit řně členěn do dvou základních okruh ů pojímaných v kontextech historických a sociokulturních, v jejich vývoji a prom ěnách.

První okruh představují Obrazové znakové systémy umožňující vytvá ření aktivních, individuáln ě založených postoj ů k obsah ům obrazové komunikace. Při tvorb ě využívá vizuáln ě obrazná vyjád ření vlastní, um ělecká i uplat ňovaná v b ěžné komunikaci (v četn ě užití dostupných technologických prostředků, jako je fotografie, video, film, ICT). Obrazové znakové systémy umožňují reflektování osobního místa žáka ve sv ět ě vizuální kultury jako vnímatele, interpreta a jako tvůrce komunikačního obsahu s uv ědom ěním si oblasti jeho ů činku.

Druhý okruh p ředstavují Znakové systémy výtvarného um ění umoř ňující žákovi osobní ů čast a aktivní vstupování do výtvarného um ěleckého procesu. Reflektování vlastních prožitk ů, postoj ů a zkušeností získaných prostřednictvím experimentálního p řístupu k um ěleckým vizuáln ě obrazným prostředk ům. Na tomto základ ě si vytvá ří přehled o vizuáln ě obrazných vyjád řeních jednotlivých sm ěr ů výtvarného um ění, zejména od konce 19. století do současnosti

Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, v jejichž o čekávaných výstupech se propojují hlediska tvorby, recepce a interpretace tak, aby se dále rozvíjela smyslová citlivost, uplat ňovala žákov a subjektivita a ov ěřovaly se komunikační ů činky vizuáln ě obrazného vyjád ření.

Při t ěchto tvůrčích činnostech se pracuje jak se znaky s ustáleným význa mem, tak se znaky, jejichž význam se vytvá ří a prom ěňuje. Výtvarný obor spolupracuje s obory, které rozv íjejí obraznost dalšími specifickými prostředky (hudba, literatura, dramatické obory aj.).

Vzdělávání v t ěto oblasti krom ě hlubšího poznání výtvarného, hudebního a dalších d ruh ů um ění vede žáka k reflektování um ěleckého procesu v jeho celistvosti a um ěleckých obor ů v jejich vzájemných vazbách a p řesazích. Takto pojímané vzdělávání je rozvíjeno tématem Um ělecká tvorba a komunikace, které má integrativní charakter. Vzd ělávací obsah tématu umoř ňuje žákovi pochopit základní principy um ělecké tvorby a procesu komunikace v um ění a prohlubuje jeho schopnost reflexe um ění a kultury jako celku. Téma Um ělecká tvorba a komunikace je povinným vzd ělávacím obsahem a musí být do ŠVP za řazeno tak, aby každý žák dostal možnost se s ním se známit.

Cílové zam ěření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dan ě vzd ělávací oblasti sm ěřuje k utvá ření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznávání a porozum ění um ění prostřednictvím soustřed ěné a v ědom ě reflexe a vlastní tvorby, sledování a hodnocení um ění na pozadí historických, společenských a technologických zm ěn;
- chápání um ění jako specifického a nezastupitelného způsobu komunikace probíhající mezi všemi ů častníky um ěleckého procesu, k schopnosti odlišovat podstatné znaky jednotlivých druh ů um ění na základ ě porovnávání a uv ědomování si jejich shodností a odlišností;
- užívání jazyka um ění jako prostředku k vyjád ření nejrůzn ějších jev ů, vztah ů, prožitk ů, emocí a představ a k schopnosti sv ůj způsob vyjád ření hodnotit, porovnávat a nabízet ostatním člen ům society;
- aktivnímu podílení se na vytvá ření vst řícn ě a podn ětn ě atmosféry (na základ ě porozum ění, tolerance, ale i kritičnosti) pro poznávání a porozum ění kulturním hodnotám, projev ům a potřebám r ůznorodých sociálních skupin, etnik a národ ů a na vytvá ření pozitivního vztahu ke kulturnímu bohatství současnosti i minulosti;
- uv ědomování si vlivu výchovy a vzd ělání na rozvoj tvo řivé osobnosti v roli tvůrce, interpreta a recipienta a na kvalitu její ů časti v um ěleckém procesu.

1.1.1. Estetická výchova hudební

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Hudební výchova vychází ze vzdělávacího obsahu Hudebního oboru a integrujícího tématu Umělecká tvorba a komunikace vzdělávací oblasti Umění a kultura v RVP G.

Do hodin Hudební výchovy jsou zařazeny některé okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova.

Předmět Hudební výchova navazuje svým obsahem a cíli na hudební výchovu základní školy, na učitelské stanovené v RVP – Z, rozšiřuje ho a prohlubuje.

Hudební výchova směřuje k vytváření kladného vztahu k hudbě. Vede žáka k porozumění hudebnímu umění a k uvědomění si schopnosti umění emocionálně působit. Prohlubuje znalosti, rozvíjí dovednosti a upevňuje získané vědomosti pomocí tří vzájemně provázaných činností: produkce (vokální, instrumentální a hudebně pohybové činnosti), recepce (hudebně výrazové prostředky, hudební formy, působení hudby) a reflexe (komplexní interpretace hudebního díla – autor, historické a umělecké období, styl, vlastní hodnocení hudby, poselství díla). Proto také předmět ovlivňuje hodnotovou orientaci žáků. Hudební výchova navazuje na další společenské vědní předměty (Dějepis, Výtvarná výchova, Základy společenských věd, Český jazyk a literatura), ale i na některé přírodovědné (Biologie – proces tvorby hlasu, Fyzika – akustika, vznik tónu).

Časové a organizační vymezení

Předmět Hudební výchova se vyučuje v 1. a 2. ročníku čtyřletého denního studia (viz učební plán předmětu).

Na začátku studia si žáci volí, zda budou navštěvovat Výchovu hudební či výtvarnou. Výuka pak probíhá v polovičním počtu žáků.

Uskutečňuje se ve specializované učebně vybavené pianinem, elektroakustickou kytarou, rytmickými nástroji, audiotechnikou.

Výuka předmětu je založena především na vlastních činnostech žáků: pěveckých, poslechových, hudebně pohybových a instrumentálních. Doplněna je výkladem, referáty, dialogem s žáky, diskusí, skupinovými pracemi, hrou, samostatnou prací a krátkodobými projekty. Učitel různými metodami ovlivňuje dovednosti a vědomosti žáků (práce v hodině, písemné práce, domácí práce, poslechová cvičení...). Vyučující k výuce používají dostupnou didaktickou techniku, např. MC/CD přehrávač, video, meotar...

Podle možností jsou do výuky zařazeny exkurze, výstavy, návštěvy koncertů a hudebních pořadů.

Výchovné a vzdělávací strategie:

V předmětu Hudební výchova budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- nabízí žákům dostatek možností k samostatnému pozorování hudby, vede žáky k tomu, aby získané výsledky uváděli do souvislostí a dokázali využít v praktických činnostech
- zadává studentům samostatnou i domácí práci tak, aby tvořivě využívali informace z literatury, internetu, tisku, hudebních časopisů a dalších zdrojů, aby informace třídili, kriticky hodnotili
- vede žáky k používání obecně užívaných hudebních termínů

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- předkládá žák ům dostatek nám ětů k samostatnému uvažování a řešení problémů v oblasti hudby a umění
- při receptivních činnostech zadává problémové úlohy, vede je k rozpoznání problému a hledání nejvhodnějšího způsobu řešení
- upozorňuje na společenské problémy spjaté se světem hudby a show businessu, vybízí je k zaujetí stanoviska a k vyvození praktických záv ěrů týkající se společnosti i žáka samotného
- volí takové metody, aby žák sám sledoval vlastní pokrok při zdolávání problém ů

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáka prost řednictvím různých komunika čních strategií a řízených diskusí k srozumitelnému a kultivovanému vyjadřování myšlenek a názor ů, vytvá ří tak podmínky pro vzájemné sd ělování pocit ů a hudebních představ
- využívá skupinovou práci p ři přípravě a realizaci hudebních objektů
- vytvá ří podmínky k hudebnímu nebo hudebně pohybovému dialogu mezi žáky formou nástrojové souhry, hudební a hudebně pohybové improvizace
- zadáváním referát ů upevňuje u žák ů dovednosti verbální komunikace
- zařazováním prvku dramatické výchovy rozvíjí u žák ů komunikaci nonverbální

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k naslouchání a tolerování názor ů druhých, vytvá ří situace k poznání pot řeby vzájemného respektu v otázkách hudebního vkusu a stylové vyhra něnosti
- zároveň vede žáky k uv ědomění si jedinečnosti každého člověka a rozvíjí u nich pozitivní sebedůvěru v oblasti hudebních dovedností
- umož ňuje každému žák u seberealizaci v hudebních

činnostech Kompetence občanské

Učitel:

- umož ňuje žák ům poznat naše národní tradice a kulturní d ědictví a pochopit jejich význam
- vytvá ří pozitivní vztah k hudebním i obecně uměleckým díl ům
- nabízí možnost aktivn ě se zapojit do kulturního dění (návšt ěvy kulturních akcí, výstavy, hudební soutěže a projekty)

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vede žáky k zapojování do mimoškolních hudebních či obecně kulturních

aktivit Učební plánpředmětu

Ročník	I	II
Dotace	2	2

Povinnost (skupina)	volitelný (Estetická výchova)	volitelný (Estetická výchova)
Dotace skupiny	2	2

Průřezová témata

Vzdělávací p ředmět jako celek pokrývá následující PT:

- **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Média a mediální produkce
 - Mediální produkty a jejich význam
 - Ú činky mediální produkce a vliv médií
- **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:**
 - Základní problémy sociokulturních rozdíl ů
- **OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Morálka všedního dne
 - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
 - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
 - Sociální komunikace
 - Spolupráce a sout ěž
- **VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:**
 - Globalizační a rozvojové procesy
 - Žijeme v Evrop ě

doporučený 1. ročník - dotace: 2

Produkce	
výstupy	učivo
● využívá sv ůj individuální p ěvecký potenciál při zpěvu, při mluvním projevu vede sv ůj hlas zněle a přirozeně, správn ě artikuluje, logicky člení větu (obsah sdělení), uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném život ě ● využívá jednoduché a podle vybavení školy i složit ější hudební nástroje (keyboards, keyboards ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách a p řiměřeně sv ým hudebním schopnostem a dovednostem používá hudební nástroje jako prost ředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ ● reaguje na hudbu pohybem, ztvár ňuje ji ům ěrně sv ým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím;pohyb ve spojení s	- vokální činnosti – kultivace pěveckého a hlasového projevu, intonační a rytmický výcvik, sólový a sborový zp ěv, orientace v notovém (grafickém) zápisu vokálních kompozic - instrumentální činnosti – hra a tvorba instrumentálních doprovod ů (rytmicko-melodické doprovody), hra a tvorba jednoduchých instrumentálních kompozic (hudební v ěta, malá písňová forma), orientace v notovém a grafickém zápisu instrumentálních kompozic - hudebně pohybové činnosti – pohyb hudby a gesto, pohybové etudy, tanec jako způsob komunikace

hudbou využívá k vyjád ření vlastních představ a pocitů • orientuje se v zápise jednoduchých, p řípadně i složit ějších vokálních, instrumentálních i vokáln ě-instrumentálních písní a skladeb; na základ ě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje	
průřezová témata	
OSV: PRVO, SODEŘP, SK, MVD, SaS	

Recepce a reflexe	
výstupy	učivo
• vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebn ě výrazové prostředky užité ve skladb ě, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvá řenému celku • interpretuje hudbu na základ ě vědomostí a individuálních hudebních schopností; vytvá ří vlastní soudy a preference, které dokáže v diskusi obhájit • odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití ur čité hudby v konkrétních situacích • uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názor ů i idejí, pocitů a názor ů ostatních lidí a na základ ě toho je schopen se s hudbou ztotožnit či ji odmítnout	- hudba jako organizovaný zvuk – hudební dílo – hudební objekt, hudebn ě výrazové prostředky, hudební forma, hudební znak, formální struktura a sémantika skladby - hudební nástroje, záznam hudby, p římá a nepřímá komunikace hudby - hudební styly a žánry, funkce hudby – hudba a její využití v b ěžném život ě, hudba jako kulturní statek a jako zboží, estetická a um ělecká hodnota hudebního díla - hudební skladatel a interpret, interpretace v hudbě, um ělecký provoz
průřezová témata	
OSV: PRVO, SODEŘP, SK, MVD, SaS	
MeV: MPJV, UMPVM	

Hudba v pravěku	
výstupy	učivo
• využívá jednoduché a podle vybavení školy i složit ější hudební nástroje (keyboards, keyboards ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách a p řiměřeně svým hudebním schopnostem a dovednostem používá hudební nástroje jako prost ředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ	- vznik hudby (doba, místo, funkce) - pravěké hudební nástroje - hudba současných domorodých kultur

• reaguje na hudbu pohybem, ztvár ňuje ji úm ěrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím;pohyb ve spojení s hudbou využívá k vyjád ření vlastních představ a pocitů • orientuje se ve vývoji hudebního um ění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základ ě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	
průřezová témata	
VMEGS: GRS	

Hudba ve starověku	
výstupy	učivo
• orientuje se ve vývoji hudebního um ění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základ ě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	- hudba starověkých orientálních kultur - hudba ve starověkém Řecku a Římě
průřezová témata	
VMEGS: ŽE	

Hudba ve středověku	
výstupy	učivo
• orientuje se ve vývoji hudebního um ění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základ ě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	- duchovní středověká hudba: gregoriánský chorál - světská hudba středověku: rytířský zp ěv - počátky vícehlasu - česká hudba – nejstarší památky - Ars antiqua
průřezová témata	
VMEGS: ŽE	

Hudba renesance	
výstupy	učivo
• orientuje se ve vývoji hudebního um ění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních	- Ars nova - Nizozemská vokální polyfonie - Vrcholná renesance: Římská, Benátská škola, Orlando di Lasso

znaků, na základ ě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	
průřezová témata	
VMEGS: ŽE	

Hudba baroka	
výstupy	učivo
orientuje se ve vývoji hudebního um ění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základ ě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	- charakteristika směru, hudební žánry - představitelé světového baroka - baroko v Ěechách
průřezová témata	
VMEGS: ŽE	

Hudba klasicismu	
výstupy	učivo
orientuje se ve vývoji hudebního um ění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základ ě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	- charakteristika směru - vídeňská škola - klasicismus v Ěechách (emigrace)
průřezová témata	
VMEGS: ŽE	

Dějiny populární hudby	
výstupy	učivo
- reaguje na hudbu pohybem, ztvár ňuje ji úm ěrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím; pohyb ve spojení s hudbou využívá k vyjád ření vlastních představ a pocitů - orientuje se ve vývoji hudebního um ění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základ ě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	- kořeny moderní populární hudby - jazz - swing - populární hudba v Ěechách

● odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití ur čité hudby v konkrétních situacích ● uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názor ů i idejí, pocitů a názor ů ostatních lidí a na základ ě toho je schopen se s hudbou ztotožnit či ji odmítnout	
---	--

průřezová témata

VMEGS: ŽE

MuV: ZPSR

MeV: MPJV, UMPVM, RMMD

Hudební teorie

výstupy	učivo
● orientuje se v zápise jednoduchých, p řípadně i složit ějších vokálních, instrumentálních i vokáln ě-instrumentálních písní a skladeb; na základ ě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje ● vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebn ě výrazové prostředky užité ve skladb ě, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvá řenému celku	- délky not a pomlk, rytmus, takt - tempo a jeho označení - hudební pojmy - dynamika a dynamická znaménka - intervaly - stupnice durové, kvintový a kvartový kruh - rozdělení lidského hlasu - part, partitura

doporučený 2. ročník - dotace: 2

Produkce

výstupy	učivo
● využívá jednoduché a podle vybavení školy i složit ější hudební nástroje (keyboardy, keyboardy ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách a p říměřeně svým hudebním schopnostem a dovednostem používá hudební nástroje jako prost ředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ ● využívá sv ůj individuální p ěvecký potenciál při zpěvu, při mluvním projevu vede sv ůj hlas zněle a přirozeně, správn ě artikuluje, logicky	- vokální činnosti – kultivace pěveckého a hlasového projevu, intonační a rytmický výcvik, sólový a sborový zp ěv, orientace v notovém (grafickém) zápise vokálních kompozic, improvizace jednoduché vokální kompozice (předv ětí a záv ětí, perioda) - instrumentální činnosti – hra a tvorba instrumentálních doprovod ů (rytmicko-melodické doprovody, jednoduchá aranžmá), hra a tvorba jednoduchých instrumentálních kompozic (hudební věta, malá pís ňová forma, rondo), orientace v notovém a grafickém zápise

člení větu (obsah sdělení), uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě • reaguje na hudbu pohybem, ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím; pohyb ve spojení s hudbou využívá k vyjádření vlastních představ a pocitů • orientuje se v zápise jednoduchých, případně i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb; na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje	instrumentálních kompozic, moderní hudební nástroje a počítač - hudebně pohybové činnosti – pohyb hudby a gesto, pohybové etudy, tanec jako způsob komunikace
průřezová témata	
OSV: PRVO, SODEŘP, SK, MVD, SaS	

Recepce a reflexe	
výstupy	učivo
• popíše a na vybraných hudebních dílech (částech hudebního díla) ukáže důležité znaky tvorby a interpretace, vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný přístup skladatele a interpreta, možná poselství sdělovaná prostřednictvím hudby na základě svých schopností, znalostí i získaných zkušeností dešifruje a interpretuje • vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky užívané ve skladbě, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku • interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností; vytváří vlastní soudy a preference, které dokáže v diskusi obhájit • uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit či ji odmítnout	- hudba jako organizovaný zvuk – hudební dílo – hudební objekt, hudebně výrazové prostředky, hudební forma, hudební znak, formální struktura a sémantika skladby - hudební nástroje, nové technologie v hudbě, záznam hudby, přímá a nepřímá komunikace hudby - hudební styly a žánry, funkce hudby – hudba a její využití v běžném životě, hudba jako kulturní statek a jako zboží, estetická a umělecká hodnota hudebního díla, hudební průmysl, hudba na objednávku a možnosti jejího zneužití - vývoj hudby – hudba vokální a instrumentální, charakteristické hudební znaky jednotlivých slohů, průniky, syntézy, hledání nových cest - hudební skladatel a interpret, interpretace v hudbě, umělecký provoz - hudba jako způsob identifikace, sebeprezentace a druh generační výpovědi - interpretace hudebního díla – popis hudebního díla v rovině významu, výrazu a výstavby, zařazení díla do historického a sociálního kontextu, hudební dílo jako možné poselství, vlastní hodnocení
průřezová témata	
OSV: PRVO, SODEŘP, SK, MVD, SaS	
MeV: MPJV	

Hudba romantismu

výstupy	učivo
- popíše a na vybraných hudebních dílech (částech hudebního díla) ukáže důležité znaky tvorby a interpretace, vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný prínos skladatele a interpreta, možná poselství sdělovaná prostřednictvím hudby na základě svých schopností, znalostí i získaných zkušeností dešifruje a interpretuje - orientuje se ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	- charakteristika směru - raný romantismus - vrcholný romantismus - novoromantismus - pozdní romantismus - ruská národní hudba - česká hudba 19. století
průřezová témata	
VMEGS: ŽE	

Hudba impresionismu	
výstupy	učivo
- popíše a na vybraných hudebních dílech (částech hudebního díla) ukáže důležité znaky tvorby a interpretace, vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný prínos skladatele a interpreta, možná poselství sdělovaná prostřednictvím hudby na základě svých schopností, znalostí i získaných zkušeností dešifruje a interpretuje - orientuje se ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	- charakteristika směru - představitelé ve světové i české hudbě
průřezová témata	
VMEGS: ŽE	

Hudba 20. století	
výstupy	učivo
popíše a na vybraných hudebních dílech (částech hudebního díla) ukáže důležité znaky tvorby a interpretace, vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný prínos skladatele a interpreta, možná poselství sdělovaná	- expresionismus a 2. vídeňská škola - dodekafonie a serialismus - modální hudba - neofolklorismus - témbrová hudba

prostřednictvím hudby na základ ě svých schopností, znalostí i získaných zkušeností dešifruje a interpretuje • orientuje se ve vývoji hudebního um ění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základ ě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	- elektronická hudba - minimalismus - hlavní představitelé české hudby 20. století
--	--

průřezová témata

VMEGS: ŽE

Dějiny populární hudby

výstupy	učivo
• uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě; popíše možnosti využití hudby v „mimohudební“ oblasti a je schopen poukázat na příklady jejího zneužívání • upozorní na ty znaky hudební tvorby, které s sebou nesou netoleranci, rasismus a xenofobii, a dokáže se od takové hudby distancovat • orientuje se ve vývoji hudebního um ění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základ ě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla • uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základ ě toho je schopen se s hudbou ztotožnit či ji odmítnout	- rokenrol v USA - rokenrol v Anglii, Beatles - 70. léta v moderní populární hudbě - 80. léta v moderní populární hudbě - 90. léta v moderní populární hudbě

průřezová témata

VMEGS: ŽE

MeV: MPJV, UMPVM, RMMD

Hudební teorie

výstupy	učivo
• orientuje se v zápise jednoduchých, případně i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb;	- sluchová analýza – konsonance, disonance - mollové stupnice (aiolská, harmonická, melodická)

na základ ě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje	- akordy – hlavní druhy – dur, moll (kvintakord), zvětšený a zmenšený kvintakord
--	--

1. Učební osnovy

1.1. Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Základní prioritou každé oblasti p řírodovědného poznávání je odkrývat metodami v ědeckého výzkumu zákonitosti, jimiž se řídí přírodní procesy. Odkrývání p řírodních zákonitostí je hodnotné jednak samo o sobě, neboť naplňuje přirozenou lidskou zvědavost poznat a porozumět tomu, co se odehrává pod povrchem smyslově pozorovatelných, často zdánliv ě nesouvisejících jevů, a jednak člověku umož ňuje ovládnout r ůzné přírodní objekty a procesy tak, aby je mohl využívat pro další výzkum i pro rozmanité praktické ú čely.

Má-li být p řírodovědné vzdělávání na gymnáziu kvalitní a pro žáky prakticky využitelné , je zapotřebí, aby je orientovalo v první řadě na hledání zákonitých souvislostí mezi poznanými aspekty p řírodních objektů či procesů, a nikoli jen na jejich pouhé zjištění, popis nebo klasifikaci. Hledání, poznávání a vy užívání přírodních zákonitostí se má tudíž ve vzd ělávací oblasti Člověk a příroda na gymnáziu projevovat v mnohem větší míře, než tomu bylo ve stejnojmenné oblasti na základn í škole. Takový p řístup též v žácích podn ěcuje touhu po hlubším poznávání řádu okolního sv ěta a nabízí jim možnost intenzivního prožitku z vlastních schopností tento řád hledat a poznávat.

Obsah a metodologie přírodovědného poznávání velmi z řetelně odráží systémový charakter p řírody a víceúrov ňovost její organizace. Přírodní objekty jsou totiž vesm ěs systémy nebo tyto systémy vytvářejí. Zkoumání p řírody tak nezbytně vyžaduje komplexní, tj. multidisciplinární a inter disciplinární p řístup, a tím i úzkou spolupráci jednotlivých p řírodovědných obor ů a odstraňování jakýchkoli zbyte čných bariér mezi nimi.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda má proto také umožnit žák ům poznávat, že bariéry mezi jednotlivými úrovn ěmi organizace přírody reáln ě neexistují, jsou často jen v našem myšlení a v našich izolovaných p řístupech. Svým obsahovým, strukturním i metodickým pojetím má oblast vytvá řet prostředí koordinované spolupráce všech gymnaziálních p řírodovědných vzd ělávacích obor ů.

Přírodovědné disciplíny jsou si velmi blízké i v metodách a prostředcích, které uplatňují ve své výzkumné činnosti. Používají totiž vždy soub ěžn ě empirické prostředky (tj. soustavné a objektivní pozorování, m ěření a experimenty) a prostředky teoretické (pojmy, hypotézy, modely a teorie). Každá z těchto složek je p řítom v procesu výzkumu nezastupitelná, vzájemn ě se ovlivňují a podporují.

Žáci mají mít proto co nejvíce p říležitostí postupn ě si osvojovat vybrané empirické i teoretické metody přírodovědného výzkumu, aktivně je spolu s přírodovědnými poznatky ve výuce využívat, uv ědomovat si důležitost obou pro p řírodovědné poznání, p ředně pak pro jeho objektivitu a pravdivost i pro řešení problémů, se kterými se člověk při zkoumání p řírody setkává.

Přírodovědný výzkum má i své hodnotové a morální aspekty. Za nejvyšší hodnoty se v něm považují objektivita a pravdivost poznávání. Ty lze ovšem do sahovat jen v prostředí svobodné komunikace mezi lidmi a veřejné a nezávislé kontroly způsobu získávání dat či ověřování hypotéz.

Gymnaziální p řírodovědné vzdělávání musí proto též vytvá řet prostředí pro svobodnou diskusi o problémech i pro ověřování objektivity a pravdivosti získaných nebo p ředložených p řírodovědných informací. Lze toho dosahovat tím, že si žáci osvoj í např. pravidla veřejné rozpravy o způsobech získávání dat či ověřování hypotéz, rozvíjejí si schopnost p ředložit sv ůj názor, poznatek či metodu k

veřejnému kritickému zhodnocení, učí se nevnímat oponenta pouze jako názorového protivníka, ale i jako partnera při společném hledání pravdy.

K základním morálním normám p řírodovědného poznávání pat ří především požadavek nezkreslovat data získávaná ve výzkumu a nevyužívat jeho výsledk y pro vytvá ření technologií a dalších praktických aplikací, které by mohly poškozovat zdraví člověka či nevratně narušit přírodní a sociální prost ředí.

Žák ům je tak zapotřebí na konkrétních případech ukazovat negativní důsledky zkreslování výzkumných dat či využívání výsledk ů přírodovědného výzkumu pro ú čely potenciáln ě ohrožující člověka a další složky p řírody.

Vzdělávací oblast

Člověk a příroda tím, že žákovi ukáže i využívání poznatk ů a metod přírodních věd pro inspiraci a rozvoj dalších oblastí lidské aktivity, počínaje nejrozumnějšími technologiemi a konče filozofií, představuje mu současně přírodní vědy též jako neodd ělitelnou a nezastupitelnou součást lidské kultury a zvyšuje tak zájem žák ů o ně. Tento zájem je možno podporovat i prost řednictvím exkurzí v různých v ědeckých, technologických či kulturních institucích a bezesporu i co neintenzivnějším využíváním moderních technologií v procesu žákova p řírodovědného vzdělávání. K zvýšení zájmu žák ů o přírodovědné vzdělání mohou p řispívat také objektivní hodnocení různých informací z oblasti pseudov ědy a antivědy, neboť ta ve značné míře využívají často prá v ě poznatk ů a metod přírodních věd.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda je členěna na vzdělávací obory Fyzika, Chemie, Biologie, Geografie a Geologie. Vzdělávací obsah p řírodovědného i společenskovedního charakteru oboru Geografie byl v zájmu zachování jeho celistvosti za řazen do této vzdělávací oblasti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzd ělávací oblasti sm ěřuje k utvá ření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- formulaci přírodovědného problému, hledání odpovědi na něj a případnému zpřesňování či opravě řešení tohoto problému;
- provád ění soustavných a objektivních pozorování, m ěření a experimentů (především laboratorního rázu) podle vlastního či týmového plánu nebo projektu, k zpracování a inte rpretaci získaných dat a hledání souvislostí mezi nimi;
- tvorbě modelu přírodního objektu či procesu umoř ňujícího pro daný poznávací ú čel vhodně reprezentovat jejich podstatné rysy či zákonitosti;
- používání adekvátních matematických a grafických prostředků k vyjadřování p řírodovědných vztah ů a zákon ů;
- využívání prost ředků moderních technologií v průběhu přírodovědné poznávací činnosti;
- spolupráci na plánech či projektech přírodovědného poznávání a k poskytování dat či hypotéz získaných b ěhem výzkumu p řírodních faktů ostatním lidem;
- předvídání pr ůběhu studovaných p řírodních procesů na základ ě znalosti obecných p řírodovědných zákon ů a specifických podmínek;
- předvídání možných dopad ů praktických aktivit lidí na p řírodní prostředí;
- ochraně životního prost ředí, svého zdraví i zdraví ostatních lidí;
- využívání r ůzných p řírodních objektů a procesů pro plnohodnotné naplňování vlastního života p ři současném respektování jejich ochrany.

1.1.1. Geologie

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Geologie vychází z obsahu vzdělávacího oboru Geologie (stanoveného RVP G), zčásti tak naplňuje vzdělávací oblast Člověk a příroda.

V předmětu Geologie se žáci zabývají studiem složení, struktury a vývoje Země, geologickými procesy v litosféře a vztahem člověka a anorganické přírody. Geologie je svým obsahem propojena i s ostatními přírodovědnými obory, využívá poznatky v nich získané a zároveň je doplňuje.

Časové a organizační vymezení:

Geologie se vyučuje ve 4. ročníku studia (viz učební plán předmětu).

Výuka předmětu je založena na klasických i moderních metodách. Nezbytnou součástí výuky je používání video a fotomateriálu, prezentací, ukázek přírodnin apod. Do výuky jsou zařazovány také aktivity podporující samostatnou či skupinovou práci žáků (např. referáty, prezentace apod.).

Výchovné a vzdělávací strategie:

V předmětu Geologie budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům práci tak, aby rozvíjel jejich schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit a vybírat informace z různých zdrojů, takto získané informace tvořivě zpracovat a využít ve svém dalším studiu

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- stanovuje problémové úkoly, které žáci řeší samostatně či ve skupinách, dohlíží na jejich řešení
- pomáhá žákům najít takové zdroje informací, které jsou potřebné k řešení zadaných problémových úkolů
- vede žáky k tomu, aby při řešení problémových úkolů uplatnili dříve získané vědomosti a dovednosti

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vytváří podmínky pro otevřenou komunikaci s žáky i mezi žáky
- zadává žákům referáty, vede je k používání odborného jazyka a k souvislému a dobře formulovanému projevu
- vede žáky k efektivnímu využívání moderních informačních technologií

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k tomu, aby jednali v souladu se zásadami trvale udržitelného rozvoje
- vede žáky k ekologickému myšlení a k pochopení nutnosti ochrany životního prostředí

řadí Učební plán předmětu

Ročník	IV
Dotace	1

Povinnost (skupina)	povinný
Dotace skupiny	0

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá celé PT:

- ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA:

4. ročník - dotace: 1

Složení, struktura a vývoj Země	
výstupy	učivo
• porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy • využívá vybrané metody identifikace minerálů	- Země jako geologické těleso - zemské sféry - geologická historie Země
Geologické procesy v litosféře	
výstupy	učivo
• analyzuje energetickou bilanci Země a příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů • určí nerostné složení a rozpozná strukturu běžných magmatických, sedimentárních a metamorfovaných hornin • analyzuje různé druhy poruch v litosféře • využívá geologickou mapu ČR k objasnění geologického vývoje regionů	- magmatický proces - zvětrávání a sedimentační proces - metamorfní proces - deformace litosféry
Voda	
výstupy	učivo
• zhodnotí využitelnost různých druhů vod a posoudí možné způsoby efektivního hospodaření s vodou v příslušném regionu	- povrchové vody, jejich rozložení na Zemi, geologické působení vody - podzemní vody, propustnost hornin, ochrana podzemních vod, ochrana podzemních vod
Člověk a anorganická příroda	
výstupy	učivo
• posuzuje geologickou činnost člověka z hlediska možných dopadů na životní prostředí • posoudí význam i ekologickou udržitelnost těžby a zpracovatelských technologií v daném regionu • vyhodnotí bezpečnost ukládání odpadů a efektivitu využívání druhotných surovin v daném regionu	- interakce mezi přírodou a společností

IČ: 61389064.

Využití jiným subjektem je porušení autorských práv a má za následek uplatnění zákonných autorskoprávních nároků vůči porušiteli a dále pak náhradu škody.